

Ποίηση: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ Δ/ντοῦ Ἐφημ. «ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ»,

Μουσική: ΑΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ
Μαέστρου-Καθηγ. Β. Γυμν. Ἀρρέν. Ἀθηνῶν

50

Τραγουδῶ

Τὴν Ἑλλάδα

ΝΕΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ
ΣΚΕΤΣ ἢ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

9495

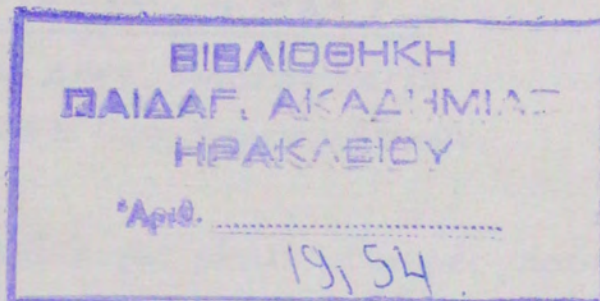
09 ΙΟΥΝ. 2008

Ποίησης:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Δ/ντοῦ Ἐφημ. «ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ»

Μουσική:

ΑΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ
Μαέστρου-Καθ. Β. Γυμ. Ἀρ. Ἀθην.



Τραγουδῶ

Τὴν Ἑλλάδα

Νέα πρωτότυπα
Σκέτς καί Τραγούδια

ΑΚΑ
780.9495
ΠΑΠ



ΑΘΗΝΑΙ

432021

Offset-Similigraphus
ΗΛ. ΡΟΜΑΪΟΣ
ΤΗΛ. 974-198. Αθήναι

Πρόλογος

Ἡ Μουσική εἶναι παιδεία ἢ ὄχι;

Τοῦ Μαέστρου ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Καθηγ. τοῦ Β' Γυμν. Ἀρρένων-Ἀθηνῶν

Ἔναι γεγονός, ὅτι ὄχι καί λίγες εἶναι οἱ φορές, πού ὑψηλά νοήματα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἐδεινοπάθησαν στά χεῖλη ὠρισμένων συνανθρώπων μας. Καί τά ὑψηλά αὐτά νοήματα εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Τέχνη καί ἰδιαίτατα ἡ Μουσική.

Ἔτσι εἰπώθηκε κιόλας, πώς αὐτή δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπό «μιά ἀπλή ψυχαγωγία». Ὁ δέ Ροῖδης σ' ἓνα ἄρθρο του μέ τόν τίτλο «Μελομανία» δέν τῆς ἀναγνωρίζει καμμιᾶ ἀπολύτως ἀξία.

Καί βέβαια, τόσο ἡ ἀδέκαστη ἱστορία, ὅσο καί εἰδικώτερα ὁ μέγας μουσουργός μας Γεώργιος Λαμπελέτ, διέψευσαν τό κατασκευασμά του αὐτό. Ἐπίσης τό ἴδιο ἀπολογητής τῆς γλώσσας τῶν ἤχων ὑπῆρξε - παληότερα βέβαια - κι' ὁ σοφός ἐκεῖνος ἱερωμένος, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Κερκυραῖος. Στόν πρόλογό του σ' ἓνα μουσικό βιβλίο, ἀναλύει ἐξονυχιστικά μέ ἀξιοθαύμαστο μάλιστα τρόπο τό ὑψηλό νόημα καί τήν εὐεργετική ἐπίδραση τῆς Ἀπολλώνιας τέχνης, παρ' ὅλο πού δέν ἦταν μουσικός...

Ὅμως, νά πού ἐδεινοπάθησε αὐτή καί μάλιστα στά χεῖλη ἑνός πνευματικοῦ ἀνθρώπου (τοῦ Ροῖδη), πού στήν ἀρχή τοῦ σταδίου του, ἦταν κιόλας... μουσικοκριτικός.

Καί ὁ Ροῖδης ἦταν ὁ μόνος; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἄλλος ἀρνητής τῆς «εὐγενέστερης αὐτῆς τῶν Τεχνῶν», - κατά τόν Ἅγιο Αὐγουστῖνο - ἦταν ὁ πολὺς Λέων Τολστόϊ. Στή «Συνάξα Κρόύτζερ» γράφει: «Ἡ Μουσική δέν ἐξυψώνει τήν ψυχή, ἀλλά τήν ἐρεθίζει...» Καί παρακάτω: «Ἡ Μουσική εἶναι τό τρομερώτερο ὄπλο στά χεῖρια ἑνός οἴουδηποτε ἀνθρώπου...» (Καί δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε πώς ὁ ἐρημίτης αὐτός τῆς Γιασνάγια Πολιάνα, δέ δυσκολεύτηκε καθόλου νά κατηγορήσει τόσο τόν Σαίχσπρ, ὅσο καί τόν Μπετόβεν. Τόν πρῶτο, ὅτι ἀδυνατίσει τό δυ-

νατό ρόλο του Όθελλου και τον δεύτερο, πώς τό μεγαλούρ-
γημά του - Η Ένατη Συμφωνία του - είναι άκατάληπτο από τό
λαό.

Άλλά, όπως συμπεραίνει κι ο Βίκτωρ Ουγκώ σ'έν'απ' τά
ποιητικά του έργα: « Άλλοίμονο σέ κείνον, πού δά γεννηθῆ σέ
τούτο τό μάταιο κόσμο, μέ τή σφραγίδα τῆς άδικίας στό μέ-
τωπο... ».

Όμως αὐτόρημητο προβάλλει τό ἐρώτημα: « Άν δέν εἶχε καμ-
μιά άξία - όπως λένε αὐτοί - ἢ άκόμα χειρότερα, άν ἔκανε κιόλας
κακό ἢ μουσική, γιατί τάχα ἢ ανθρωπότης δλόκληρη, από τή γέννη-
ση ως τή θανά της, τήν αναγνώρισε ως τήν πιστότερη συμπαρα-
στάτριά της; Καί - επί πλέον - γιατί οἱ μεγαλύτεροι σοφοί τῶν αἰ-
ώνων κυριολεκτικά τήν ἔχουν αποδεώσει;

Μά νά, ο μαθητής του μεγάλου κι'άφθαστου Σωκράτη, ο πο-
λύς Ξενοφών, στά « Ελληνικά » του, μάς δίνει ὄλο τό μέτρο του μεγά-
λου σεβασμοῦ, πού εἶχαν οἱ άρχαῖοι μας γιά τίς καλές τέχνες, ιδιαί-
τατά δέ γιά τή θεία Μουσική, πού τήν εἶχαν « ἐκ τῶν οὐκ άνευ »
άκόμα καί στήν κατά τόν Σίλλερ « άμάραντη ἐκείνη δόξα του
ανθρώπινου πνεύματος », τήν άρχαία τραγωδία. (Μά μήπως καί
άνέβαινε τίποτε στό σοβαρό θέατρο τῶν άρχαίων, χωρίς νά κλείνη
μέσα του, σάν δργανικό του στοιχείο, σάν κύριο παράχοντά του,
τή Μουσική;)

Γράφει λοιπόν ἐκεῖ ο Ξενοφών: « Ὁ άγγελιοφόρος, πού ἐστά-
λη στή Σπάρτη γιά ν'αναγγεῖλη τή συμφορά, (δηλ. τήν πανωλε-
θρία του σπαρτιατικοῦ στρατοῦ στή μάχη τῶν Λεύκτρων τῆς
Βοιωτίας στά 371 π.Χ.), ἔφτασε ἐκεῖ τήν τελευταία μέρα τῆς γιορ-
τῆς τῶν γυμνοπαιδιῶν, ὅταν μάλιστα ὁ ανδρικός χορός ἦταν άκόμα
μέσα στό θέατρο. Καί οἱ ἔφοροι, άμα άκουσαν τήν καταστροφή, λυπή-
θηκαν μέν, όπως ἦταν φυσικό, ἐν τούτοις ὅμως δέν διέταξαν τό χορό νά
βγῆ από τό θέατρο, αλλά τόν άφησαν νά συνεχίση τίς χορευτικές
του ἐπιδείξεις... ».

Ἐξ άλλου ξεχνιέται ποτέ ἡ ιστορία του κουτσοῦ τραγουδιστῆ
Τυρταίου μέ τό ἐξαιρετικό της ενδιαφέρον; Καί ἡ άλλη επίσης ὑ-
ψίστη πατριωτική προσφορά τῆς Ξακουστῆς μουσικοῦ καί ποιήτριας
Τελέσιλλας, τί δέν διδάσκει; Ὁ Ρομαῖν Ρολάν τονίζει ιδιαίτερα,
πώς « στήν άρχαιότητα, τό ν'άγνοῆ κανείς τή μουσική, περνοῦ-
σε γιά μία ἔλλειψη τῆς εκπαιδευσεώς του ». Ὁ θεῖος Πίνδα-
ρος ἐβυνήδιζε νά σαλπίζει: « Ἡ Μουσική θέλγει καί αὐτόν

τόν μάλιστα τεταραχμένον τὰς φρένας». Ἀλλά δεῖα ἐπίσης καί ἡ διδαχὴ τοῦ Πλάτωνος, κατὰ τὴν ὁποία: «Ὅ,τι εἶναι ἡ γυμναστική γιὰ τὸ σῶμα, εἶναι ἡ Μουσική γιὰ τὴν ψυχὴν». Ἡ μήπως καί ὁ φωτεινὸς ἐκεῖνος νοῦς, ὁ Γκαϊτε, δέν δογματίζει λέγοντας: «Ὅταν ἀκούς καί τραγουδοῦν, πλησίασε ἄφοβα. Οἱ κακοὶ δέν τραγουδοῦν ποτέ».

Καί νά ὁ Σαίκοπηρ ὑπερδραματίζοντας ἐξωτερικεῖ ὅλο τὸ ἐσώτατο ἐγώ του στὴν «Ἐμπορο τῆς Βενετίας» μέ τὴ διδασκαλία του: «Ὅποιος τὴ Μουσική δέν τὴ νοιώθει μέσ' στὰ στήθια του καί οἱ τρυφεροὶ τῆς τόνου δέν τὸν συγκινοῦν, γιὰ κάθε προδοσίᾳ, κλεψιά κι' ἀπάτη εἶναι ἄξιος. Εἶναι ἡ ψυχὴ του σάν τὴ νύχτα σκοτεινὴ κι' ὁ λογισμὸς του πιό μαῦρος κι' ἀπ' τὸ Ἔρεβος. Σ' αὐτόν τὸν ἄνθρωπο - καταλήγει - καμμιά μὴν ἔχει πίστη».

Ὁ Γεώργιος Φρειδερίκος Χαϊντελ, ὁ ἐξαιρετὸς αὐτὸς μουσουργός, μὰ καί ἄνθρωπος, γράφει γιὰ τὸ δοξασμένο του Ὁρατόριο «Ὁ Μεσσίας»: «Ἄν τὸ ἔργο μου αὐτὸ προκαλοῦσε μόνο εὐχαρίστηση στὰς ἀνθρώπους, ἐμένα σκοπὸς μου εἶναι νά τοὺς κάμω καλύτερους...»

Καί βρίσκεται μέσα στό κέντρο τοῦ θέματός μας ὁ ἠθικολόγος Γκιζό, ὅταν ἀναπτύσσει τὴν ἰδέα «ἡ Μουσική δίνει στήν ψυχὴ μιᾶ ἀληθινὴ ἐσωτερικὴ ἀγωγή». Μὰ κι' ὁ ἐπαναστάτης ἐκεῖνος μεταρρυθμιστής, ὁ Λούθηρος, βρίσκεται μέσα στήν καρδιά τῆς Παιδαγωγίας, ὅταν, ἀπό τὸ ὕψος τοῦ ἱεροῦ ἀμβωνοῦ τῆς ἐκκλησίας του, δογματικά ἐπιμένει νά δέλῃ νά μύση τὴν αἰωνιότητα στό ὅτι: «Δέν μπορεῖ κανεὶς νά θέσῃ σ' ἀμφιβολία, πῶς ἡ Μουσική περικλείει τὸ σπόρο τῶν ἀρετῶν καί δέ μπορεῖ παρά νά συγκρίνη μέ κομμάτια ξύλου ἢ πέτρας αὐτοὺς, πού δέν τοὺς συγκινεῖ ἡ Μουσική. Γι' αὐτό - κατέληξε - πρέπει ἡ νεολαία ν' ἀνατρέφεται μέ τὴν ἀσκήσι τῆς ὠραίας αὐτῆς τέχνης».

Μὰ ἀκριβῶς ἔτσι κι' ὁ Νίτσε βροντοφώνησε: «Χωρὶς τὴ μουσική, ἡ ζωὴ θά ἦταν ἓνα σφάλμα». Κι' ἐρχεται - μέ τὴ σειρά τώρα κι' αὐτός - ὁ ἰδρυτὴς τῆς ὁμώνυμης παιδαγωγικῆς θεωρίας Ἰωάννης Φρειδερίκος Ἐρβарт, νά ευστήθῃ θερμὰ τὴν ἐκμαθησὴ τῆς γλώσσας τῶν ἤχων, ὄχι μόνον γιὰ τὴν περιστολή τῆς ἀκριότητος, ἀλλὰ καί γιὰ τὴν ἀποσόβηση παράφορων ἐρεδιωμῶν».

Προβάλλει τώρα λοιπόν ὁ πνευματικὸς ἠγέτης, πού ζητεῖ ν' ἀπεργαζώμεθα ἀνωτέρους τύπους ἀνθρώπων βιολογικά, ὁ Ἐρβέρτος

Σπένσερ, για ν' αξιώση ὅτι: « Ἡ Μουσική πρέπει νά κατέχη τήν πρώτη θέση, σάν ἡ μεγαλύτερη καί λεπτότερη ἀπ' ὅλες τίς καλές τέχνες. Γιατί αὐτή, περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη, κατευθύνει τήν ἀνθρώπινη ψυχολογία ».

Ἐρδότατα ἐγράφη⁽¹⁾ σέ χρονογράφημα ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, πῶς « σήμερα ὁ καλοδελητής μπορεῖ καί ν' ἀμφιβάλλῃ, ἴσως, γιά τήν εὐερχετική ἐπίδραση, πού ἀσκεῖ ἡ Ἀπολλώνια τέχνη πάνω στό ἄτομο, γιατί εἶδε στόν τελευταῖο παγκόσμιο πόλεμο, λαούς, πού λατρεύουν τή θεία τέχνη τῶν ἤχων, νά διαπράττουν τέτοιες ἀνήκουστες φρικαλεότητες. Ἀλλά, ἂν σκεφθῆ πῶς βαθεῖά, δά πληροφορήσῃ δετικώτερα τόν ἑαυτό του γιά τό τί δά μπορούσαν οἱ λαοί αὐτοί τό πολύ χειρότερο ἀκόμα νά διαπράξουν, ἂν δέν εἶχαν ὑποστῆ αὐτή τήν τόσο εὐερχετική κατεργασία τῆς ψυχῆς ».

Ἡ καυτή ζωντάνια καί ἡ ξεματιστή ἀλήθεια τῆς Ἱστορίας, ἀποδεικνύουν ἀκριβῶς αὐτό τό πρᾶγμα. Καί ἴδου τί μᾶς διδάσκει ὁ ἔξοχος καί τόσο τιμημένος ἀπό τοὺς συγχρόνους του ἱστορικός τῶν μετακλασσικῶν χρόνων (201 - 120 π.Χ.) Πολύβιος, πού ἔγραψε 40 βιβλία ἱστοριῶν. Ἀπ' αὐτά πλήρη διασώθηκαν τά πέντε. Αὐτός λοιπόν, στό Δ' βιβλίον (κεφάλαια 20 καί 21), περιγράφει τήν ἀφάνταστη σέ αἰμοβόρα σκληρότητα ἀνθρωποσφαγή, μεταξύ μάλιστα καί στενῶν συγγενῶν, ὅταν θρέθηκαν σέ ἐμφύλιον πόλεμον οἱ Κυναιθεῖς, κατά τό τέλος τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος. Ἀλλά, γιατί αὐτό τό τόσο μεγάλο κακό; Μᾶς τό ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος αὐτός ὁ Πολύβιος, πού μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι οἱ Κυναιθεῖς, κάτοικοι τῆς ἀρχαίας περιοχῆς τῶν Καλαβρύτων, ἦταν ἄχριος κί ἀκατέρχαστος λαός. Καί δέν ἦταν μόνον « φύσει » σκληρός, σάν ὄρεσιβιος, μά εἶχε καί ἀπό πάρα πολύν καιρό διακόψει ὁλότελα κάθε ἐπαφή μέ ὁποιαδήποτε ἠθοπλαστική παιδεία, σάν τή θρησκεία καί τή Μουσική. Πιο ἄλλο-γράφει- δά ἦταν τό ἀποτέλεσμα;

Ἄλλ' ἄς ἔρθουμε κοντύτερα. Ὁ ποιητής Τερτσέτης, δέλοντας νά παραστήσῃ πόσο ὑψηλή εἶναι ἡ Παιδεία, πού χαρίζεται μέ τή Μουσική στό λαό, εἶπε: « Τά τραγούδια τοῦ ἀδικοσκοταμένου Ρήγα (τοῦ Φερραίου) ἐγκρέμισαν ὡς οἱ σάλπιγγες στήν Ἰεριχώ, τά τείχη τῆς Τροπολιτσᾶς... Ἐτίναξαν εἰς τόν ἀέρα μέ τοὺς ἀλλοφύλους τά τρικάρτα τοῦ ἐχθροῦ... »

Καί μήπως αὐτό τό ἴδιο νόημα τῆς Μουσικῆς σάν Παιδείας δέν ὑποστηρίζει ἡ ἀπάντησις τοῦ Μπίσμαρκ πρὸς τοὺς δημοσιογράφους, πού τόν παρακάλεσαν νά τοὺς ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους, γιά τήν τόσο θριαμβευτική του νίκη πάνω στόν αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων Ναπολέοντα τόν Γ', πού τόν ἐνέλαβε κί ὡς αἰχμάλωτό του; Καί ἀπάντησε τότε ὁ « σιδη-

(1) Ἀπό τόν Εὐάγγ. Παπανοῦτσο.

ρούς» ἐκεῖνος καγκελάριος τῆς Γερμανίας: « Ἐνικήσαμε, γιατί τὰ τραγούδια στό σχολεῖο ἔκαμαν καλά τή δουλειά τους στήν ψυχή τοῦ λαοῦ μας».

Μά λίγα μᾶς διδάσκει ἡ Μασσαλιώτις, γιά τήν ἔκταση καί τό βάθος πού παίρνει ἡ ψυχική ἐπιρροή τῆς Μουσικῆς; Κατά τή Γαλλική Ἐπανάσταση τοῦ 1789, ἀνέθεσαν σ' ἓνα Γάλλο ἀξιωματικό τοῦ Μηχανικοῦ, τόν Ρουζέ ντέ λ' Ἴλ, νά συνδέσῃ ἓνα τραγουδάκι, ἀφοῦ ἤξερε πιάνο. Ὁ ἀξιωματικός ἐπραγματοποίησε τήν ἐντολή, δημιουργώντας ἓνα καλλιτέχνημα, πού ἄρεσε πολύ. Ἀλλά μετετέθη στή Μασσαλία. Ἐκεῖ, ὅταν τό ἄκουσαν αὐτό, τόσο ἐνθουσιάστηκαν, πού ἀποφάσισαν νά πάνε ποδαρόδρομο στό Παρίσι, τραγουδώντας το. Ὅσο λοιπόν προχωροῦσαν, τόσο κ' οἱ ὁπαδοί τῆς ιδέας αὐτῆς πλήθαιναν. Ὡσπου τελικά μυριάδες ἦταν ἐκεῖνοι, πού τραγουδώντας τή Μασσαλιώτιδα - τόν Ἐθνικό πιά Ὑμνο τῶν Γάλλων - μπηῖκαν στή Γαλλική πρωτεύουσα μεταδίδοντας τόν ἄκρατο ἐνθουσιασμό τους, πέρα ὡς πέρα, καί σκορπώντας ρίχτι συγκινήσεως στά πλήθη.

Ἀλλά κί ὁ Χέρντερ, ὁ ὑπέροχος φιλόσοφος καί δάσκαλος τοῦ μεγάλου Γκαίτε, αὐτός πού ἐπέμεινε τόσο νά μυήσει τό μαθητή του στήν ἀθανασία τῆς ἑλληνικῆς ιδέας, δέν ἐβροντοφώνησε, πῶς ἡ πατρίδα τοῦ, ἡ Γερμανία, « ὀφείδει τήν ὕπαρξιν της στά τραγούδια της; ».

Καί τί ἔκφρασις ἀλήθεια θαδύτατης πίστεως μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς ὁ ἀναντικατάστατος δογματισμός τοῦ Εὐριπίδη - καί θέλετε ἄλλη διαπίστωση ἀπ' αὐτή; - : « Ὅστις νέος ὦν τῶν Μουσῶν ἀμελεῖ, τόν τε παρελθόντα ἀπόλωλε χρόνον καί τόν μέλλοντα τέθνηκε ».

Ὁ προφήτης καί βασιληᾶς τῶν Ἑβραίων - ὁ Δαβίδ - γιά τή θεία ἔμπνευση τῶν Ψαλμῶν τοῦ ὁποίου τόσοι κολοσσοί τοῦ πνεύματος μίλησαν κί ἔγραψαν - θεώρησε σάν ἀπαράμιλλα ὑπέρτατο παιδαγωγικό μέσο, γιά τό δρησκευτικό προσπλουτισμό τοῦ λαοῦ, τῆ Μουσική. Ἀλλά καί τί ἄλλο ἀπ' αὐτό ἔκαμαν οἱ Μεγάλοι Πατέρες τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας; Καί πραγματικά. Εἶναι κατά βάθος, πλάτος καί ὕψος Παιδεία ἢ ἐκλεκτή, ἢ ἀληθινή, ἢ εὐγενικιά Μουσική. Γι' αὐτό κιόλας ὁ Εὐριπίδης δέν ἔπαψε ποτέ του νά διδάσκη: « Μή ζώην μετ' ἀμουσίας ». Γι' αὐτό ὁ Πλάτων δέν παραλείπει ν' ἀναφέρει σζόν « Φαίδωνα », του τό περίφημο ἐκεῖνο πού ἄκουσε ὁ δάσκαλός του ὁ Σωκράτης ἀπό τήν ὀπτασία πού εἶδε στ' ὄνειρό του καί πού τοῦ εἶπε προστακτικά: « Μουσικήν ποίει καί ἐργάζου ».

Μά ὑπάρχει πιο ὠραῖο, πιο ὕψηλό ἀπ' αὐτό; Γνωρίζουμε καλά ἀπό τίς ἰνδικές κινηματογραφικές ταινίες, πῶς, μέ τόν πρωτόγονο ζουρνᾶ του ὁ Ἰνδός χωρικός, σαγηνεύει τίς κόμπρες, πού

χορεύοντας δίνουν τόν καιρό σ'έναν άλλο ἴνδο νά πλησιάση καί νά τίς σκοτώση. Μά εἶναι δυνατόν λοιπόν νά γοπτεύωνται ἀπ'αυτή τόσο τά πιό δηλητηριώδη φίδια καί ἐν τούτοις οἱ ἀνώτατοι στή θεϊκή δημιουργία ἄνθρωποι - μερικοί ἄνθρωποι - νά μή γοπτεύωνται καθόλου;

Ἄλλά τί πλάτος αἰσθημάτων καί τί θησαυρός γνώσεων διοχετεύεται μέσα στό ἐσώτατο ἐγώ τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν Ἀπολλώνια τέχνη... Καί πῶς; Μέ τό ἀπλούστερο, προσφιλέστερο καί εὐχλωπτότερο μέσο: τραγουδώντας (ἢ παίζοντας ἕνα μουσικό ὄργανο). Ἐτσι ποτέ δέν πρόκειται νά ξεχαστῇ ἡ διδασκαλία αὐτή, ὅπως δηλαδή συμβαίνει μέ ἄλλες διδασκαλίες, πού τιποτα στά διάβα τῆς ζωῆς δέ μένει ἀπ'αυτές, πράγμα πού κάνει συχνά τόν ἄνθρωπο νά διερωτᾶται, γιατί τάχα στά νειάτου ἐκοπίασε τόσο νά τίς μάθη;

Οἱ ψαλμοί οἱ θρησκευτικοί, οἱ προσευχές, οἱ Αἴνοι δά τοῦ ἀνοίξουν διάπλατα τό δρόμο γιά μιά πανανθρώπινη ἀγάπη. Τά πατριωτικά τραγούδια δά τόν κάμουν νά εἶναι φαρδεία-πλατεία ὑπερήφανος πού γεννήθηκε Ἕλληνας. Θά δονήσουν τά βαδῆα του βάδη οἱ μελωδίες πού καυχούν γιά τή Φύση καί τή Ζωή. Μπορεῖ λοιπόν νά μᾶς λείψη ἀπό αὐτές ἡ δροσοστάλαχτη πηγούλα, τό τερπνό παραμυδάκι, τό ἀξέχαστο τοπίο, ἡ πανώρηνα ἡ καρυδιά, τό χαρούμενο χωριουδάκι, ἡ Λενιώ στόν ἀρχαλεῖό, ἡ ἀπέριττη καλύβα, τό ἀφροκεντημένο κῦμα, τό χαϊδεμένο τό ρυάκι; Καί βέβαια δέν δά ξεχάσουμε τόν ἀμέριμνο τσοπάνο μέ τή θρυλλική του πιά φλογέρα ἢ τήν τόσο ἀγροτική μας στρούγκα καί τό ρημοκλήσι στή βουνοπλαγιά. Ἐπίσης ἀπαραίτητος εἶναι ὁ ἀπέραντος κάμπος μέ τά χρυσά του στάχυα καί ὁ ἀγέραστος ὁ Ὀλυμπος μέ τούς βασιλικούς ἀπτούς του.

Ὅλ' αὐτά δά εἶναι τό πιό λεβέντικο ξεφάντωμα τῆς γιομάτης ἀπό ὄνειρα, ἀνησυχίες καί ἀσταθεῖες παιδικῆς ψυχῆς (ἡ Μουσική ἀλλωστε κατέχει τό μυστήριο νά συνεπαίρνη στά ἀπειρα ὕψη, μέ τόν πιό ἀβίαστο, μέ τόν πιό εὐκόλο, μέ τόν πιό φυσικό τρόπο).

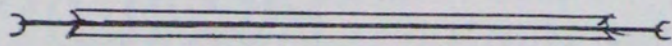
Μπάζοντας λοιπόν ὁ ἄνθρωπος, μέ σύστημα καί μέθοδο, στόν ἐσωτερικό του κόσμο τό εὐγενικό, τό ἀνώτερο, τό ἰδεώδες μέ τό στίχο καί τόν ἦχο, ἀσφαλῶς δημιουργεῖ τήν ψυχή του ὡραία. Κάνει ἔτσι τήν πιό φροντισμένη, τήν πιό πολιτισμένη καλλιέργεια πού ὑπάρχει.

Νά γιατί δέν πεδαίνει ποτέ ἡ σοφή ρῆσις τοῦ ἀφθαστου Πλάτωνος. Νά γιατί παραμένει αὐτή ἕνα ἱερό προσκυνητάρι, ἕνας μέγας λειτουργικός θωμός.

Νά γιατί εἶναι ἀνώτατο τό κάλεσμά του: «Ἀπαντας ἡ παι-
δευσις ἡμέρους ποιεῖ».

Ἀσφαλέςτατα ναί. Ἀπαντας ἡ παιδευσις ἡμέρους ποιεῖ». Ἀλ-
λά, ὅστερ' ἀπ' τά τόσα πού ἐδῶ εἶπαμε, δέν νομίζετε, ἀγαπητοί μου,
ὅτι ἡ Μουσική παιδευσις κάνει τούς πανανθρώπους ἡμερώτερους ἀ-
κόμα ; ...»

Ἀλέξανδρος Μποτετζάγιας⁽¹⁾



Εἶν' ἡ Ἑλλάδα!

ΤΟΥ Κ. Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.

Τό βιβλίον μας αὐτό δέν εἶναι παρά ἕνας ἀκόμη ὕμνος ἐπὶ
χιλιοτραγουδημένη Ἑλλάδα μας, ἐπὶ φωτολουμένη αὐτὴ χώρα
μέ τῆ διαύγεια τ' οὐρανοῦ τῆς καί τὴν ὁμορφιά τοῦ γελαστοῦ τῆς
περιβάλλοντος.

Μέ τῆ δεσπέδια μουσική τῶν τραγουδιῶν τῆς, τῶν μύθων τῆς,
τῶν παραδόσεών τῆς.

Μέ τό φωτεινό τῆς ἑλληνικό ἥλιον, πού διάχνει τῆ συννεφιά,
κάθε βαρὺ καί μελαγχολικό καί σκορπίζει τῆ χαρά, τὴν ἀγνό-
τητα, τὴν ἀπολύτρωσι τῆς σκέψεως.

Ἐνας ὕμνος ἐπὶ λεβεντιά τῆς Ρούμελης, ἐπὶ ἐξυπνάδα τοῦ
Μωρηᾶ, ἐπὶ δροσιά καί τῆ χάρι τοῦ Αἰγαίου, ἐπὶ εὐγένεια καί τῆ
σοφία τῆς Ἑπτανήσου, ἐπὶ ἡρωϊσμό τῆς Κρήτης, ἐπὶ ἀρχοντιά τῆς
Ἡλείου, ἐπὶ δευσιμύθεια καί ρωμαλεότητα τῆς Μακεδονίας καί
τῆς Θράκης, ἐπὶ ἀγέραςτῆ ἑλληνική Φυλή.

Τὴν Ἑλλάδα μας μέ τίς καταπράσινες κορφές τῶν βουνῶν

(1). Ὁ πρόλογος τοῦτος εἶναι μιά περίληψις ἀπὸ ὁμώνυμη διάλεξι τοῦ
ἴδιου ἐπὶ Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς, ὅπου ἐπαρουσίασε καί σχετικὴ Συναυ-
λία, ὡς ἀρχιμουσικός τῆς ἐξαίρετης Δημοτικῆς του Φιλαρμονικῆς. Ἐπίσης
ἡ διάλεξι αὐτὴ ἐπανελήφθη καί ἐπὶ τὴν Κέρκυρα, μέ μουσική συμμετοχὴ τῆς
Χορωδίας τῆς Κερκυραϊκῆς Καντάδας καί Μανδολινάτας, μέ μαέστρο τὸν
Κώστα Παγκράτη, ὡς καί τῆς Φιλαρμονικῆς « Μάντζαρος », μέ ἀρχιμουσικό
τὸ Στέφανο Δολιανίτη.

μας, πού «μαλλώνουν» γιά τήν ὀμορφιά των, τὰ ὀλόασπρα καί ὀλό-
αφρα νησιά μας, τίς νεραΐδοκατοικημένες καί γάρχαρες πηγές μας, τίς
κροκόπεπλες αὐχέες.

Ἐν ὅλῳ αὐτό τόν ἀτίμητο ἑλληνικό θησαυρό παραδίνουμε κυρίως
στή νεολαία τῶν σχολείων μας.

Οἱ σελίδες του εἶναι γεμᾶτες ἀπό τόν ἥλιο, πού κάνει χρυσά τὰ
ἀδάνατά μας μάρμαρα καί φωτεινές καί ρωμαλέες τίς ψυχές, ἱκανές
νά συνεχίσουν τόν αἰώνιο πόλεμο τοῦ Φωτός κατά τοῦ Σκότους, γεμᾶ-
τες ἀπό ἑλληνική Πατρίδα. Νά τήν τραγουδοῦν σάν τήν ὠραιότερη χῶ-
ρα τοῦ κόσμου. Γιατί εἶναι!

Βασ. Παπαευθυμίου



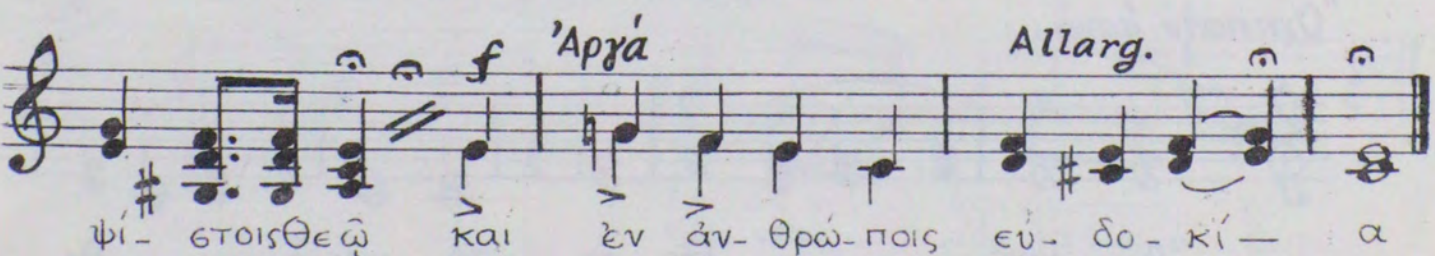
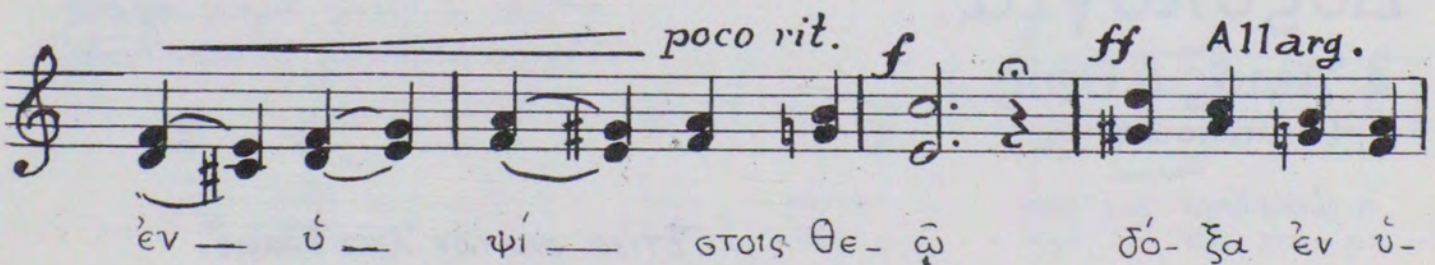
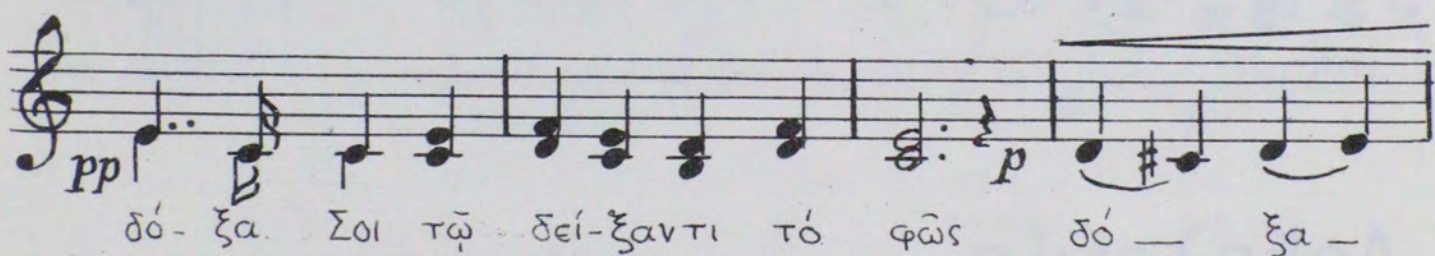
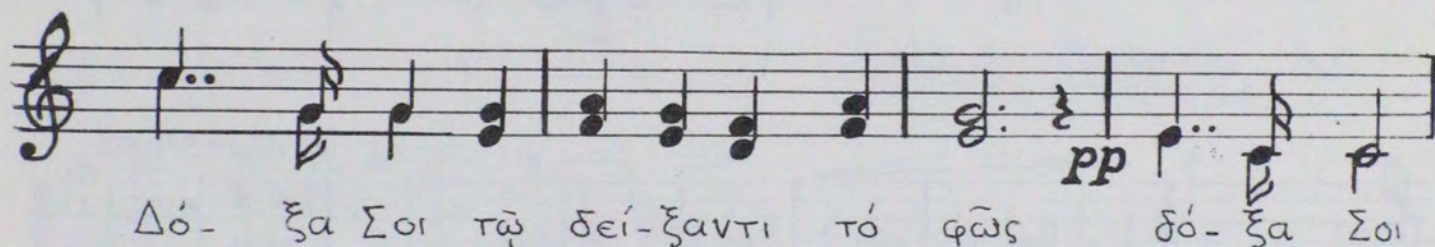
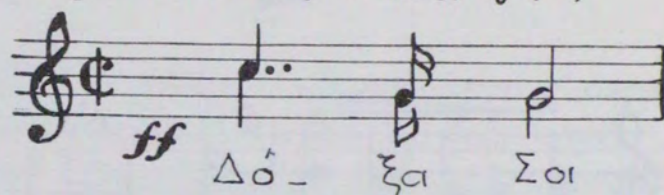
Δοξολογία

1. Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς
(Ἐκκλησιαστικό)

Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς
δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Μουσική:
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Μεγαλόπρεπα (καὶ ὄχι γρήγορα)



Δοξολογία.

2. Σέ ὑμνοῦμεν.

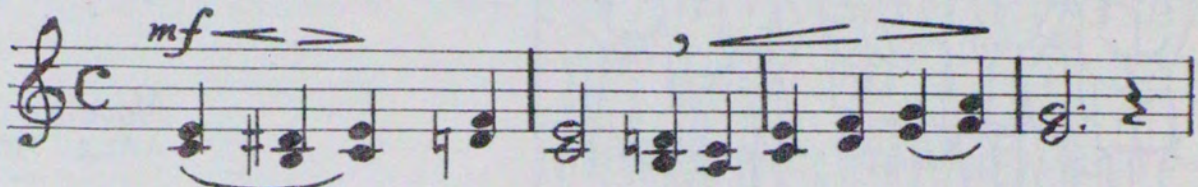
(Ἐκκλησιαστικό)

Σέ ὑμνοῦμεν, Σέ εὐλογοῦμεν,
Σοὶ εὐχαριστοῦμεν Κύριε
καὶ δεόμεθα Σου ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

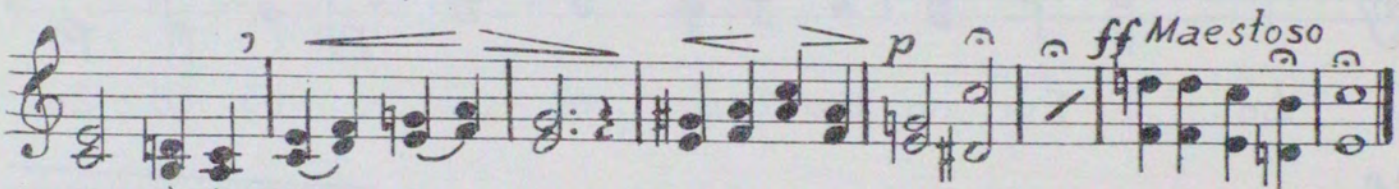
Moderato, μὰ κατανυκτικά.



Σέ ——— ὑ- μνοῦ- μεν, Σέ εὐ- λο- γοῦ- μεν,



Σοὶ εὐ- χα- ρι- στοῦ- μεν Κύ- ρι — ε Σοὶ εὐ- χα- ρι-



στοῦ- μεν — Κύ- ρι — ε καὶ δε- ὀ- με- θά Σου ὁ Θεὸς ἡ- μῶν.

Δοξολογία.

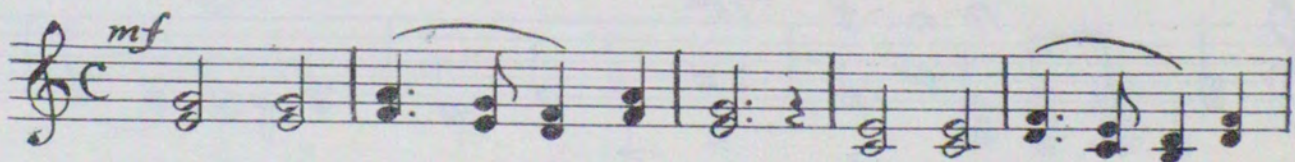
3. Ἅγιος ὁ Θεός.

(Ἐκκλησιαστικό)

Ἅγιος ὁ Θεός, Ἅγιος ἰσχυρός
Ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχοι ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή.
Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

"Ὅχι πολὺ ἀργά.



Ἅ- γιος ὁ ——— Θε- ὁς, Ἅ- γιος ὁ ——— Θε-

ός, Ἀ- γίος ἰ- σχυ- ρός, Ἀ- γι- ος ἁ-
 θά- να- τος ἑ- λέ- η- σον ἡ- μᾶς.

Σημ. Προκειμένου ὁ ψαλμὸς αὐτὸς νὰ ἐκτελεσθῇ 3 φορές, τὴν 1^η πρέπει ν' ἀποδοθῇ δυνατά, τὴ 2^η πολὺ σιγὰ καὶ τὴν 3^η πάλι δυνατά.

4. Ὅλος ὁ κόσμος τώρα.

(Προσευχὴ)

Ὅλος ὁ κόσμος τώρα, Πλάστη, Σ' εὐλογεῖ
 καὶ μέ ψαλμούς ἡ χώρα Σέ δοξολογεῖ.
 Ὅλοι ἐδῶ Σ' ὑμνοῦμε, Πλάστη τοῦ παντός
 καὶ Σέ εὐχαριστοῦμε, Θεέ μας, εὐλαβῶς.

Στίχοι καὶ Μουσικὴ
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Μεγαλόπρεπα.

1. Ὅ- λος ὁ κό- σμος τώ- ρα
 2. Ὅ- λοι ἐ- δῶ Σ' ὑ- μνοῦ- με

Πλά- στη — Σ' εὐ- λο- χει — καὶ μέ ψαλμούς ἡ
 Πλά- στη — τοῦ παν- τός — καὶ Σέ εὐ- χα- ρι-

Ἄργότερα.

χώ — ρα Σέ, δο — ξο- λο — χει
 στοῦ — με, Θεέ μας, — εὐ- λα — βῶς.

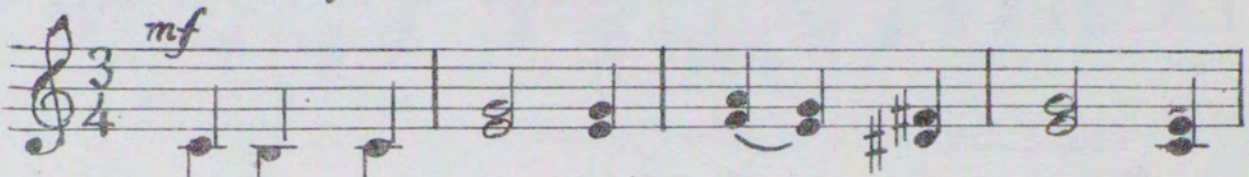
5. ΘΕΕ ΜΟΥ.

(Προσευχή).

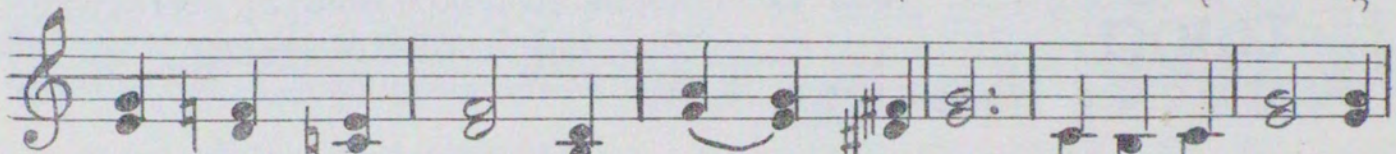
Θεέ μου, πάντα Έσύ κοντά Σου κρατούσες όλα τα παιδιά
καί μέ τή θεία τή ματιά Σου αγάπη έδειχνες γλυκειά.
Στόν κόσμο δώσε τήν εἰρήνη, παρηγοριά σ'αυτόν πού πονεί
σκόρπα στά στήθη καλωσύνη, δείξε τή θεία Σου στοργή.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

"Οχι πολύ άργά.



1. Θε-έ μου, πάν-τα Έ-σύ- κον-τά Σου
2. Στόν κό-σμο δώ-σε τήν- εἰ-ρή-νη,



κρα-τού-σες ὄ-λα, τά- παιδιά καί μέ τή θεί-α
πα-ρη-γο-ριά σ'αυ-τόν πού πον-εί, σκόρπα στά στήθη

Στό φινάλε πιό άργά. ♩



τή-μα-τιά Σου ά-γά-πη έ-δειχνες- γλυ-κειά.
κα-λω-σύ-νη, δεί-ξε τή θεί-α Σου- στορ-γή.

6. Δέξου άπ' τήν άγνή καρδιά μας.

(Προσευχή)

Δέξου άπ' τήν άγνή καρδιά μας, Πατέρα μας, μιά
Επροσευχή
κι' όδήγησε τά θήματά μας, όπου ή θεία Σου βουλή.
Τ' άδωά έμάς τά πλάσματά Σου όδήγα μας άπό
[ψηλά
νά κάνωμε τό θέλημα Σου, τά λόγια Σου τά δείκά.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

"Οχι πολύ άργά.



1. Δέ-ξου άπ' τήν ά- γνή καρ-διά μας, Πα-τέ-ρα μας, μιά
2. Τ' ά-θω-ά έ-μάς τά πλάσμα-τά Σου ὀ-δή-γα μας ά-

προ-σευ-χή κι'ό-δη-γη-σε τὰ θή-μα-τά μας,
 πό-ψη-λά νά κά-νω-με τό θέ-λη-μά σου,
 ὁ-που ἡ θεί-α σου θου-λή σου θου-λή.
 τὰ λό-για σου τὰ θε-ι-κά θε-ι-κά.

1η 2α Στοφινάδε ἀργότερα. (1)

(1) Τραγουδιέται κι'έναν τόνο χαμηλότερα.

7. Μάνα μεγάλη του Χριστού.

(Προσευχή)

- Τραγουδιέται καί μονόφωνη -

Μάνα μεγάλη του Χριστού, ὦ! ναί
 [γλυκειά μας Παναγιά
 σέ Σένα στρέφομε τό νοῦ σέ Σέ καί τήν
 [καρδιά.
 Ἄκου Παρθένα τή φωνή, πού θγαίν' ἀπ'
 [τὰ θαθειά
 καί δέξου αὐτή τήν προσευχή, πού στέλλουν
 [τὰ παιδιά.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΔΕΥΘΥΜΙΟΥ.
 Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Ἄργα, καταυκτικά.

Μάνα με-γά-λη του Χρι-στοῦ, ὦ! ναί γλυκειά μας Πα-να-
 χιά, σέ Σέ-να στρέφο- με τό νοῦ σέ Σέ καί τήν- καρ-
 διά: Ἄ-κου Παρ-θέ-να τή-φω-νή, πού θγαίν' ἀπ' τὰ θα-
 θειά καί δέξου αὐτή τήν προσευχή, πού στέλλουν τὰ-παι-διά.

allarg. *mf* Ἀργότερα

8. Στή Μεγαλόχαρη.

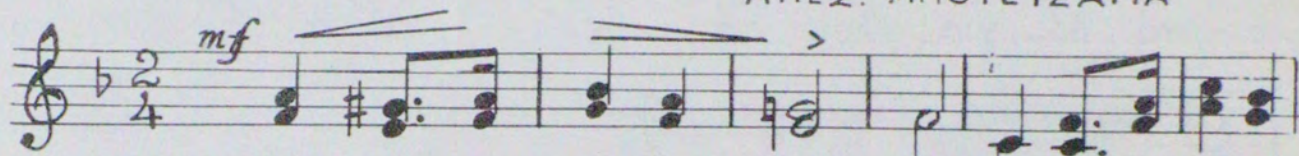
(Προσευχή).

Ὅλοι τῆς γῆς οἱ τόποι παράκληση θερμή
Σοῦ στέλλουν, Παναγιά μας, μητέρα μας χρυσή,
τό μάχο φῶς νά στείλῃς στους ταπεινούς Ἐσού
νά διαλυθοῦν τὰ σκότῃ, νά λάμψη νέ' αὐγή.
Μάνες παρακαλοῦνε, παιδιά στήν ξενητιά,
ἐκεῖνοι πού τούς εἶσαι θερμή παρηγοριά.
Διῶξε τή δυστυχία, μητέρα μας γλυκειά,
καί στ' ὄρφανό παιδάκι στείλε τή ζεστασιά.

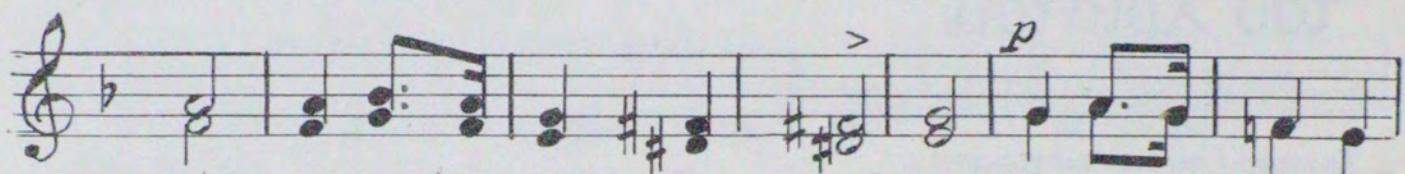
Andantino.

Στίχοι - Μουσική:

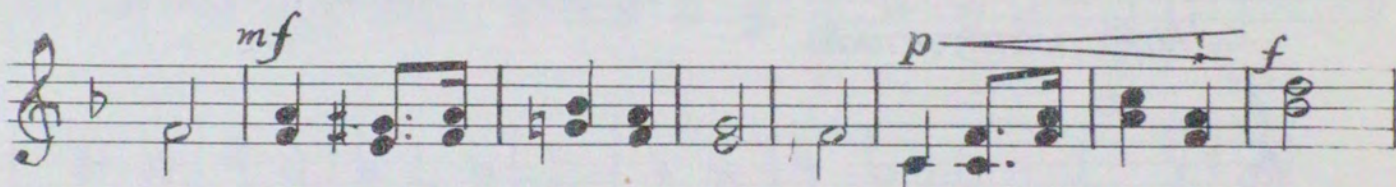
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ



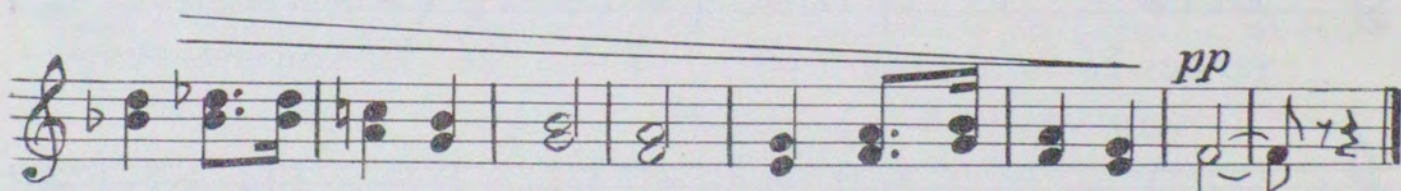
1. Ὅ-λοι τῆς γῆς οἱ τό-ποι πα-ρά-κληση θερ-
2. Μά-νες πα-ρα-κα-λοῦ-νε, παιδιά στήν ξενη-



μή σου στέλλουν, Πα-να-γιά μας, μη-τέ-ρα μας χρυ-
τιά, ἐ-κεῖ-νοι πού τούς εἶ-σαι θερμή πα-ρη-γο-



σῆ, τό μά-χο φῶς νά στεί-λῃς στους τα-πεινούς Ἐ-σού
ριά. Διῶ-ξε τή δυστυ-χι-α, μη-τέ-ρα μας γλυ-κειά,



νά διαλυ-θοῦν τὰ σκό-τῃ νά λάμψη νέ' αὐ-γή- .
καί στ' ὄρφανό παι-δά-κι στεί-λε τή ζεστα-σιά-



9.ª Αγια νυχτιά.

(Χριστουγεννιάτικο τρίφωνο)

Ἄγια νυχτιά, πού δείκιά μας στέλ
 [λεις μιάν ἀχτίδα
 φέρνεις στή γῆ μιά νέ' αὐγή, τοῦ λυ-
 [τρωμοῦ ἐλπίδα.
 Φέρνεις στή γῆ τό λυτρωτή, κρύβεις
 [χαρᾶς παλάτια,
 στέλλεις Ἐσού μιά νέα ζωή, σάν τ' οὐ-
 [ρανοῦ τὰ πλάτια.

Στίχοι - Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Andantino religioso.

p Ἀργά κι ἤσυχα.

1^η & 2^α φωνή

Ἄ-για νυ-χτιά πού θε-ῖ-κιά μας στέλλεις μιά-ν-ἀ-

3^η φωνή

Ἄ-για νυ-χτιά — πού θε-ῖ-κιά μας στέλ-λεις

p *roco*

χτί-δα φέρνεις στή γῆ μιά νέ' αὐ-γή, τοῦ λυτρωμοῦ ἐλ-

μιά-ν-ἀ-χτί-δα φέρνεις στή γῆ — μιά νέ' αὐ-γή, λυτρωμοῦ ἐλ-

riten. *proco più*

mf πί-δα. Φέρ-νεις στή-γῃ τό-λυ-τρω-τή κρύ-βεις χα-ρᾶς πα-
mf πί-δα. Φέρ-νεις στή-γῃ τό-λυ-τρω-τή χα-ρᾶς-πα.

mf *allarg.* *1^a ritenuto*

λά-τια, στέλ-λης' Ε-ύ-μιά νέα ζω-ή εἰς τὸν οὐ-ρανὸν
 λά-τια, στέλ-λεις' Ε-ύ-ζω-ή εἰς τὸν οὐ-ρανὸν τὰ

allarg.

2^a mf

πλά-τια εἰς τὸν οὐ-ρανὸν τὰ πλά-τια
 πλά-τια εἰς τὸν οὐ-ρανὸν τὰ πλά-τια

10. Ελλάδα δοξογέννητη

(Συρτός χορός)

Ἀπὸ τὸν ἀφρό τῆς θάλασσης καὶ τῆς στερηῆς
[τ' ἀχέρι
ἐβγήκες, ᾧ! Πατρίδα μου, μέ τό σπαδί στό χέρι.
Μέ τό δαυλί ὁ Κανάρης μας καί τό σουβλί ὁ Διάκος
σοῦ χάραξαν τὰ σύνορα εἰς τὸ δοξαστό σου Κράτος.
Ἑλλάδα δοξογέννητη, μαρτυρικὴ μας χώρα,
ὄρθη Ἐσὺ δά στέκεσαι στή θύελλα, εἰς τὴ μπόρα.
Πατρίδα οὐρανογέννητη, τοῦ κόσμου αὐτοῦ λαμ-
[πάδα
θα μείνης παντ' ἀθάνατη, γιατί εἶσαι ἡ Ἑλλάδα.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική: ΑΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Μία φωνή.

mf

Ἀπὸ τὸν ἀφρό τῆς θάλασσης καὶ τῆς στερηῆς τ' ἀχέρι ἐ-
βγή-κες, ᾧ! Πατρί-δα μου, μέ τό σπα-δί στό χέ-ρι. Μέ τό δαυλί ὁ Κα-
νάρης μας καί τό σουβλί ὁ Διάκος. Σοῦ χά-ρα-ξαν τὰ σύ-νο-ρα εἰς τὸ
δο-ξαστό σου κράτος—Ἑλ- λάδα δοξο-γέν νη τη, μαρ-τυ- ρικὴ μας
θή Ἐ-σύ θά στέ κεσαι στή θύ-ελ-λα, στή
χώ-ρα, ὄρ- μπόρα. Πατρίδα οὐρα νο- γέν- νη τη, τοῦ κόσμου αὐτοῦ λα-
μπα- δα θά μείνης παντ' ἀθά-νατη, γιατί εἶσαι ἡ Ἑλ-λά- δα — δα.

Σημ. Στὸ φινάλε τὰ 4 τελευταῖα νῆτρα ἀποδίδονται δυνατὰ (f) με *allargando* καὶ στὸν τελευταῖο φθόγγο, κορῶνα (♩).

II

Η Μακεδονία μας.

(Θριαμβικόν ἔμφατήριον)

Ἐσύ, μέσ' στῆς φωτιᾶς τὸ δρόμο, ἔνοιωσες πίο
 [βαδιά τὸν πόνο
 κ' ἔγινες ἱερός βωμός τῆς Λευτεριᾶς παντοτεινός.
 Κόρη ἀδούλωτη τοῦ Ἄρη, ἀπ' τοῦ Ὀλύμπου ἔχεις
 [πάρει
 τίς χιονόλευκες κορφές, τῶν θεαινῶν τίς ὁμορφιές.
 ὦ! Μάνα Θεῶν, Μακεδονία, ἀδάμαστη εἶσαι, χώ-
 [ρα θεία
 στοῦ μαρτυρίου τὸ χορὸ καί στῆς χαλήνης τὸν καιρὸ
 τ' ἀλέτρια σου τῆ γῆ σάν σχίζουν, ἀκούνε κόκκαλα
 [νά τρίζουν
 καί τὰ λουλούδια τὸν ἀνθὸ τὸν βῆφουν μ' αἶμα ἰ-
 [ερό.

Τὸ τραγοῦδι ἐκτελεῖται καί
 1/2 τόνο χαμηλότερα (Μι μείζ.-Λα μείζ.)

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
 Μουσική: ΔΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Εἰσαγωγή. Μέ παλμό.

Τρα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα Τρα λαλα

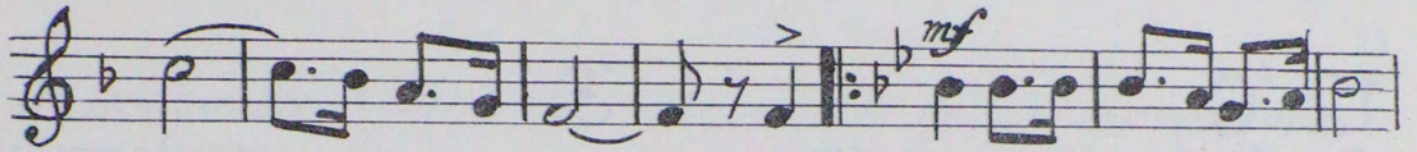
λα λα λα λα λα λα. Ἐ- σύ μεσ' στῆς φω-τιᾶς τὸ δρό-

μο ἔ- νοιωσες πίο βα-θιά- τὸν- πό- νο κ' ἔ- γινες ἰ- ε-

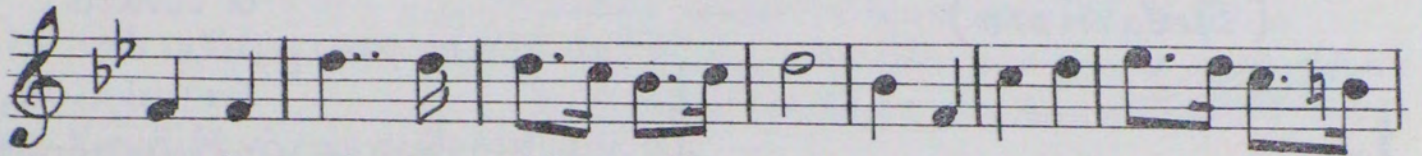
ρός βω-μός - τῆς Λευτεριᾶς - παντο- τει- νός - Κό-ρη

δούλω- τη - τοῦ - Ἄ - ρη ἀπ' τοῦ Ὀ- λύ- μπου ἔ- χεις

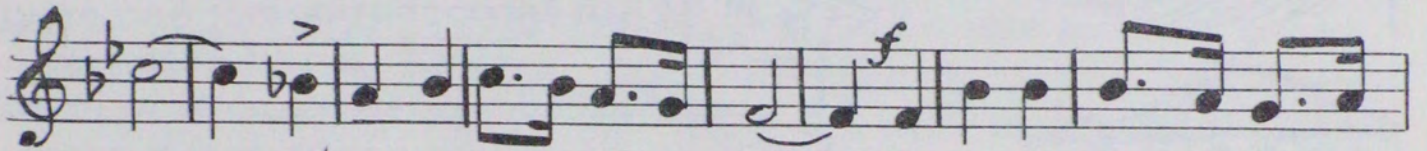
πά- ρει τίς χιο- νό- λευ- κες κορφές - τῶν θε- αι-



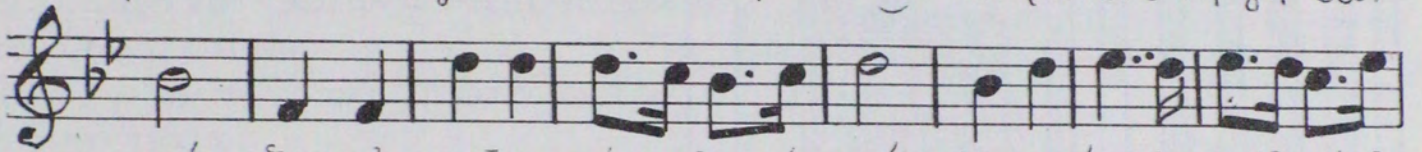
νῶν — τίς ὁ — μορ-φί-ές — Ὡ! Μάνα θε-ῶν, Μακεδονί-



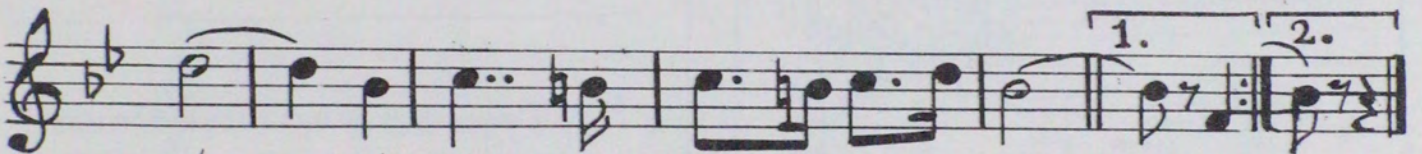
α, ἀ-δά-μα-στῆσαι, χώρα θεί-α στοῦ μαρτυ-ρί-ου τό χο-



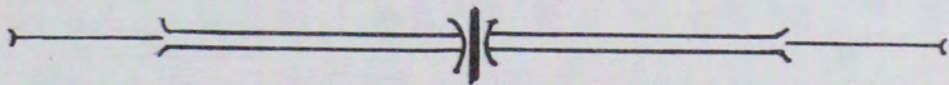
ρό — καί ἐπὶς χαλήνης τὸν και-ρό — τ'ἀ-λέτρια σου τῆ γῆ σαν



οχί-ζουν ἀ-κῶνε κόκκαλα νά τρί-ζουν καί τὰ λουλούδια τὸν ἀν-



θό τὸν βά-φουν μ'αἰ-μα ἰ-ε-ρό — Ὡ!



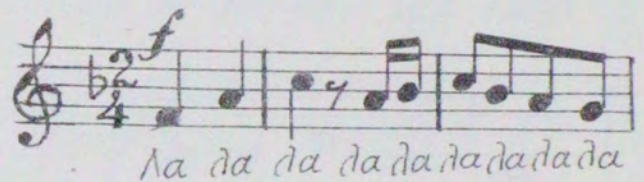
12. Ο δρόμος τῆς δόξας.

(Ἐμβατήριο)



Ένα δρόμο ξέρω μόνο, ένα δύ-
σκολο στρατί
ένα δρόμο δοξασμένο, πού περνούν
οι δυνατοί.
Εἶναι δρόμος, πού χεμίζει ἀπό δό-
ξα καί τιμή,
πού μιά λεβεντιά τόν χτίζει μέ σταυ-
ρό καί σπαδί.
Εἶναι δρόμος ποτισμένος ἀπό αἷμα
καί φωτιά,
εἶναι δρόμος καμωμένος νά περνᾶ
ἡ Λευτεριά.
Κι' ἀπ' αὐτόν περνάει τόν δρόμο μιά
πεντάμορφη Κυρά,
μ' ένα στέμμ' ἀκτινοβόλο, ἡ Ἑλλά-
δα μας, παιδιά.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

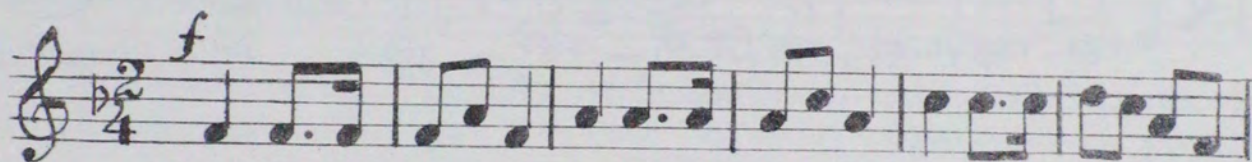


da, 1. 4ε - να δρό-μο ξέ-ρω μό-νο, 4ε - να δύσκο-λο στρα-
2. εἶ- ναι δρό-μος πο-τι-σμέ-νος ἀ-πό αἶ-μα καί φω-
τί- 4ε - να δρό-μο δο-ξασμέ-νο, πού περνούν οι δυ-να-
τιά- εἶ- ναι δρό-μος καμω-μέ-νος νά περνᾶ ἡ Λευ-τε-
τοι- εἶ- ναι δρό-μος, πού χε-μί-ζει ἀ-πό δό-ξα καί τι-
ριά- Κι' ἀ-π' αὐ-τόν περνάει τόν δρό-μο μιά πεντάμορ-φη Κυ-
μη- πού μιά λε-βεντιά τόν χτί-ζει μέ σταυρό καί μέ σπα-θί-
ρά- μ' ένα στέμ-μ' ἀκτινο-βό-λο, ἡ Ἑλ- λά-δα μας, παιδιά- *Da! &*

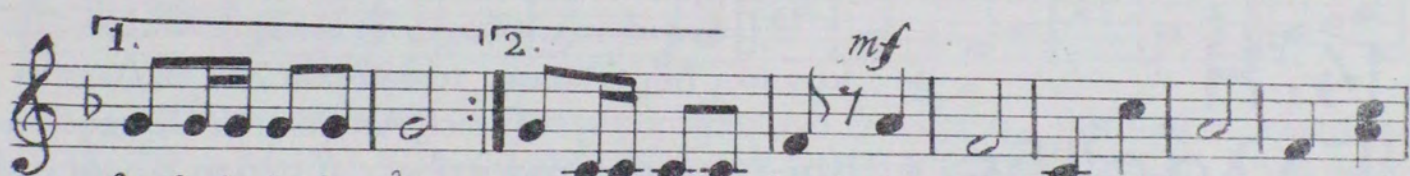
13. Ὁ ὕμνος τῆς φυλῆς μας

(Θούριος)

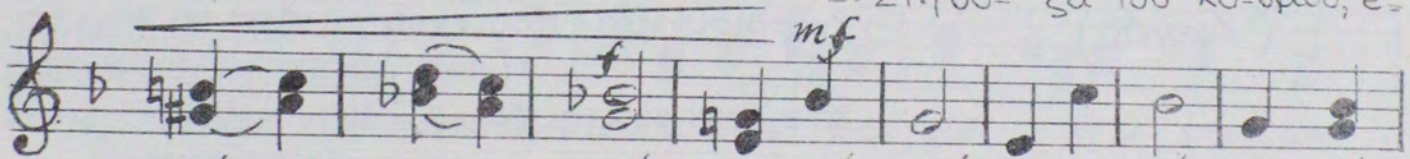
Δέν πέφτω· παλεύω κι' ἀτράνταχτη
[στέκω
στὶς μπόρες, στὰ χιόνια, στὰ μύριατά χρόνια.
Δέν πέφτω· παλεύω, νικῶ, θριαμβεύω
σέ κάθε μου σάλο, καινούργια προβάλλω.
Ἀνδρεία καθάρια, στοῦ σκότους τὰ βρά-
[δυνα
ἀκτῖνες σκορπίζω, τόν κόσμο φωτίζω.
Αἰμόφυρτη ψάλλω, σάν φοίνικας θάλλω,
γιατ' εἶμαι ἐκείνων φυλή τῶν Ἑλλήνων.
Στή δόξα τοῦ κόσμου, ἔχω μέ τό φῶς μου
πυρρός πάντα μένω, τό πνεῦμα θερμαίνω.
Ἀπ' τόν Πλάστη βγαλμένη, φυλή διαλεχμένη
κρατῶ τήν ἰδέα ἀθάνατη, νέα.



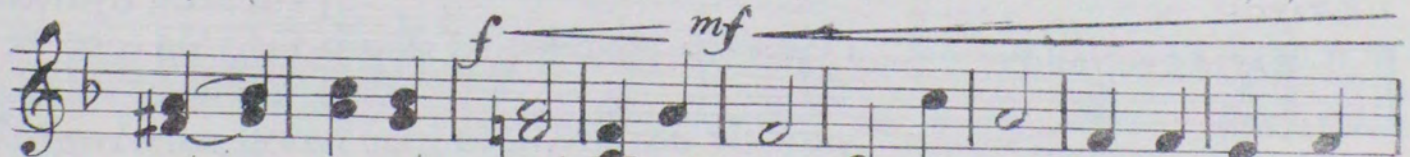
1-2. Τρα λα



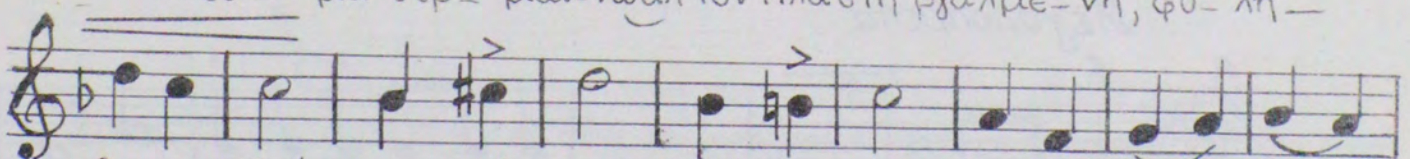
λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα 1. Δέν πέ- φτω, πα- λεύ- ω κι' ἀ-
2. Στή δό- ξα τοῦ κό- σμου, ε-



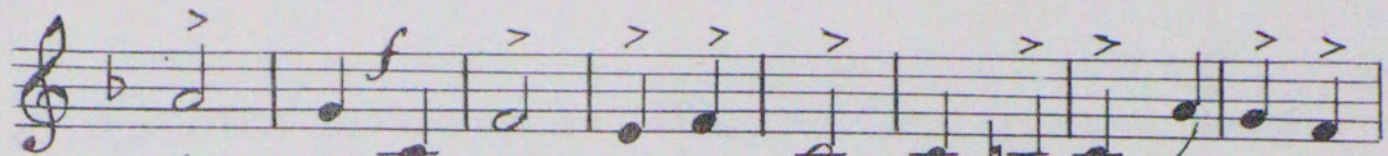
τράντα - χτη - στέ - κω στὶς μπό - ρες, στὰ χιό - νια στὰ
γῶ - μέ τό φῶς μου, πυρ - σός πάντα μέ - γω, τό



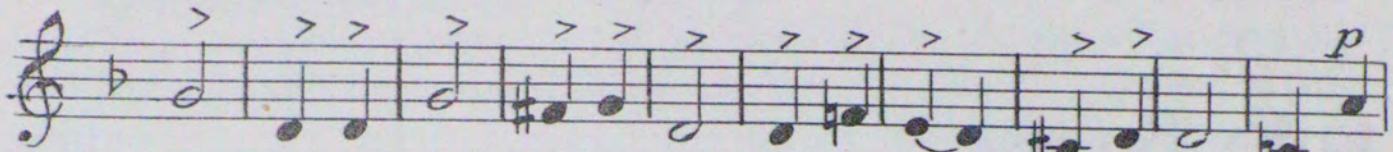
μύ - ρια τὰ χρό - νια. Δέν πέ - φτω, πα - λεύ - ω, νι - κῶ -
πνεῦ - μα θερ - μαί - νω ἀπ' τόν Πλάστη βγαλμέ - νη, φυ - λή -



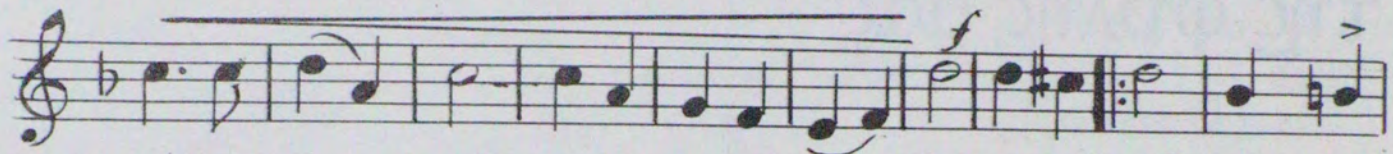
θριαμ - βεύ - ω σέ κά - θε μου σά - λο, και - νούρ - για προ -
διαλε - γμέ - νη, κρα - τῶ τήν ἰ - δέ - α ἀ - θάνα τη -



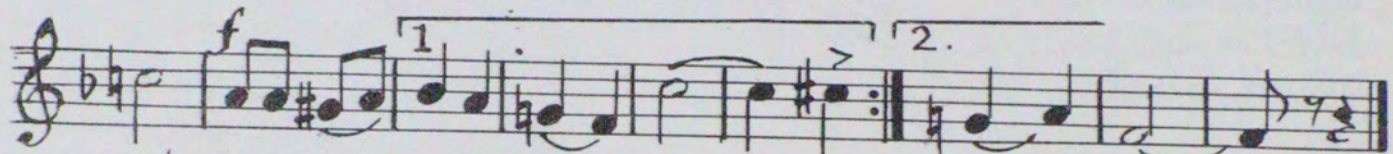
βάλ-λω 1.2. Αν-δρεί-α κα-δά-ρια σου σκό- τους τά
νέ-α



βρά-δυα ά-κτί-νες σκορπί-ζω, τόν κό-σμο φω-τί-ζω. Αί-



μόφυρ-τη- ψάλ-λωσάν φοί-νας- δάλ-λωχια-ζεί-μαι έ-



κεί-νων φυ-λή-των Έλ-λή-νων- για-λή-νων

14. Η Έλλάς-Ιδέα

(Ύμνος)

Στίχοι:

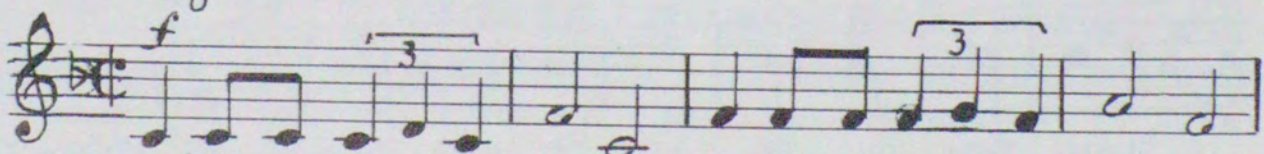
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

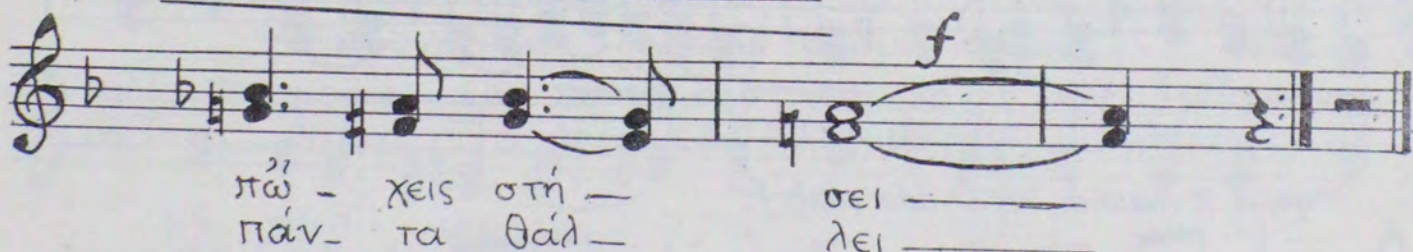
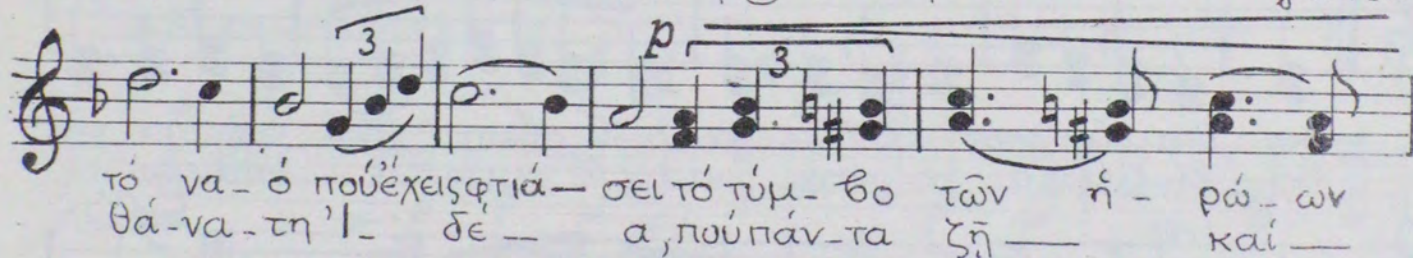
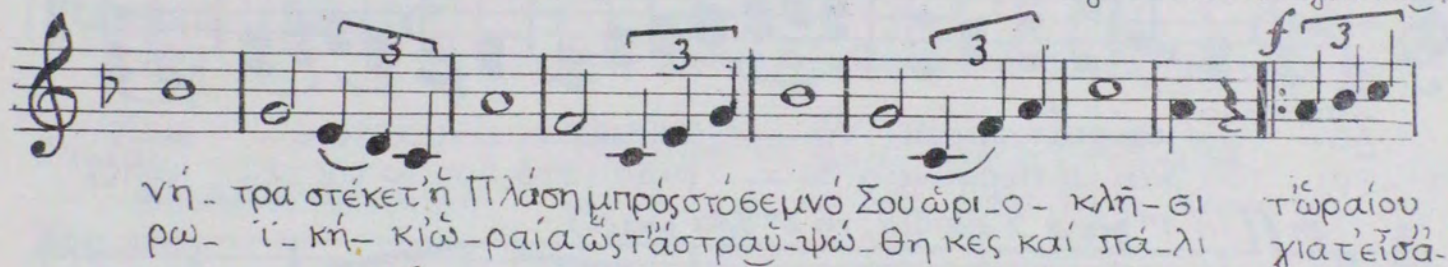
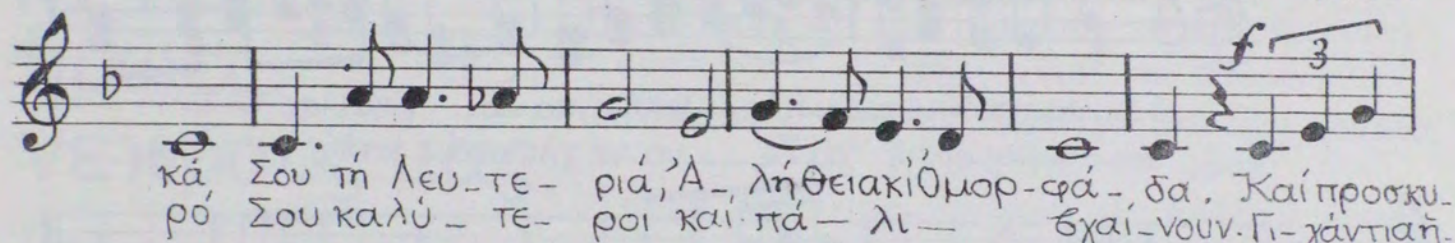
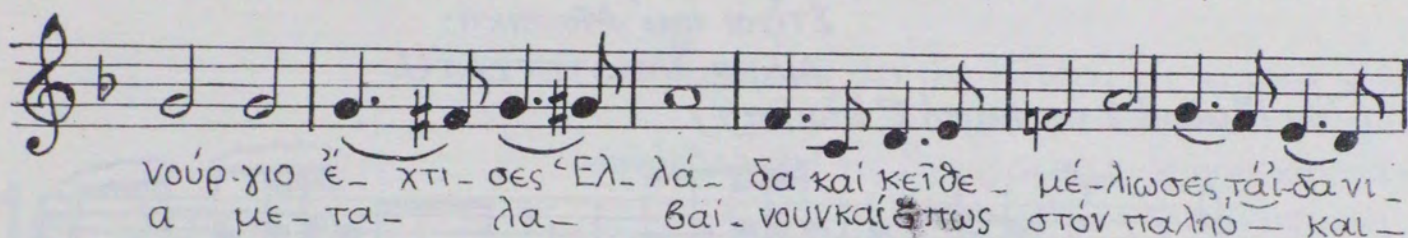
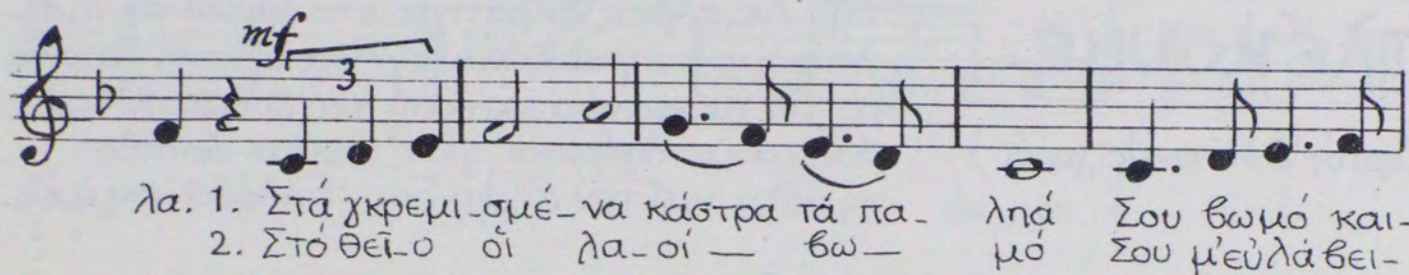
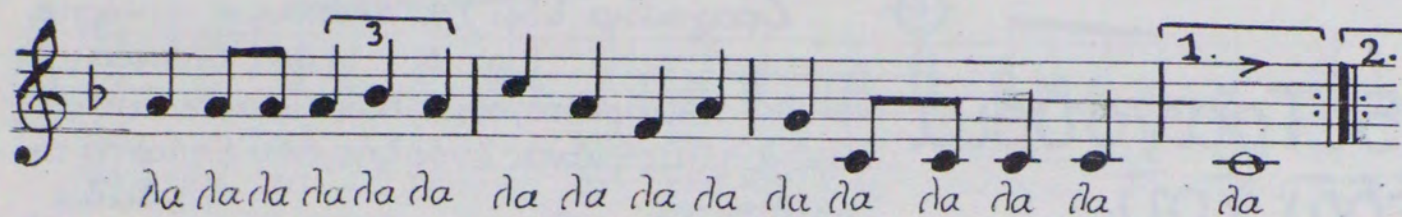
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Στά γκρεμισμένα κάστρα τά παλιά σου
[βωμό καινούργιο ἔχτισες, Ἑλλάδα
καί κεί θεμέλιωσες τά ἰδανικά σου τή Λευτε-
[ριά, Ἀλήθεια κι Ὁμορφάδα.
Καί προσκυνήτρα στέκετ' ἡ πλάση μπρός στό
[σεμνό σου ὠριοκλήσι,
ῥωραίου ναό πού ἔχεις φτιάσει, τό τύμβο
[τῶν ἡρώων πῶχεις στήσει.
Στό θεῖο οἱ λαοί βωμό σου μ' εὐλάβεια μετα-
[λαβαίνουν.
καί ὅπως στόν παλιό καιρό σου καλύτεροι
[καί πάλι θγαίνουν.
Γιγάντια, ἡρωϊκή κι ὠραία ὡς τ' ἄστρα ὑ-
[ψώθηκες καί πάλι
γιατ' εἶσ' ἀθάνατη ἰδέα, πού πάντα καί πάντα δάλλει.

Μεγαλόπρεπα.



1.2. λά δα δα δα δα δα δα δα δα δα δα δα δα δα δα



Σημ. Στή περίπτωση πού τό τραγούδι τοῦτο θ'ἀποδοθῆ ἐν στά-
βει, τότε στό φινάλε, τά τέσσαρα τελευταῖα μέτρα ἐκτελοῦνται ἄρ-
χότερα.

15. Τραγούδια έδω σου πλέκουμε.

(Συρτός Έλληνικός χορός)

Τραγούδια έδω σου πλέκουμε, πανάρνα
[μας Έλλάδα,

καί για καμάρι τόχουμε πώς είμαστε έμεις
παιδιά μιας μάνας ένδοξης, πού άσβεστη τή
[δάδα

τής Λευτεριάς έκράτησε στό δρόμο της τιμής.
Χαιρόμαστε για Σένανε γλυκειά, καλή Πατρίδα
καί μέ περφάνεια περισσή στό δρόμο της τιμής
βαδίζουμε άγέρωχοι, γιατ' έχουμε άσπίδα
τή δόξα καί τήν αίγλη σου, Έλλάδα μου, έμεις.

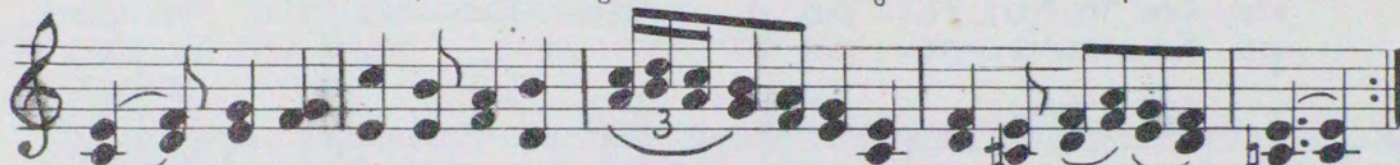
Στίχοι καί Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

(Τήν 1^η φορά 2 παιδιά, τή 2^η όλοι μαζί)

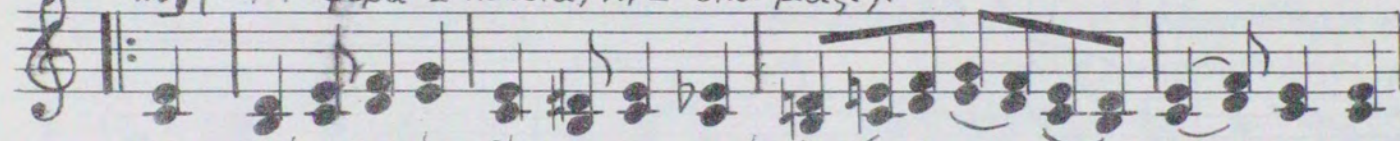


1. Τραγούδια έδω σου πλέ- κουμε, πανώ- ρημας 'Ελ-
2. Χαιρόμαστε για Σέ- να-νε γλυκειά- καλή Πα-

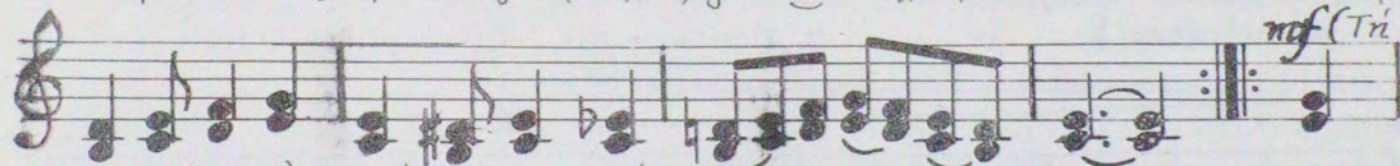


λά- δα καί για καμάρι τό- χουμε πώς εί-μαστε έ- μεις-
τρι- δα καί μέ περφάνεια πε- ρισσή στό δρόμο της τι- μής,

mf (Τή 1^η φορά 2 παιδιά, τή 2^η όλα μαζί).

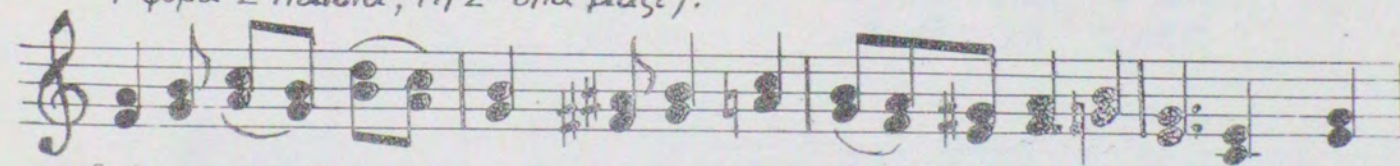


παι- διά μιας μάνας έν-δο-ξης, πού ά- σβεστη τή- δά- δα της
βα- δί-ζουμε ά- γέ-ρωχοι, για-τί έ- χουμε ά- σπι-δα τή



Λευτεριάς έ- κρά-τησε στό δρό-μο της τι- μής- Παι-
δόξα καί τήν αί- γλη σου, 'Ελ- λα-δα μου, έ- μεις. Βα-

1^η φορά 2 παιδιά, τή 2^η όλα μαζί).



διά μιας μάν- νας- έν- δο-ξης πού ά- σβεστη τή δά- δα της
δί- ζουμε- ά- γέ- ρω-χα, για-τί έ- χουμε ά- σπίδα τή

Λευ-τε-ριᾶς ἔ-κρά-τη-σε στό-δρο-μο τῆς τι-
 δό-ξα καί-τῆν-αί-γλη σου Ἐλ-λά-δα μου, ἔ-
 μῆς —
 μεῖς —

Per finire *ff allarg.*

λά-δα μου, ἔ- μεῖς

16. Στούς ἥρωες νεκρούς μας.

(Πένθιμο ἔλεγείο*)

Ἀγριόχορτ' ἀπ' τῆς Πίνδου τίς κορφές, μ' ἀν-
 δρειωμένων αἶμα ποτισμένα,
 δαφνόκλαδ' ἀπ' τίς ἄγιες ρεματιές, πού κόκκα-
 λα σκεπάζουν σκορπισμένα.
 Καί θυμάρι ἀπ' τοῦ Γράμμου τά θουνά, πού ἡ
 δόξα ἔχτισε τό θρόνο
 ἀνδάκι ἀπ' ἀνεμῶνες ταπεινά στά ὄρη, πού στο-
 λίζουν τάφους μόνο.
 Μ' αὐτά πολῦτιμο στεφάνι σᾶς πλέξαμ' ἥρωες
 τρανοί
 καί σιωπηλοί προσκυνηταί σας, σᾶς στέφομε
 χονατιστοί.
 Καδ' ἀπ' τό αἶμα σας σταλαματιά,
 ἄς εἶναι ἅγια Κοινωνιά.

Στίχοι:
 Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.
 Μουσική:
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Ἀ-γρι-ό-χορ-τ' ἀπ' τῆς Πίνδου τίς κορ-φές μ' ἀν-δρειω-
 Καί θυ-μάρι ἀπ' τοῦ Γράμμου τά θου-νά, πού ἡ

μέ-ναν αἶ-μα πο-τι-μέ-να, δα-
 δό-ξα ἔ-χτι-θε-τό-θρό-νο ἀν-

φνό-κλαδ' ἀπ' τίς ἄ-γιες ρεμα-τιές, πού-κόκ-καλα σκεπάζουν σκορπι-
 θά-κί ἀπ' ἀ-νε-μῶ-νες ταπει-νά στά-ὄ-ρη πού στολί-ζουν τάφους

mf *p* *mf pp*

* Καταλληλό γιά μνημόσυνα πεσόντων, καταθέσεις στεφάνων κ.λ.π.

Ben cantato.

1. > 2. *mf*

σμέ-να μό-νο. Μαύ-τά πο-λύ-τι-μο στε-

φά-νι σὰς πλέ-ξα-μή-ρωες τρα-

νοί καί σιω-πηλοί προσκυνη-

ταί σὰς σὰς-στέφομε χονα-τι-

στοί- κά-θαί' τό

αἶ- μα σὰς στα-λα-μα-



τιά- ἄς εἶ- ναι θεί-α Κοι- νω-νιά, ἄς-

1. εἶ- ναι θεί-α Κοι- νω- νιά-

2. *allargando molto.*
εἶ- ναι θεί-α Κοι- νω- νιά-.

17. Ω! θεία Ἑλλάδα. (Ἐμβατήριο)*

Ἀπό τὰ βάθη τῶν ἀτέλειωτων αἰῶνων
ξέχωρη Σὺ, περνοῦσες διαλεχτή
μέσ' ἀπ' τὰ σκοτάδια ἀβουλῶν ἀνθρώπων,
στ' ἄμορφα Σὺ μορφή μοναδική.
Κι' ἀπὸ τό διάβα Σου λαοὶ ἀρχοξυπνοῦσαν
κι' ἐννοιωθῶν τῆς ἀλήθειας τὴν πνοή
κι' ὅσο τό μεγαλεῖο Σου χροικοῦσαν
φίδια κι' ὀχιές Σου δίναν χι' ἀμοιβή.
Πυρσός στοῦ κόσμου τὰ σκοτάδια, στό πνεῦμα, στόν
πολιτισμό, στήν ἀρετή
στ' ἀστέρωτα τοῦ μίσους θράδα ἢ μοῖρα Σ' ἔχει
τάξει ὀδηγητή.
Τοῦ ωραίου ἀσβεστη λαμπάδα τ' ωραίου Σέ μη-
τέρα καί τ' ἀληθινῶ.
ἀθάνατη μορφή, ὦ! θεία Ἑλλάδα, Σέ γέννημα τοῦ
θείου νοῦ.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Μέ ψυχή.

f Λα λαλα λα λαλα λα λαλα λα λα. Ἀ-πό τὰ βά-θη τῶν ἀ-
τέ-λειωτων αἰ-ώ-νων ξέ-χωρη Σὺ πέρ-νοῦσες διαλε-χτή- μέσ' σ' τὰ σκο-
τά-δια ἀ-βουλῶν ἀν-θρώ-πων, σ' τ' ἄμορφα Σὺ μορ-φή μο-να-δι-
κή- Κι' ἀ-πό τό διά-βα Σου λα-οὶ ἀρ-χο-ξυ-πνοῦ-σαν κι' ἐννοιωθῶν
τῆς ἀ-λή-θειας τὴν πνο-ή κι' ὅ-σο τό με-γα-λεῖ-ο

(*) Ἐάν τραγουδηθῇ «ἐν στάσει», τότε τό φινάλε του πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἀρχά καί μεγαλόπρεπα.

Σου- χροι- κού-σαν φίδια κί-ο-χί-ές Σου δί-ναν γιά μοι-θή —

Πυρ-σός βτου κόσμου τά σκο-τά- δια στώ πνεύμα, στόν πο-λι-τι-

μό, στήν ά-ρε-τή — στ' άστέ-ρω-τα του μί-γους βράδυ αή μοϊρα

Σ'έ-χει τά-ξει ό-δη — γη — τή — Του ώραιου ά-σβεστηλαμ-

πά-δα, τ'ώραίου Σε Μη-τέρα καί τ'ά-ληθι-νου — ά-

θά-να-τη μορ-φή, ω! Θεία Έλλάδα, - Σε γέννημα του Θείου νου —

18.
 Η
 «Ελλη»μας.
 (Εμβατήριο)

Ετ' άγιασμένα νερά, τά καθάρια, στό μικρό
 βλοχημένο νησί
 σταματούν, σαν περνούν τά καράβια, κ'έκει κάνουν
 κρυφή προσευχή.
 Μέσ' στ' ανήλια της θάλασσας βάθη, ήσυχάζει νυ-
 φούλα άχνη
 καί σειρήνες της ψάλλουν μέ χάρι τραγουδά-
 κια μέ θεία πνοή.
 Δοξασμένη μας «Έλλη» σου πλέκουν του βυθού
 τά κοράλια φωλιά
 καί άγγέλοι γιά ναύτες σου στέκουν, πού τους
 στέλν' ή γλυκειά Παναχία.
 Κυβερνήτρα του κόσμου μεγάλη τή χρυσή
 της άνοίγει άγκαλιά
 κ'όδηχέι τήν Έλλάδα καί πάλι, γιά καινούρ-
 για της δάφνης κλαδιά.

Στίχοι

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Λα da da da da da da da da da da da. Στά-για-
 σμέ-να νε-ρά-τά καθαρία, στόμι-κρό-βλοχημέ-νο νη-σί
 σταμα-τούν-βάνπερνούν τά κα-ράβια κρέ-κει-κα-νουν κρυφή προσευ-
 χή. Μεσ'στά-νή-λια της θά-λασας βά-θη, ή-συ-χά-ζει νυ-
 φού-λα ά-γνή και σει-ρή-νες της ψάλ-λουν μέχαρι τρα χου-
 δά-κρια μέ δει-α πνοή. Δο-ξασιμένη μας "Έλ-λη," σου
 Κυ-βερνήτρα του κό-σμου με-
 πλέκουν του βυ-θού τά κορά-λια φω-ληά και άχ-χέλοι για ναύτες σου
 χά-λη τή χρυ-σή της ά-νοί-χει άχ-κα-λιά κρό-ση χειτήν Έλλάδα και
 στέκουν, πού τους στέλν'ή γλυκειά Πανα-γιά, πού τους στέλν'ή γλυκειά Παναγιά -
 πά λι για και-νούργια της δάφνης κλαδιά, για και-νούργια της δάφνης κλαδιά -

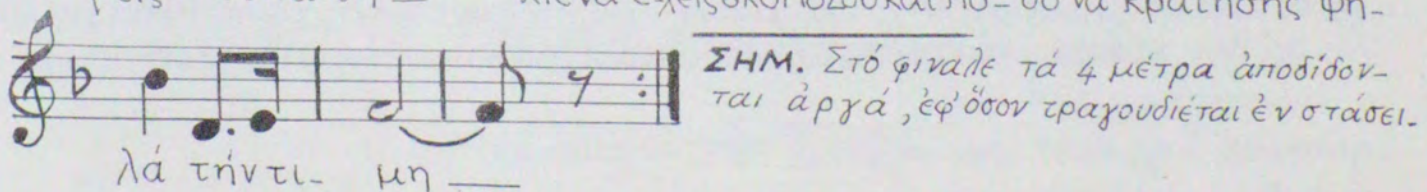
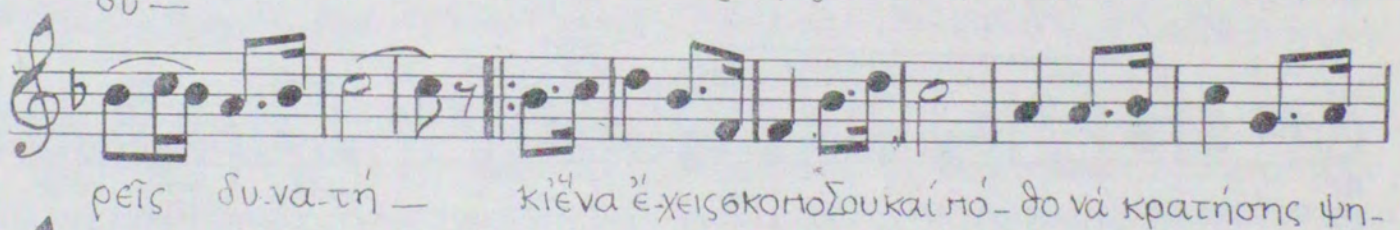
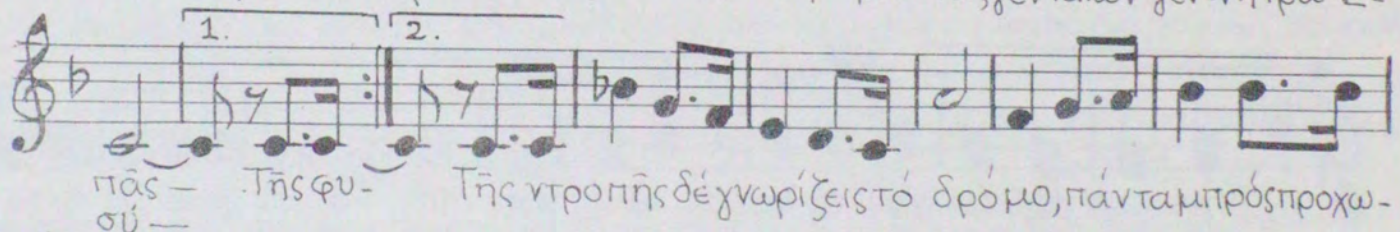
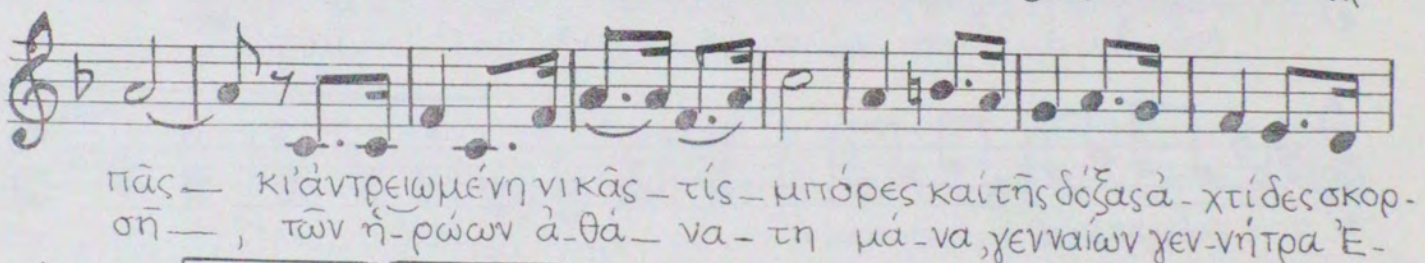
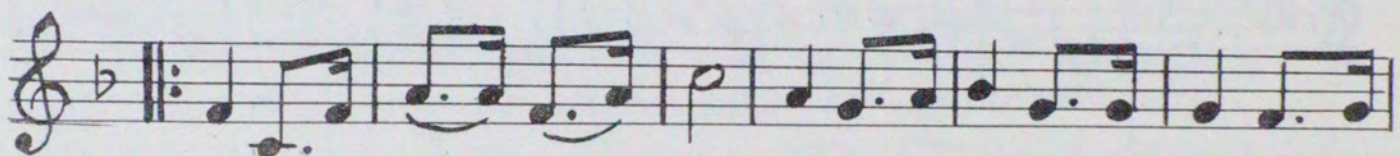
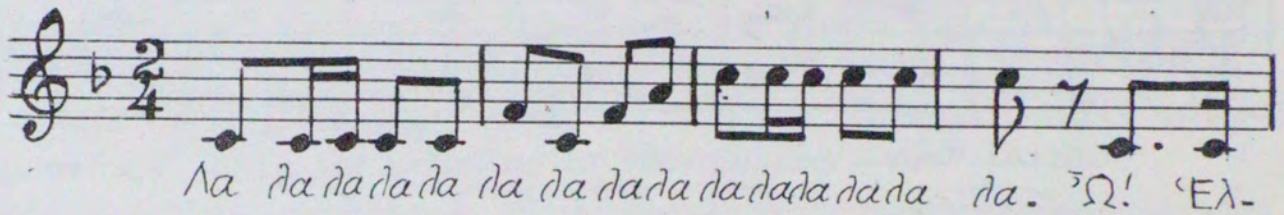
19. Τῆς ντροπῆς δέ γνωρίζεις τό δρόμο.

(Ἐμβατήριο)

ὦ! Ἑλλάδα νιογέννητη· ὦρες μεσ'
στὶς φλόγες πετιέσαι, χτυπᾶς
κ' ἀντρειωμένη νικᾶς τίς μπόρες καί τῆς
δόξας ἀχτίδες σκορπᾶς.
Τῆς φυλῆς μας χτυπᾶ ἡ καμπάνα. Νέες
δόξες, Ἑλλάδα χρυσῆ,
τῶν ἡρώων ἀθάνατη μάνα, τῶν γενναί-
ων γεννήτρα Ἐσύ.
Τῆς ντροπῆς δέ γνωρίζεις τό δρόμο, πάν-
τα μπρός προχωρεῖς δυνατή
κ' ἕνα ἔχεις σκοπό σου καί πόδο, νά κρα-
τήσης ψηλά τήν τιμή.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ



ΣΗΜ. Στό φινάλε τὰ 4 μέτρα ἀποδίδον-
ται ἀργά, ἐφ' ὅσον τραγουδιέται ἐν στάσει.

20. Στήν 28^η ’Οκτωβρίου 1940

(Θούριος)

Περίφανη ἐπρόβαλες μέ θάγια καί μέ

[μύρα
καί μᾶς ἐδοξασες ξανά στὸν κόσμο, στή ζωή.
Ἐστάθηκαν πανύψηλα καί στό’ταξε ἡ μοῖρα
νά λάμπης ὀλοφώτεινη, νά δίνης τὴν πνοή.
Ἄδᾳμαστο τὸ
[πνεῦμα
ἐδαύμασε τὸ θάρρος σου, τοῦ θρύλλου τὴν ψυχὴ
καί πέφτοντας προσκύνησε εἰς τὸ δικό σου
[νεῦμα
τὴ δόξα πού αἰώνια ἐξοῦσε καί δά ζῆ.

Λεβέντικα.

ΣΤΙΧΟΙ-ΜΟΥΣΙΚΗ: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα. Πε- ρήφανη ἐ-

πρόβα-λες μέ θά-για καί μέ μύ-ρα καί μᾶς ἐ-δόξα-σες ξανά στὸν

κόσμο, στή ζω-ή. Ἐ-στά-θηκαν πα-νύψη-λα καί στό’τα-ξε ἡ

μοῖρα νά λάμπης ὀ-λο-φώ-τεινη, νά δί-νης τὴν πνοή. Πε-

μοῖρα νά λάμπης ὀ-λο-φώ-τει-νη, νά δί-νης τὴν πνοή. Ὁ

κό-σμος πού σ’ἀν-τί-κρυ-σε μ’ἀ-δά-μα-στο-τό-

πνεύ-μα ἑ-θαύ-μα-σε τό θαύ-ρος σου, τοῦ θρύλλου τήν ψυ-
 χή — καί πέφτον-τας προσκύνη-σε εἰς τό δι-κό - σου - νεῦ-
 μα τή δό-ξα πού αἰ-ώ-νι-α ἔ-ζου-σε καί θα-ζῆ — 'Ο-

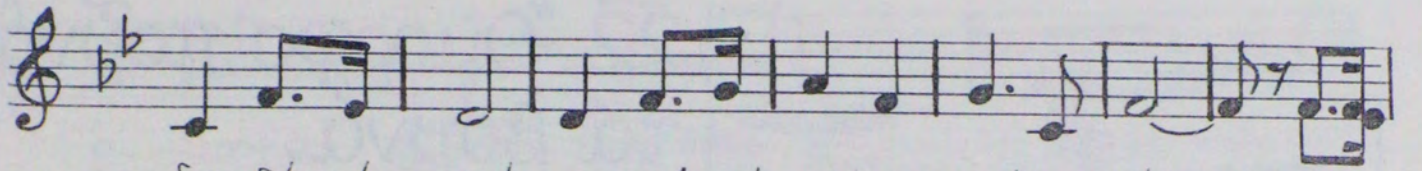
21. Ὕμνος στήν Ἑλληνική Παιδεία.

Μέ γερά κορμιά, μέ φλόγα, μέ ψυχή ἑλ-
 ληνική
 τῆς Πατρίδας, δές τά νειάτα μέ μιά σκέψη,
 μιά πνοή
 μελετοῦνε καί δουλεύουν, τόχουν πίστη τους αὐτό-
 ν' ἀπλωδῆ στόν κόσμο πάλι, πάλι φῶς ἑλληνικό.
 Μ' αὐστηρή τήν πειδαρχία, μ' ἔθνική τή λε-
 βεντιά,
 μέ ἀγνοῦς παλμούς κί ἐλπίδες τραγουδοῦν
 τή Λευτεριά.
 Καί ὁ νέος Παρθενάνας, πού δά χτίσουν τά
 παιδιά,
 θέ ν' ἀστράφτη στους αἰῶνας, μ' ἰδεώδη ἑλλη-
 νικά.

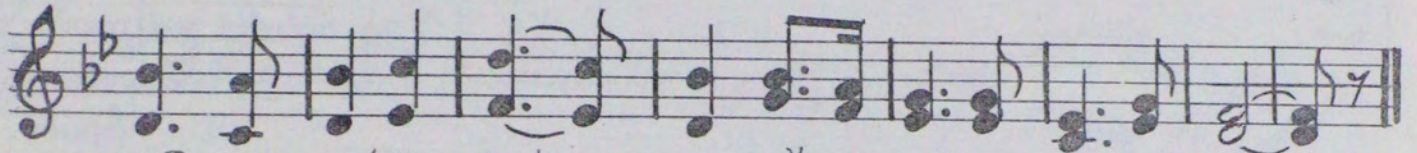
Στίχοι ἤ Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Μεγαλόπρεπα (σέ ρυθμό μεγαλοπρεποῦς ἔμβατηρίου)

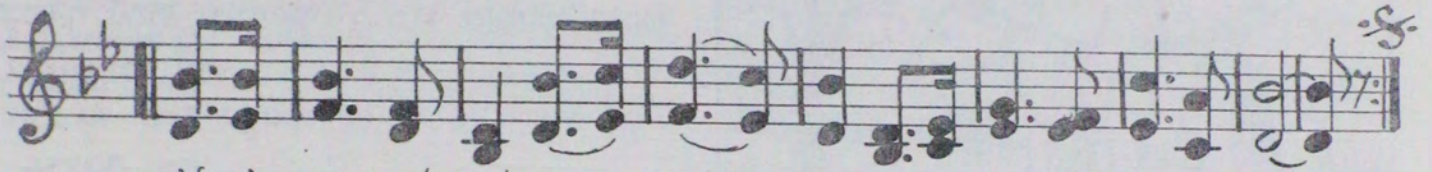
Τρά λαλα λα λαλα λαλα λα λα λα. 1. Μέ γε-ρά κορ-
 2. Μ' αὐστηρή τήν
 μιά, μέ φλο-γα, μέ ψυ-χή ἑλ-λη-νι-κή — τῆς Πα-τρί-
 πει-θαρχί-α, μέ-θνι-κή τή λε-βεν-τιά —, μέ ἀ-γνοῦς



δας, δές, τά νειά-τα μέ μιά σκέ-ψη, μιά πνο-ή — με-λε
παλμούς κ'έλ-πί-δες τρα-γου-δούντή Λευτε-ριά — Κί'ο να-



του-νε καί δου-λεύ-ουν-τό χουν πίστη τους αὐ-τό-
ός τῆς προκο-πῆς — τους, πούθά χτίσουν τά παι-διά —,



ν'ά πλω-θῆ στον κό-θμο — πά — λι πάλι φῶς ἐλ-ληνι-κό-
θέ ν'ά-στράφτη στους αἰ-ῶ — νες, μί-δε-ώ-δη ἐλ-ληνι-κά —

Σημειώσεις: 1) Βαδύτεροι αἰσθητικοί λόγοι ἐπιβάλλουν ν'ἀπαχ-
γέλλεται τό ποίημα, πρὶν ἀπό τή μουσική ἐκτέλεση τοῦ ὕμνου.

2. Γιά τήν πλήρη ἠχητική παρουσίαση (ἐναρμόνιση κ.λ.π.)
τούτου τοῦ τραγουδιοῦ, ζητήστε τήν ἐντυπη ἔκδοσή του ἀπό τό
μουσουργό τοῦ βιβλίου Ἀλέξανδρο Μποτετζάγια (Νέα φι-
λαδέλφεια - Ἀθηνῶν, ὁδός Ἰωνίας 37.)



22. "Όμορφα ποῦναι τά βουνά.

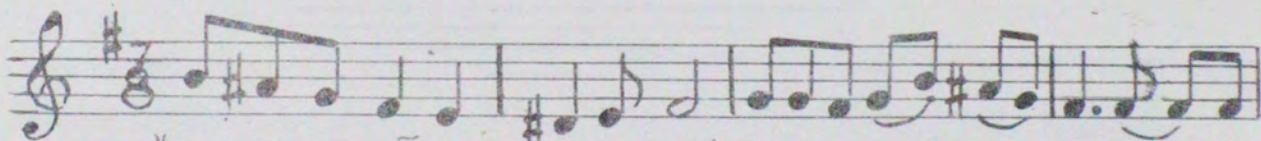
"Όμορφα ποῦναι τά βουνά, ὁμορ-
φοὶ ποῦν' οἱ κάμποι,
ὀλόλαμπρα τή χαραυγή, ὀλόχρυσά τό
βράδυ.
Ἔρες ἀλλάζουν ὁμορφιές, ὦρες καί τά
στολίδια,
ὦρες γελοῦν καί χαίρονται στοῦ ἡλίου
τά παιχνίδια.
Ἄχ! νάτανε νά μπόραχα ἐκεῖ νά ζοῦ-
σα πάντα
πού κελαρίζουν οἱ πηγές θροΐζουν τά
πλατάνια.
Νά μέ ξυπνάη κάθε πρωΐ ὁ κούκος μέσ'
στά κλώνια
καί τό ἀπομεισίμερο γλυκά-γλυκά τ' ἀη-
δόνια.

"Ἐχ' ὁ Θεός ἐκεῖ ψηλά τόν αὔλο Του θρόνο, ἐκεῖ
ἐκεῖ ψηλά νά ζῶ κι ἐγώ, χωρίς κακό καί φθόνο.
Καί μιά νά λέω προσευχή σ' Αὐτόν πού τ' ἀχει φτιάσει,
«Θεέ μου, πῶς τήν ἔκανες τόσ' ὁμορφή τήν πλάση».

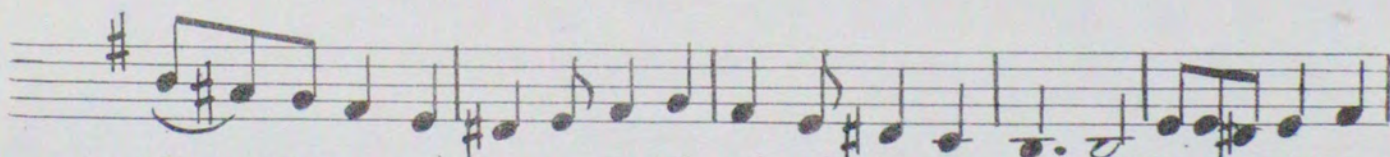
Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Σέ ρυθμό οὐρτου.



1. "Ό-μορφα ποῦναι τά βου-νά, ὁμορφοὶ ποῦ-νοὶ- κάμποι- ὀ
2. "Ἀχ, νά-τα νε νά μπόρα χα ἐκεῖ νά ζοῦ-σα- πάντα- πού
3. Ἐχ' ὁ Θε-ός ἐ- κεῖ ψηλά τόν αὔ-λό Του θρό-νο- ἐ-



λό- λάμπρα τή χα-ραυγή, ὀ-λό-χρυσά τό θρά-δυ. Ἔρες ἀλλάζουν
κε- λα-ρί-ζουν οἱ πηγές, θροΐ- ζουν τά πλα-τά-νια. Νά μέ ξυπνάη κά-
κεῖ- ψηλά νά ζῶ κι ἐγώ χω-ρίς κα-κό καί φθό-νο. Καί μιά νά λέω

ὁ- μορφί-ες ὤ-ρες καί τὰ-στο-λί-δια, ὤ-ρες γε-λοῦν καί
 θε-πρω-ί, ὁ-κοῦκος μέ-στα-κλώ-νια, καί τό-ἀ-πο-με-
 προ-σευχή ὁ-Αὐτόν πού τ' ἀ-χει-φτιάσει « Θε-έ μου, πῶς τήν
per finire allargando.

χαί-ρον-ται στοῦ ἥ-λιου τά-παι-γνί-δια γνί-δια.
 ἡ-με-ρο γλυ-κά-γλυκά-τ' ἀν-δό-νια δό-νια.
 ἔ-κα-νες τό-σ' ὁ-μορφη-τήν-πλά-ση, πλά-ση»

Σημειώσεις: Βαδύτεροι αἰσθητικοί λόγοι ἀπαιτοῦν, πρὶν ἀπὸ τῆ μουσικῆ ἐκτέλε-
 σι τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ, ἕνας μαθητής ἢ μαθήτρια, ν' ἀπαγγεῖλη τοὺς στίχους του.

23. Σάν ἡ αὐγούλα γλυκοροδίξει.

(Φυσιολατρικό)

Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

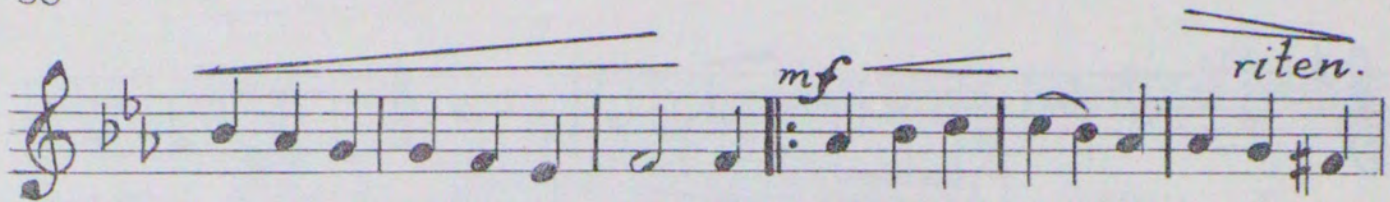
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Moderato.

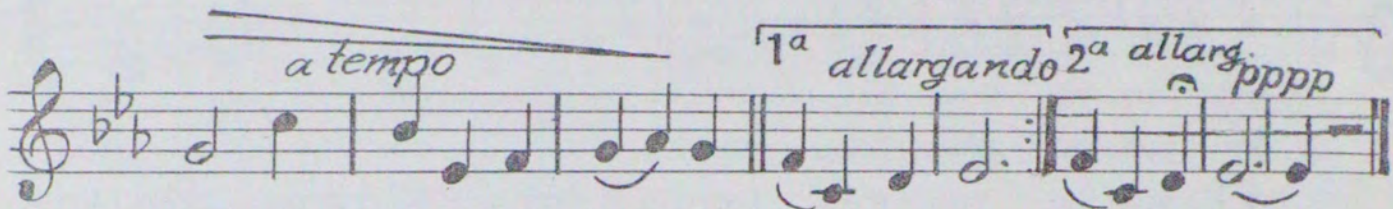
1. Σάν ἡ αὐ-γούλα γλυκορο-δί-ζει καί τ' ἀν-δονά-κι
 2. Μενεξε-δάκια σάν ἔρ-θ' ἡ δύ-ση καί μέσ' στά σκιώματα

τρίλλιες σκορπί-ζει, παίρνω ἕνα δρόμο μέ-σα στοῦ δά-εος μέσ' τ' ἡ-λιος
 ὁ ἡ-λιος σβύση, σάν τ' ἄστρα σκάσουν μέσ' στά σκοτά-δια κανδήλια

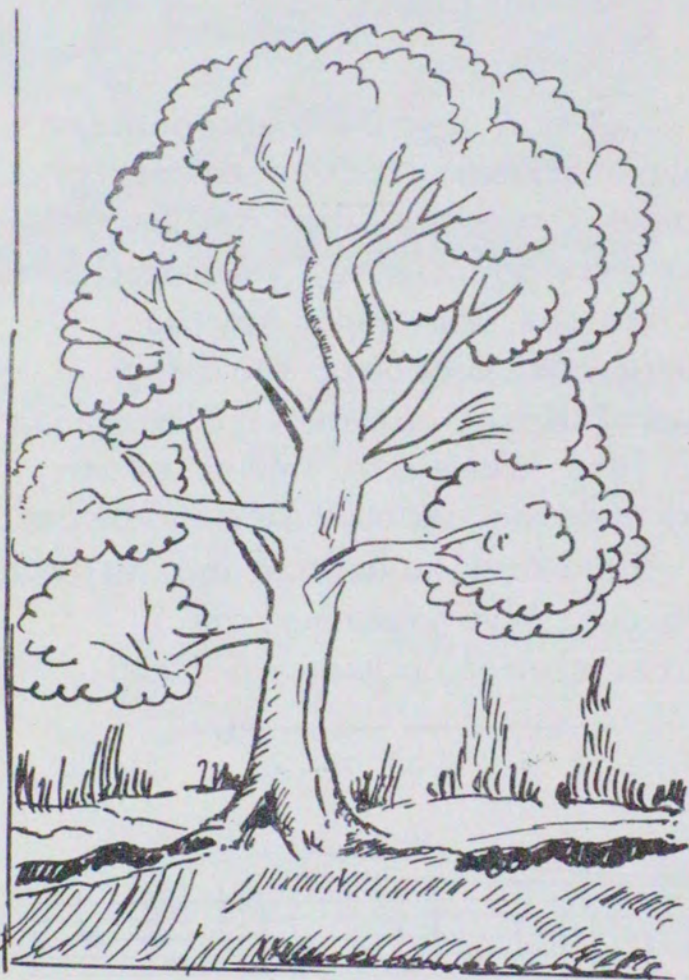
Σάν ἡ αὐγούλα γλυκοροδίξει
 καί τ' ἀηδονάκι τρίλλιες σκορπίζει,
 παίρνω ἕνα δρόμο μέσα στό δάσος
 μέσ' τ' ἡλιόσκια, μέσα στους βράχους
 κι ὅλα μου λένε γύρω, παντοῦ
 αὐτός εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ.
 Μενεξεδάκια σάν ἔρθῃ ἡ δύση καί μέσ'
 [στά ἡλιοσκιάματα ὁ ἥλιος σβύση,
 σάν τ' ἄστρα σκάσουν μέσ' στά σκοτά-
 [δια κανδήλια ἄσβεστα, ἀχρυσίνα μάτια
 ὅλα μου λένε γύρω, παντοῦ
 αὐτός εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ.



χράμπες, μέσα στους βά- τους κι' ο λαμου λέ- νε χύ-ρω, παν-
 άσβεστα, άχρυ-πνα μά-τια, ο λαμου λέ- νε χύρω, παν-



του αυ- τός ει- ν' ο δρό- μος του- θε- ου. του- θε ου -
 του αυ- τός ει- ν' ο δρό- μος.



24. Ο Γέρο πλάτανος

Ένας πλάτανος στό ρέμμα έπαψε
 νά ζή
 τά κλωνάρια του σαν ψέμμα, έχουν
 ξεραθῆ.
 Σύντροφέ μου αγαπημένε, πούναι ἡ
 δροσιά,
 πούναι τά πλατιά σου φύλλα, πούν'
 ἡ λεβεντιά.
 Χρόνια πέρασαν καί χρόνια πού ἡ
 σκιά του ἐκεῖ
 δρόσισε πολλούς διαβάτες δίπλα στήν
 πηγή.
 Στο λιοπύρι καδισμένος στή θαδειά
 σκιά

Στίχοι:

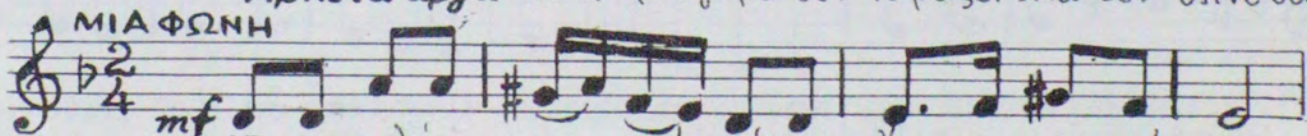
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Άρκετά άργά.

κι' ἡ φλογέρα δέν τaráζει πιά τόν ὕπνο σου.
 σκόρπιζες γλυκά τραχούδια μέσ' στή ρεματιά.
 Τώρα πέρασαν τά νειάτα χέρασε κι' αὐτός
 στό κουφάρι του σονάτα παίξει ὁ βοσκός.
 Τώρα ἔχασα κι' ἔσένα καί τόν ἴσκιο σου



1. Έ- νας πλάτα- νος- στό- ρέμμα 'ε- πα- ψε νά, ζή
 2. Χρόνια πέρα- σαν- καί- χρόνια πού ἡ σκί- α του ἐ- κεί
 3. Τώ-ρα πέ-ρα- σαν- τά- νειάτα χέ- ρα- σε κι' αυ- τός

meno rit. *tempo* 1. 2. *pp*

1. τὰ κλω-νά-ρια του, σάν ψέμ-μα έ-χουν ξεραδῆ, θῆ —
2. δρόσι-σε πολ-λούς διαβά-τες δί-πλα στην ηχη, χῆ —
3. στό κου-φά-ρι του σο-νά-τα παίζει ὁ βοσκός σκός —

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ. Γρήγορα (τή 1^η φορά *f* τή 2^η φορά *p*)

Σύντρο-φέ μουά-χα-πη μέ-νε, πού-ναι ἡ δροσιά, πού-ναι τὰ πλα-
 Στο λιο-πύ-ρι κα-θι-σμένος στή θαθειάσκιά σκόρπιζες γλυ-
 Τώ-ρα ἔ-χα-σα καί σέ-να καί τόν'σκιο σου κί'η φλογέ-ρα

τια σου φύλ-λα πού-νῆ λε-βεν-τιά, πού-ναι τὰ πλατιά σου φύλ-λα
 κά τρα-χού-δια μέσ'τή ρε-μα-τιά, σκόρπι-ζες γλυκά τραχού-δια
 δέν τα-ρά-ζει πιά τόν ὕ-πνο σου, κί'η φλογέ-ρα δέν τα-ρά-ζει

πού-νῆ λε-βεν-τιά. τιά.
 μέσ'στή ρε-μα-τιά. τιά.
 πιά τόν ὕ-πνο σου. σου.

ΕΞ ΑΡΧΗΣ
 (Ὅλο 3 φορές)

FINALE (lunga)

Ἄι —

25. Η σπορά

(Τό τραγουδί
του γεωργού μας)

Τ' αλέτρι σου σέρνε ζευγά και ὄργωνε τή γῆ
μιά μέρα, πού δέν εἶναι μακριά, γλυκός καρ-
πός θά βγῆ.

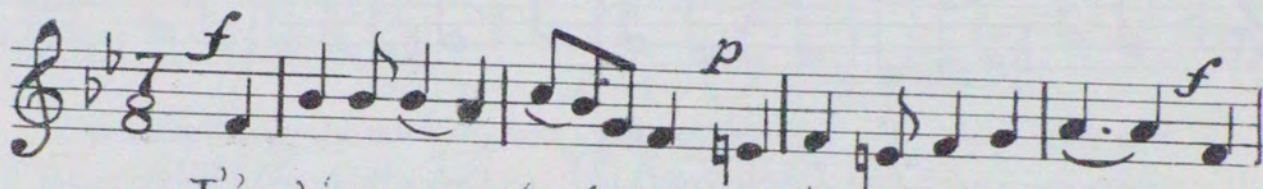
Τό σιταράκι τό χρυσό στή γῆ σάν θά χαθῆ
θά ξεφυτρώση ζωηρό βλαστάρι σάν σπαθί.
Ὡ, ὦ, Ντερβίση και Καρα τό χῶμα σκάφτε' δῶ
νά τελειώση ἡ σπορά νά βρῶ ἀνασασμό.
Και σάν ὁ θέρος ξαναρθῆ, χαρά, Ντερβίση μου,
σέ μᾶς.

Μέ τοῦ Θεοῦ μας τήν εὐχή στ' ἀλώνια θά πατάς.

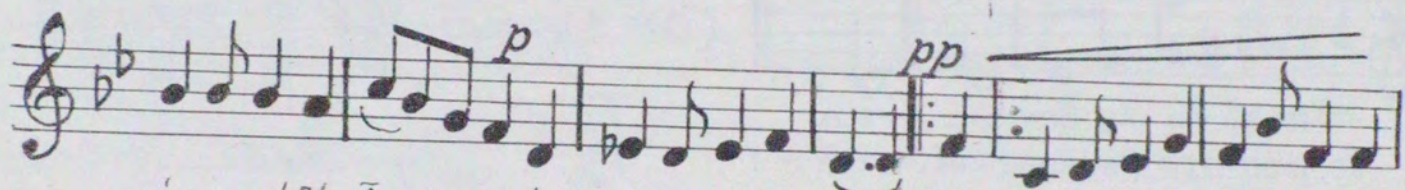
Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

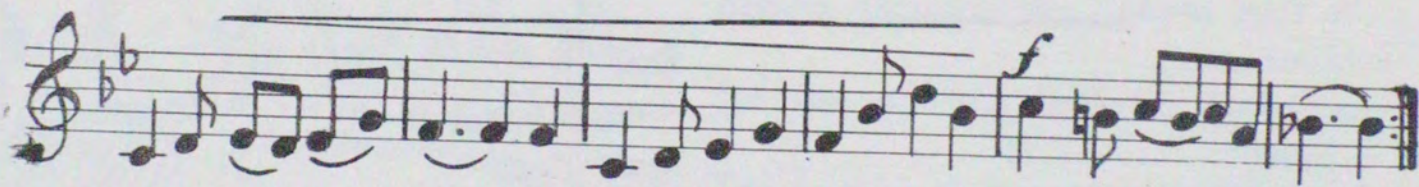
Ρυθμός χαρούμενου συρτοῦ



Τ' α-λέτρι σου-σέρνε ζευγά και ὄρ-γωνε τή γῆ-μιά
Ὡ, ὦ, Ντερβίση και-Καρα τό χῶ-μα σκάφτε' δῶ-νά



μέρα πού δέν εἶναι μακριά, γλυκός καρπός θά βγῆ-Τό σι-ταράκι τό χρυσό στή
τελειώ-ση ἡ-σπορά νά βρῶ ἀ-νασασμό-Και σάν ὁ θέρος ξαναρθῆ χα-



γῆ σάν θά-χα-θῆ-θά ξεφυτρώση ζωηρό βλαστάρι σάν-σπαθί-
ρά, Ντερβίση μου, σέ-μᾶς. Μέ τοῦ Θεοῦ μας τήν εὐχή στ' ἀλώνια θά-πατάς.

26. Νάμουνα τώρα ήθελα.

(Τράμικος δεβέντικος)

Νάμουνα τώρα ήθελα δίπλα στη νερομάνα
 μάνα, γλυκειά μου μάνα,
 πού τή σκιάζ' ο πλάτανος μέ τά παχιά κλωνάρια
 καλά μου παλληκάρια.
 Νά ξαπλωθῶ στόν 'ίσκιο σου νάπιό νερό απ'
 μάνα, γλυκειά μου μάνα. [τή θάνα
 Τῆς πηγῆς τό σύρσιμο ν'άκῳ μέσ'τά λιθάρια,
 καλά μου παλληκάρια.
 Νά νείρομαι στόν ὕπνο μου, νά βλέπω μέ
 [λαχτάρα,
 μάνα, γλυκειά μου μάνα,
 ὅλα τά κλεφτόπουλα νερά νά πιούν καθάρια
 καλά μου παλληκάρια.

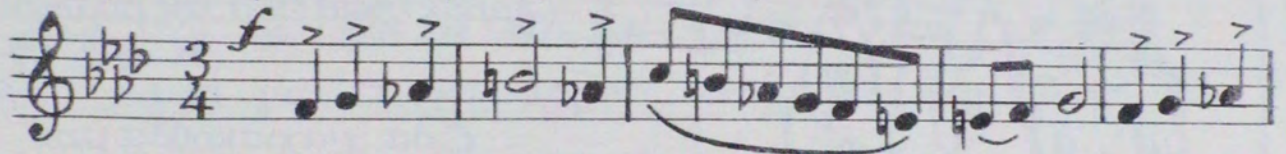
Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

(Τὴν 1^η φορά μία φωνή, τὴ 2^η ΟΛΟΙ)

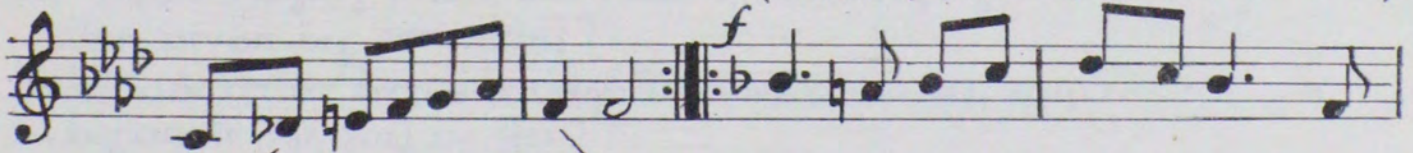


1. Νάμουνα τώ-ρα ή ————— δε- λα δίπλα στή
2. Νά ξα-πλω-θῶ στόν 'ί ————— σκιο- του νάπιῶ νε-
3. Νά νεί-ρο- μαι στόν ὕ ————— πνο μου, νά βλέπω

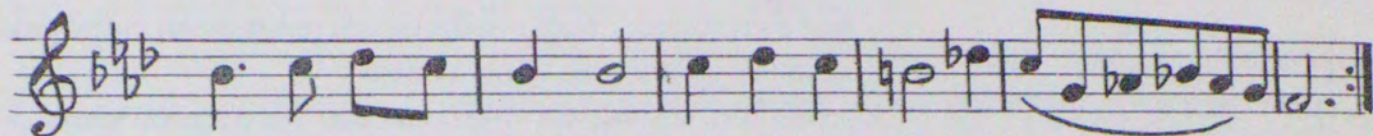


νε- ρο- μά ————— να. 1, 2, 3- μά — να, γλυκειά μου μά- να
 ρό απ' τή θά ————— να
 μέ λαχτά ————— ρα

(Τὴν 1^η φορά μία φωνή, τὴ 2^η ΟΛΟΙ)



μά — να, γλυκειά μου μάνα. πού τή σκιά-ζ' ο πλάτανος μέ
 τῆς πη-γῆς τό σύρσιμο ν'ά-
 ὅ- λα τά κλε-φτό- που-λα



τά πα-χιά κλω-νά-ρια, καλά μου παλλη-κά-ρια.
 κῶ μέσ'στά λι-θά-ρια, καλά μου παλλη-κά-ρια.
 ρά νά πιούν κα-θά-ρια, καλά μου παλλη-κά-ρια.

Σημειώσεις: Στό φινάλε τά 4 τελευταία μέτρα πρέπει ν'άποδοδοῦν *allargando* καί με κορώνα (♩) στόν τελευταίο φθόγγο.



27. Τό παραμύθι τῆς γιαγιάς.

(Χαρακτηριστικό τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς).

"Ἐλα γιαγιάκούλα μας,
 τό μαγκάλι ἀνάβει, τό παραμυδάκι
 [σου νά μᾶς ἱστορήσης
 κεῖ μέσ' στό κρυστάλλινο τί ἔγινε
 παλάτι κι ὕπνο ἔτσι ὀλόγλυκο
 [σὺ νά μᾶς χαρίσης.
 Πές μας τή πεντάμορφη, πές μας
 [γιά τούς δράκους,
 γιά τό βασιλόπουλο καί γιά τίς νε-
 [ραίδες,
 γιά τούς πύργους, τά στοιχεῖά, τούς
 [μικρούς τούς νάνους
 "Ἀχ! καλή γιαγιάκα μας, πόσα σὺ δέν θά εἶδες!
 Μά ἡ γιαγιάκα δέν μιλάει. Πάει πιά ἡ γιαγιά ἔκλεισε τά
 [μάτια της γιά πάντα πιά.
 "Ἐφυγε, μά δέν ξεχνάει. Θάρχεται συχνά τό παραμυδάκι
 [της νά μᾶς λέη ἡ γιαγιά-

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Χαρούμενα.

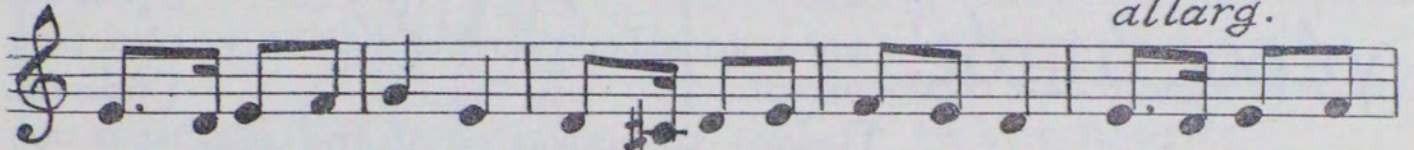


"Ἐ-λα γιαγιά-κούλα μας, τό μαγκάλι-νά-βει τό παραμυ-
 κεί μέσ' στό κρυστάλλινο τί ἔ-γι-νε πᾶ-λά τι κι ὕ-πνο ἔ-τσι ὀ-

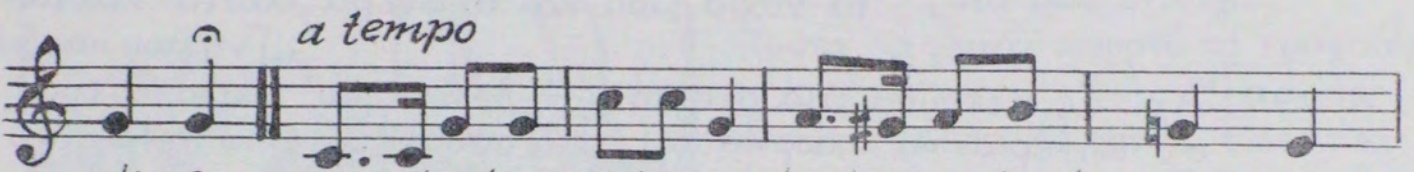


θά-κι σου νά μᾶς ἰ-στο-ρί-σης. Πέσ-μας τή Πεντά-μορ-φη,
λό-γλυ-κο σύ νά μᾶς χα-ρί-σης

allarg.

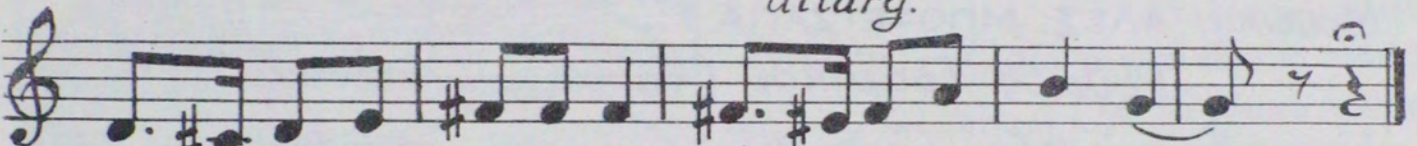


πέσ-μας για τούς δράκους, για τό θα-σι-λό-που-λο και για τίς νε-



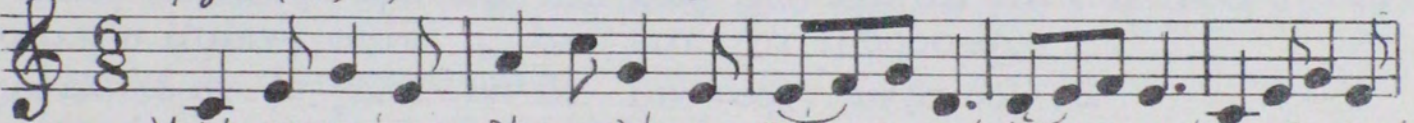
ράι-δες, για τούς πύργους, τά στοιχειά, τούς μικρούς τούς νά-νους.

allarg.



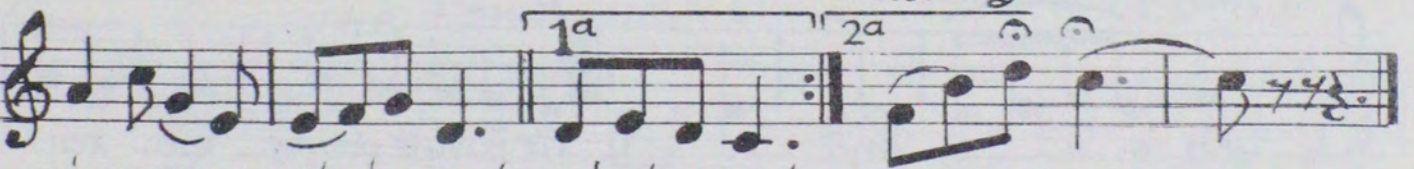
Ἄχ! κα-λή για-για κάμας, πό-σα σύ δέν θά εἶ-δες —

Ἄργά (εἰς 2) p (τῆ 2^η φορά f)



Μά ἦ για για κά δέν μι-λά-ει. Πά-ει πιά ἢ για για ἔ-κλεισ-τά
ἔ-φυ-γε μά δέν ξε-χνάει. Θάρ-χε-ται συ-χνά τό παραμυ-

allarg.



μάτια της — για πάντα πιά, για πάντα πιά
θάκι της — νά — μᾶς λέν

ἦ — για-για —

28. Ένας γέρος άητός.

Ένας άητός μέσ' στή φωλιά - χείά σου χα-
 [ρά σου βασιληά.
 Τίς δύο φτεροῦχες του χτυπά, χείά σου χαρά
 [σου βασιληά
 Στ' άπόρρητό του κάστρο - χείά σου άητέ μου
 [χείά σου
 ψηλά κοιτάζει τ'άστρα, βάστα καρδιά μου
 [βάστα.
 Πούναι τά χρόνια τά παληά, ανάδεμά σας
 [γηρατειά,
 τά νύχια μου και τά φτερά, βάστα καϊμέ-
 [νη μου καρδιά.

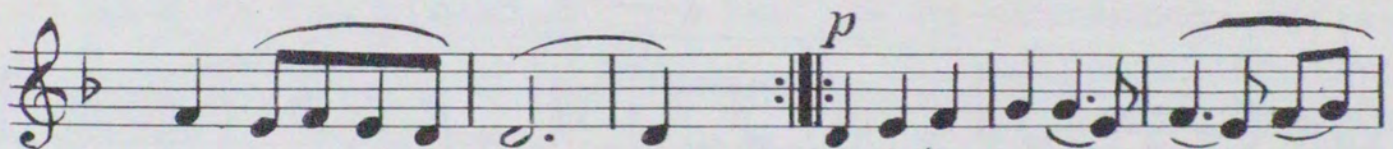
"Αχ! άς πετούσα μιά στιγμή - ω! λεβεντιά καμαρωτή
 στ' άστέρια νά κουρνιασω - χείά σου άητέ μου χείά σου.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
 Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

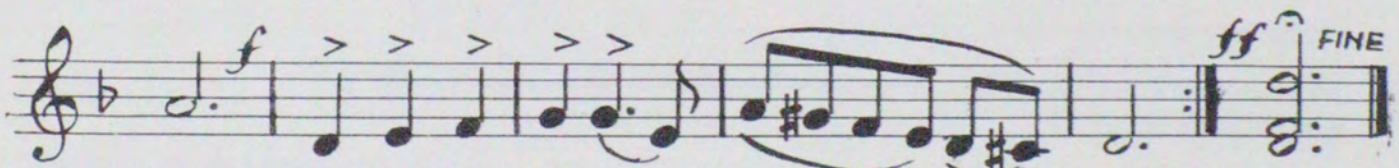
Ρυθμός Τσάμικου (βαρειά, μά λεβέντικα)



1. Ένας άη-τός μεσ' στή φω-λιά - χείά σου χαρά σου
 στ' άπόρρη-τό του κά-στρο - χείά σου άη-τέ μου,
2. Πούναι τά χρό-νια τά πα-ληά, - ά-νά-δε-μά σας
 τά νύ-χια μου και τά φτε-ρά - βάστα καϊμένη



- | | | |
|---------|------|-----------------------------------|
| βα-σι | ληά | 1. Τίς δύο φτεροῦχες - του - χτυ- |
| χείά | σου | ψη-λά κοιτάζει - τ'ά |
| γη-ρα | τειά | 2. "Αχ! άς πετούσα - μιά - σι- |
| μου καρ | διά | στ' άστέρια νά κουρ-νια |



- | | | | | |
|-------|-----------------------|------|----|----------|
| πά, | χειά σου, χα-ρα σου - | βα | σι | ληά. |
| στρα, | βάστα, καρδιά μου - | βά | | στα. |
| γη, | ω! λε-βεντιά κα-μα | ρω | | τή. |
| ω, | χειά σου άη-τέ μου - | χείά | | σου "Αι! |



29.Ή Βλαχοπούλα.

Σάν ή πούλια πάει νά σβύση και
 [ροδίσουν οι κορφές
 τό άπδονάκι πρίν άρχίση τό τραχού.
 [δι στίς πλαγιές
 γώ τή ροκα μου κρατῶ και τ'άρ-
 [νιά μου σελαχῶ.
 Τοῦτο τό γλυκό πουρνό τό τραχούδι
 [ἀρχινῶ
 Γκόλφω μ'έλα νά χαρής τ'αεράκι
 [τῆς αύχῆς.
 Τοῦτο τ'όμορφο πρῶί τό ρημο-
 [κλήσι λειτουργεί.
 Ροβόλα Γκόλφω μ'στό θουνό του-
 [το τό γλυκό πουρνό.
 Ένα θράχο έχω θρόνο, τά κοπάδια
 [μου λαό
 και για χώρα ὄλο τό λόγχο σάν βασίλισσα περνῶ
 και τή ροκα μου κρατῶ και τ'άρνάκια σελαχῶ.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
 Μουσική: ΔΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

(Χαρακτηριστικό τραχούδι τῆς ποιμε-
 μενικῆς ζωῆς).

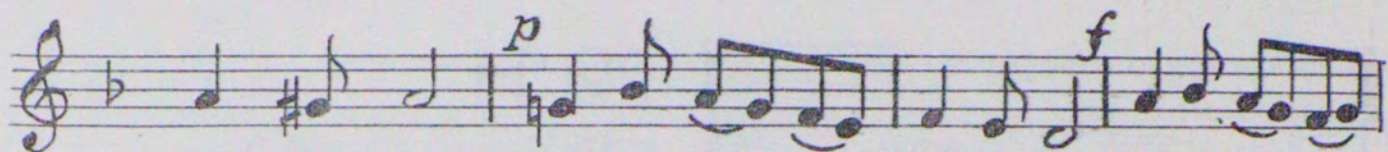
ΜΙΑ ΦΩΝΗ

mf

1. Σάν ή πούλια πάει νά σβύ-ση και ρο- δί- ζουν-οί κορ-
 2. Έ-να θράχο έ-χω θρόνο, τά κο- πά-δια - μου λα-
f riten. *mf a tempo*

φές τ'άπδονάκι πρίν άρ- χί-ση τό τρα- χούδι στίς πλαγιές γώ τή-
 ό και για χώρα ὄλο- τό- λόγχο σάν βα- οί- λισσα περ- νῶ μά τή-
p allarg. **ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ Ρυθμός θυρτού**

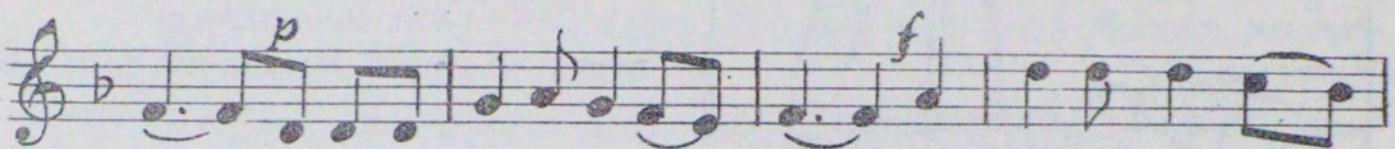
ρό - καμου κρατῶ και τ'άρνιά μου σελα - χῶ. 1.2. Τοῦτο τό γλυ-
 ρό - καμου κρατῶ και τ'άρνάκια σελα - χῶ.



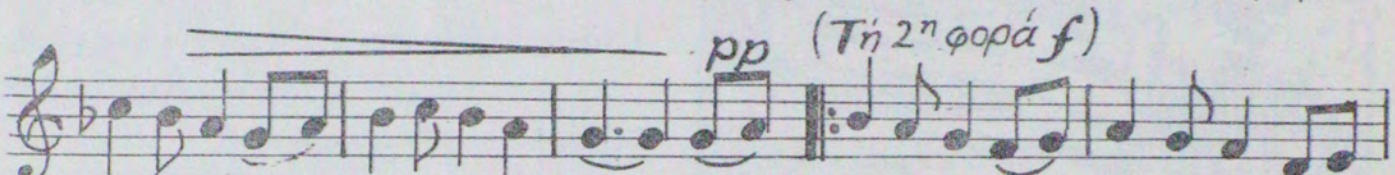
κό πουρ-νό τό τραγού-δι- ἀρ-χι- νῶ. Γκόλφωμ'έ-λα-



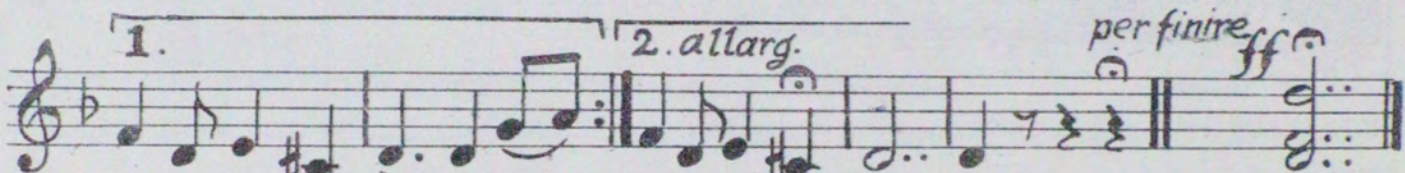
νά χα-ρῆς τ'ά-ε-ρά-κι- τῆς αὐ-γῆς τοῦτο τ'ὀμορφοσπρω-



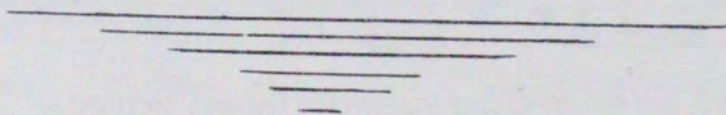
ῖ- τό ρη-μο- κλῆσι λειτουρ- γεῖ- Ρο- βό-λα Γκόλφωμ'



στό βουνό τοῦτο τό γλυκό πουρνό- Ρο- βόλα Γκόλφωμ' στό βουνό τοῦτο



τό γλυκό πουρνό- Ρο- τό γλυκό πουρνό- "Αἰ.



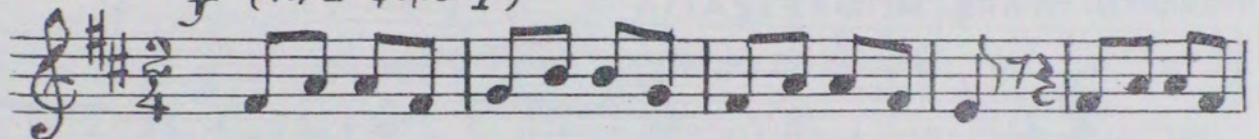
30. 'Η μικρή χωριατοπούλα

(Χαρακτηριστικό εύθυμο τραγουδάκι).

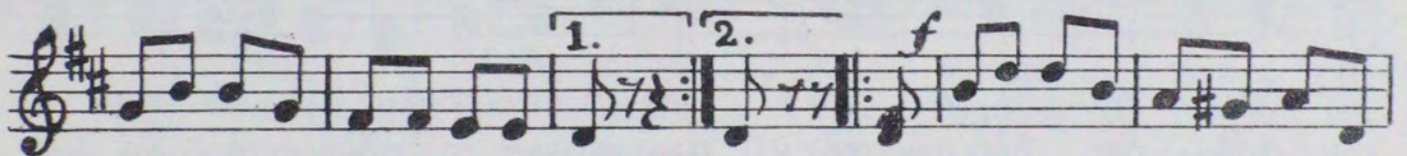
Ἡ μικρή χωριατοπούλα, κόρη λυγερή,
 σά βασιλοπούλα ἔχει στολιστῆ.
 ὦ! τέτοια κόρη ὅποιος τὴν ἔχει, ἄ! νά τή χαρῆ
 μοιάζει σά σωστή νεραΐδα - θαῦμα στή νεροσυρμή.
 Ἄπό χλόη ἕνα στεφάνι στά μαλλιά φορεῖ
 ἀπ' ἀγράμπελη ἔχ' ὑφάνει ὁμορφη στολή.
 Ἄμπελόκλαδα στή μέση ζώστηκε πλατειά
 κ' ἀπό ροδοδάφνης φύλλα φόρεσε ποδιά.
 Μέ τή ρόκα ροβολάει, κάτω στήν πηγῆ
 σά νυφούλα στολισμένη γλυκοτραγουδεῖ.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.
 Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

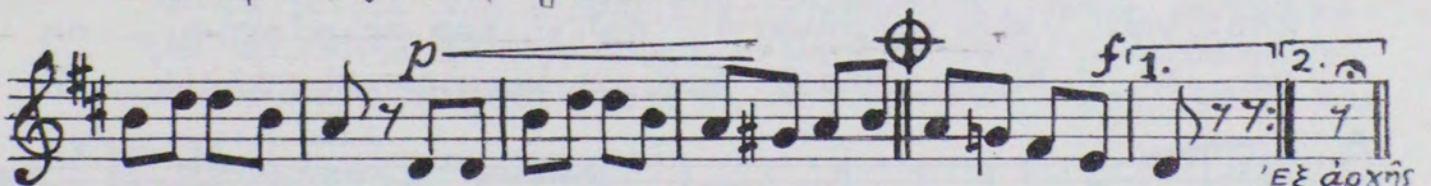
Χαρούμενα, μὰ ὁ ρυθμὸς μέτριος στὴν ἀρχή. (*)
f (τὴ 2^η φορά *p*)



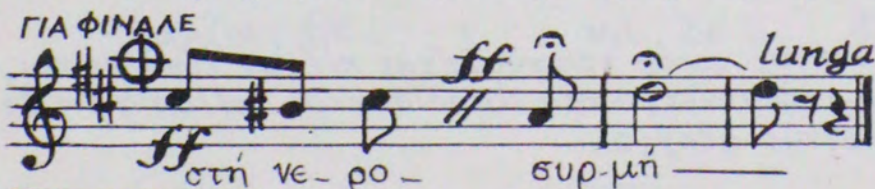
1. 'Η μι-κρή χω-ρια-το-πούλα κό-ρη λυγε-ρή σά σωστή βα-
2. Ἄ-πό χλόη ἕ-να στεφάνι στά μαλλιά φο-ρεῖ ἀπ' ἀγράμπε-
3. Ἄμπε-λόκλα-δα στή μέση ζώστηκε πλατειά κ' ἀ-πο ροδο-
4. Μέ τή ρόκα ροβο-λάει κάτω στήν πηγῆ σά νυφούλα



σι-λο-πούλα ἔ-χει στολιστῆ. - στῆ. ὦ! τέτοια κόρη ὅποιος τὴν ἔχει
 ληῖ-χ' ὑφάνει ὁ-μορφη στολή. - λή. ὦ! " " " " " " "
 δάφνης φύλλα φόρεσε πο-διά. - διά. " " " " " " "
 στολισμένη γλυκοτραγουδεῖ. - δεῖ. " " " " " " "



Ἄχ! νά τή χα-ρῆ μοιάζει σά σωστή νε-ραΐδα θαῦμα στή νεροσυρ-μή.
 " " " " " " " " " " " " " " " " "
 " " " " " " " " " " " " " " " " "
 " " " " " " " " " " " " " " " " "



(*) Σημείωσις. Κάθε φορά πού ἐπαναλαμβάνεται τό τραγουδί, ὁ ρυθμὸς γίνεται ἡρε-
 γωρότερος καί τελικά, ταχύτερος. Τό τραγουδάκι τοῦτο ἀποδίδεται καί τρίφωνο.

31. Νάτην ξανάρδε ή χαρά.

(Συρτός λεβέντικος)

Νάτην ξανάρδε ή χαρά, ω! νά τά χε-
[λιδόνια.

Όνειρο εΐναι τά δεντριά μέ τ'άνθισμένα
[κλώνια

Πάλι του σπίνου ή φωνή κυριαρχεί στη
[φύση

κί' όλες του λόγγου οί κοπελλιές στήσαν
[χορό στη βρύση.

Όλα, μά όλα χαΐρονται κί' ούρανός α-
[χάλλει

δές πώς τό κύμα στό γιαλό σβύνει άγάλια πάλι.

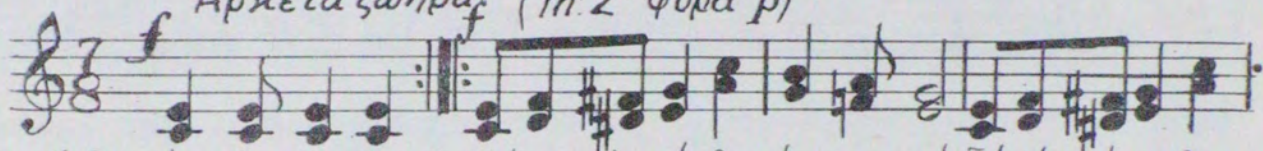
Λίμνες, βουνά και λαγκαδιές χορεύουν στη λιακάδα.

Θαύμα τώρα εΐναι δώ στην ένδοξη Έλλάδα.

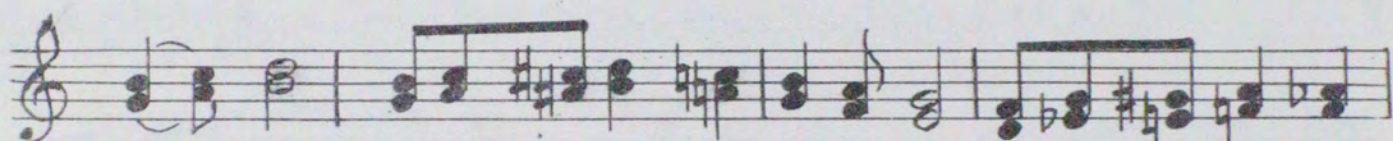
Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

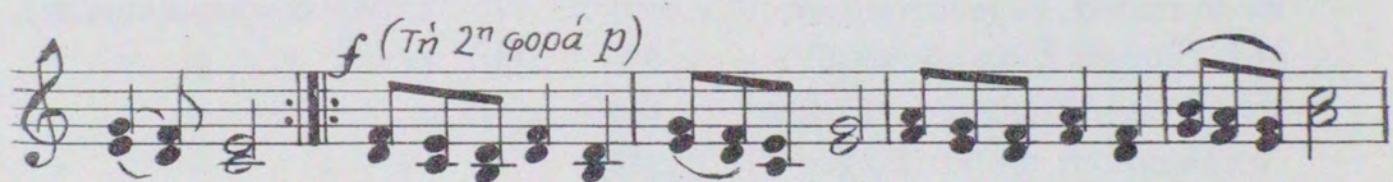
Άρκετά ζωηρά (Τή 2^η φορά p)



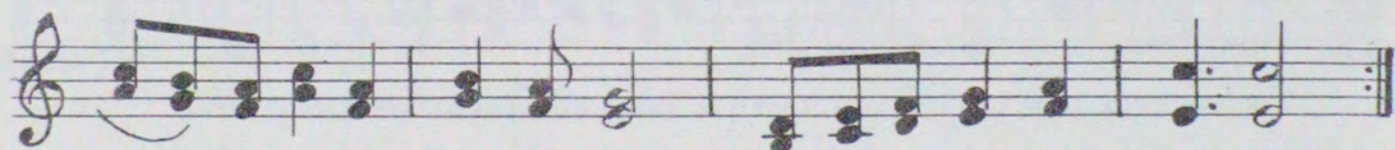
1-2. Λα λα λα λα. 1. Νάτην ξανάρδε ή χα-ρά, ω! νά τά χελι-
2. Όλα, μά όλα χαΐ-ρονται κί' ού-ρανός α-



δό-νια. Ό-νει-ρο εΐ-ναι τά δεν-τριά μέ τ'άν-θι-σμέ-να
χάλ-λει, δές πώς τό κύ-μα στό για-λό σβύνει ά-γά λια

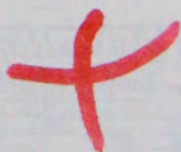


κλώ-νια. Πά-λι του σπίνου ή-φω-νή κυρι-αρ-χει στη φύ-ση
πά-λι. Λίμνες, βουνά και λαγ-κα-διές χορεύουν στη λιακά-δα



κί' όλες του λόγγου οί κο-πελλιές στήσαν χο-ρό στη βρύ-ση.
Θαυ-μα τώ-ρα εΐ-ναι δώ στην ένδο-ξη Έλ-λά-δα.

Σημείωσις: Ό συρτός τουτος χορός τραγουδιέται κί' έναν τόνο κάτω.
Όταν δέν χορεύεται, τότε τά 4 τελευταΐα μέτρα άποδίδονται *Allargando*
και μέ κορώνα (∩) στον τελευταΐο φδόγγο.



32. Όρέ χειμώνα μέριασε.

(Δημοτικοφανές της κλεφτουριάς)

Όρέ χειμώνα μέριασε νά 'ρδῆ τό κα-
λοκαίρι
νάνοίξη ὁ γαῦρος κί ἡ ὄξυά νάνθίσουν τά
φαράγγια.

Νά πιάσω ἀπάνω τά βουνά, τίς κρυσταλ-
λένιες βρύσες
νά μέ κοιμοῦν οἱ γκιώνηδες, νά μέ ξυ-
πνοῦν τ'ἀηδόνια.

Τή νύχτα νάχω συντροφιά τ'ἀστέρια νά θαυμάζω
καί στήν ἀπέραντη ἐκκλησιά, Θεέ, νά Σέ δοξάζω.

Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Βαριά καί ἄρκετά ἄργά.

1. 2. 3. Λα λα λαλα λα λα λα. 1. Ό - ρέ χει- μώ- να
2. Νά πιά σωά- πιά- να
3. Τή νύ- χτα νά- χω

1^η φορά ΟΛΟΙ 2^η φορά ΕΝΑΣ

μέ- ριασε νά 'ρδῆ τό κα- λο- καίρι. Ό- καίρι νά-
τά βουνά, τίς κρυσταλλέ- νιες- βρύσες νά βρύ- σεις νά
συν τρο- φιά τ'ἀ- στέ- ρια νά- θαυ- μάζω τή μά- ζω καί

1^η ΟΛΟΙ

νοί- ξο γαῦρος κί ἡ ὄ- ξυά νάν- θί- σουν τά- φα- ράγγια νά-
μέ κοιμοῦνοι γκιώνη- δες, νά μέ ξυ- πνοῦν- τ'ἀη- δόνια νά
στήν ἀ- πέ- ραν- τη ἐκκλησιά, Θε- έ, νά Σέ- δο- ξάζω καί

2^η φορά ΕΝΑΣ (Τῆ 2^η φορά p) ΟΛΟΙ

ράγγια νά- νοί- ξουν τά- φα- ράγγια νά
δό- νια νά μέ- ξυ- πνοῦν- τ'ἀη- δόνια νά
ξά- ζω, Θε- έ, - νά Σέ- δο- ξά- ζω, Θε-

1^η (Τῆ 2^η φορά *p*) ΕΝΑΣ 2^η (τῆ 2^η *p*) *allargando*

νοί- ζουντά- φα- ράγια ἀ- νοί- ζουντά- φα-
 μέ- ξυ- πνοῦν- τ'ἀη- δό- νια νά μέ- ξυ- πνοῦν τ'ἀη-
 έ- , νά Σέ- δο- ξά- ζω, Θε- έ, νά Σέ δο-

ΟΛΟ
'εξ ἀρχῆς

|| Γιά φινάλε

ΟΛΟΙ
"Αί

ράχ- για .
 δό- νια .
 ξά- ζω .

33.⁴ Ύμνος στή Γυμναστική. (Έμβατήριο μεγαλοπρεπές)

Στίχοι - Μουσική:
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

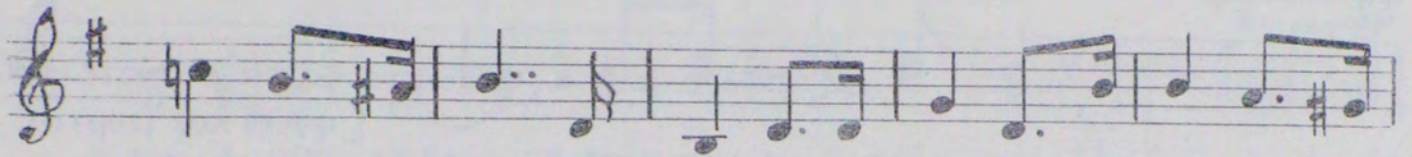
Μέ ψυχή.

Ψηλά τό κεφάλι, κορμιά λεβεντιά
 μ' αἰθέριο τό βλέμμα, γενναία καρδιά
 μ' αἰσθητό τό θῆμα, γεμάτα ζωή
 περνοῦν τά παιδιά μας, μέ σφρίγος
 κι ὄρμη.
 Παράστημα, νειάτα, κι' ἀτσάλ' ἡ ψυχή
 γεμίζει τά πάντα ἡ νέα πνοή.
 Τραχούδι καί στίβος, ρυθμός καί παλμός,
 λαμπρός τῆς Ἑλλάδος ὁ εἰρήνης στρατός.
 Ψημέν' ἀπ' τόν ἥλιο, γερά τά κορμιά
 μ' ἀγάλματα μοιάζουν μέ θεία ὀμορφιά.
 Ψυχή, νοῦς καί σῶμα κινουῦνται μαζί
 νά φτειασοῦν ποδοῦνε μιά νέα ζωή.

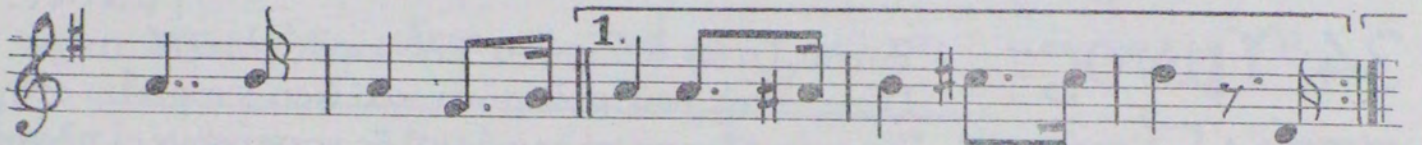
λα λα λα λα λα λα λα λα

λα λα λαλα λα λαλα λα λα λα λα. Ψη- λά τό κε-
 ράστημα,

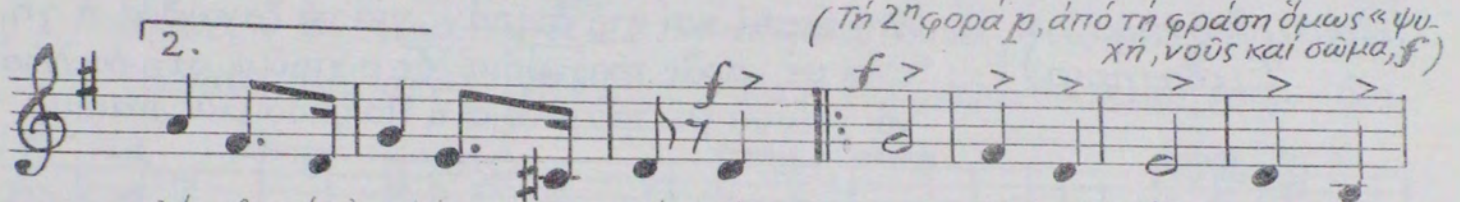
φά- λι, κορ- μιά λε- βεν- τιά, μ' αἰ- θέ- ριο τό βλέμμα, γεν-
 νειάτα κι' α- τσά- λ' ἡ ψυ- χή γε- μί- ζει τά πάν- τα ἡ



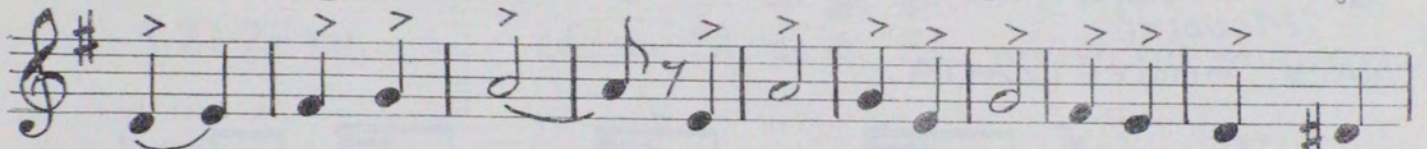
ναί-α καρ-διά μῶ- ραί-ο τό θῆ-μα γε-μᾶ-τα ζω-
νέ-α πνο-ή. Τρα- γού-δι καί στί-βος, ρυ-θμός καί παλ-



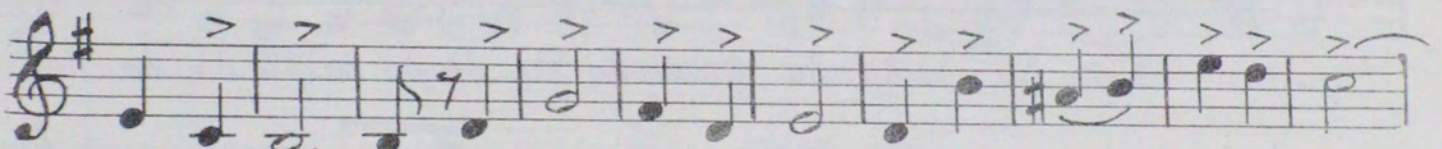
ή περ-νοῦν τά παι-διά μας, μέ σφρί-γος κίόρ-μή. Πα-
μός λαμ-πρόσ τῆς Ἑλ-



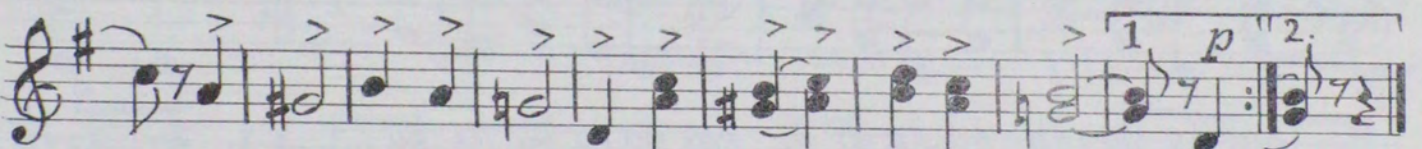
λά-δος οἰ-ρήνης στρατός. Ψη-μέ-νά π'τόν ἥ-λιο γε-



ρα-τά κορ-μιά — μ'ἄ-γάλ-ματα μοιά-ζουν μέ δει-α



ὁ-μορφιά — Ψυ-χή, νοῦς καί σῶ-μα κι-νοῦν-ται μα-ζί-



— νά φτειάσουν πο-δοῦνε μιά νέ-α ζω-ή — ψη. —

Σημείωσις: Στό φινάλε τὰ 4 τελευταῖα μέτρα ἀποδίδονται αλλαν-
drando καί μέ κορώννα (♩) στόν τελευταῖο φθόγγο. Αὐτά βέβαια δέν
ἐφαρμόζονται, ἂν τό τραγούδι τοῦτο ἐκτελεσθῇ βαδίζοντας.

Στρώστε μύρτα, στρώστε βάρια, στρώστε δά-

[φνες και μυρτιές
νά περάσ' ή κόρ' ή άγια μέ τίς τόσες όμορφίες.
Κάτω τώρα τά κανόνια καί τό αίμα κι' όί φωτιές
καί τραγούδια πιά σ' άλλώνια, στά βουνά, στίς ρε-
[ματιές.

34. Ύμνος στήν Είρήνη.

(Θριαμβευτικό
Έμβατήριο)

Ζήτω, ζήτω ή Είρήνη τής χαράς γλυκειά πηγή
ζήτω αύτή πού καλωσύνη καί ζωή σκορπάει στή γή.
"Άς φουντώσουν τά χωράφια, άς καρπήσουν οι πλαγιές
κι' όλες στό χορό τά θράδνα, άς πιαστούν οι λυγερές.
"Όλοι πάλι στό ζευγάρι, στό ύνι καί στό κουπί,
στό τσαπί καί στό όρεπάνι, για νά ξαναθίς' ή γή.
"Όλοι μέ χαράς τραγούδια, άς ριχτούμε στή δουλειά
νά γεμίση μέ τραγούδια ή Πατρίδα μας, παιδιά.

Στίχοι:

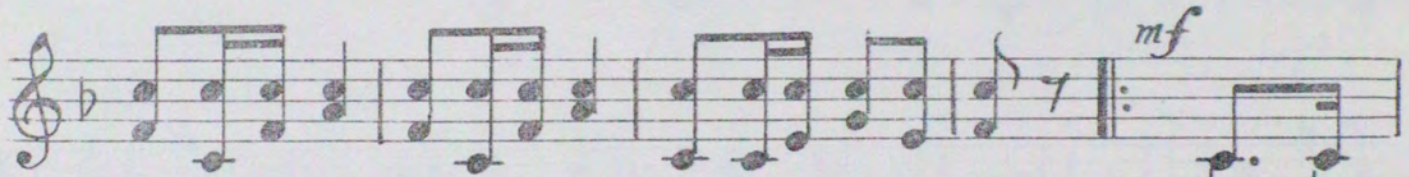
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.



1-2. Λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα

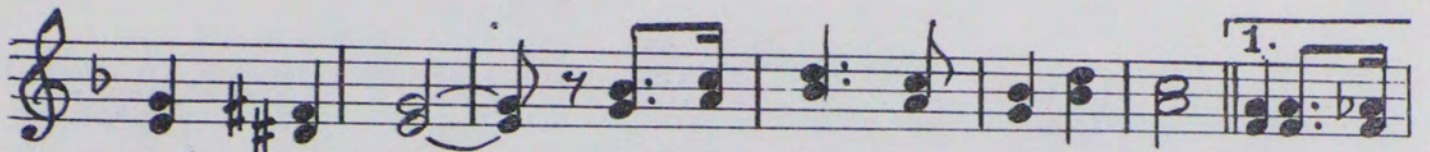


λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα.

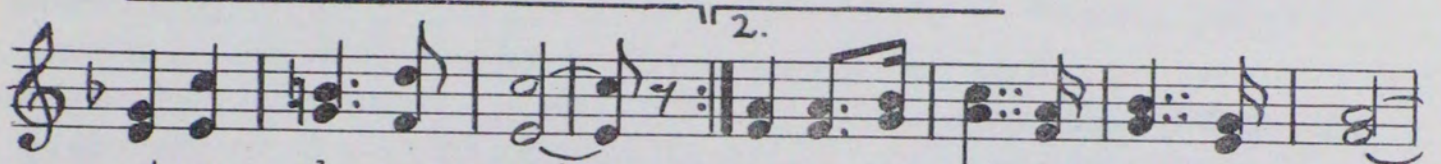
1. Στρώστε
Κά-τω
2. "Ό-λοι
"Ό-λοι



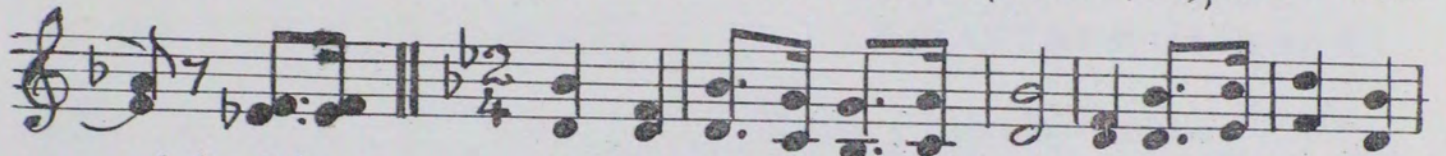
μύρ- τα, στρώ- στε — βάρια, στρώστε δά-φνες
τώ- ρα τά — κα — νό- νια καί τό αί- μα
πά- λι στό — ζευ — γάρι, στό ύ- νι καί.
μέ χα- ράς — τρα — γού- δια, άς ρι- χτούμε



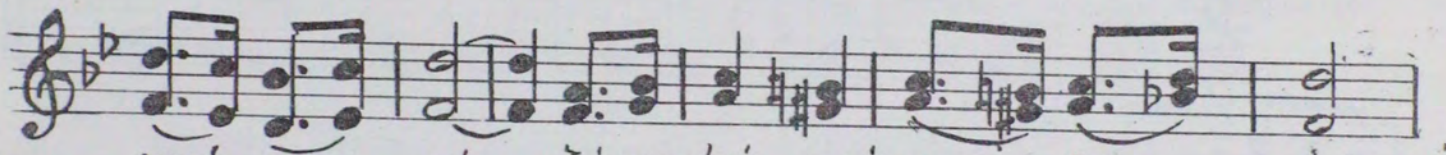
καί μυρ-τιές — νά πε-ρά-σῆ κό-ρῆ ἄ-γιαμέ τις
 κί'οι φω-τιές — και τρα-χού-δια πιά στ'ά-λώ-νι, γιά νά
 στό κου-πί, — στό τσα-πί και στό δρεπά-
 στή δου-λειά, — νά γε-μί-ση μέ τραχού-



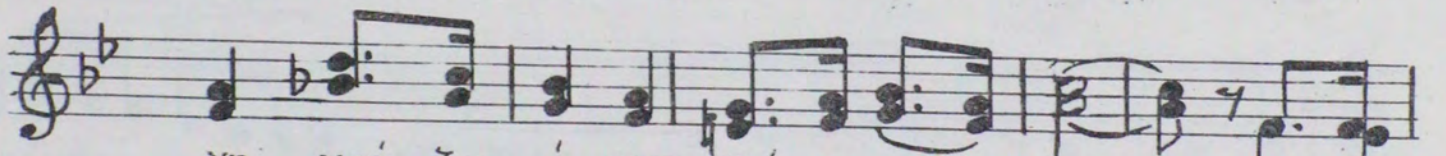
τό-σες ὁ-μορ-φιές — νια, στα βουνά, στίς ρε-μα-τιές —
 ξανα-θί-σῆ γῆ — δια ἡ Πα-τρί-δα μας, παι-διά-



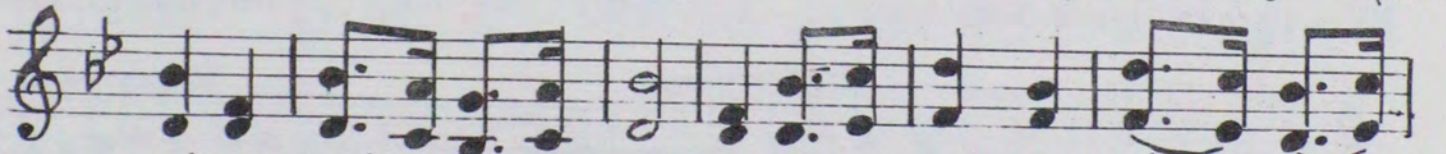
— 1.2. Ζήτω, ζή-τω, ζή-τω ἡ Εἰ-ρή-νη τῆς χα-ρᾶς γλυ-



κειά-πη — γῆ — ζή-τω αὐτή πού κα-λώ — σὺ —



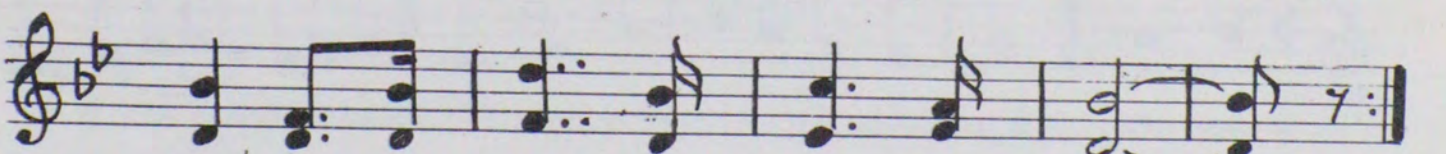
νη και ζω-ή σκορ-πά-ει στή — γῆ — Ἄς φουν-



τώ-σουν πά-λι τά χω-ρά-φια, ἄς σκορπί-σουν οἱ — πλα-



γιές — κί'ο-λες στό χο-ρό — τά — βρα-



δυά, ἄς πια-στοῦν οἱ λυ-γε-ρες —

35. Έχε γειά στερνά.

(Βαρκαρόλλα)

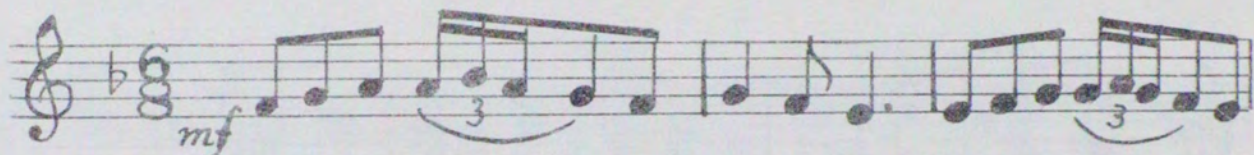
Εἰς τοῦ πελάγου τὴν πλατεῖά τῆ γαλανῆ
 [ἀγκάλῃ
 μιὰ βάρκα μ' ἀνοιχτά πανιά γλυστρά ἀπ' τ' ἀ-
 [κροσιάλι.
 Ἡ αὔρα τρέχει τῆ φιλεῖ, τό κῦμα τῆ χαιδεύει,
 ὁ μπάτης τῆς γλυκομιλεῖ κι' ἐκείνη πιά χο-
 [ρεύει.
 «Φεύγω καί ἔχε γειά στερνά», λέει στή
 [γλυκειά μανούλα

«Θάχω γιὰ πάντα φυλαχτό τῆ στοργικῆ σου εὐχούλα»,
 «Ὦρα καλή», λέει ἡ στερνά, «νά πᾶς χρυσῆ βαρκούλα,
 νά ξαναρθῆς μέ τό καλό, σάν φρόνιμη παιδούλα».

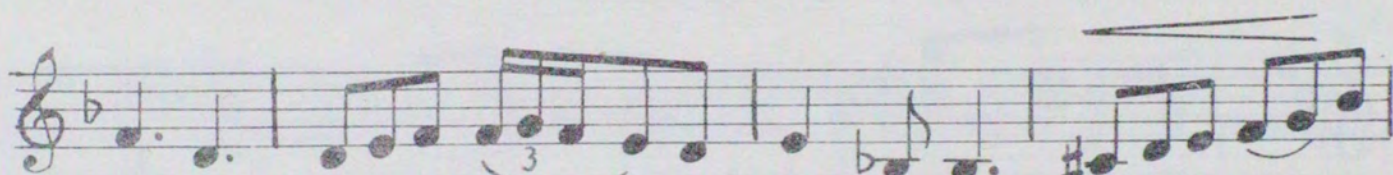
Στίχοι - Μουσική:
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Μιά βαρειά φωνή.

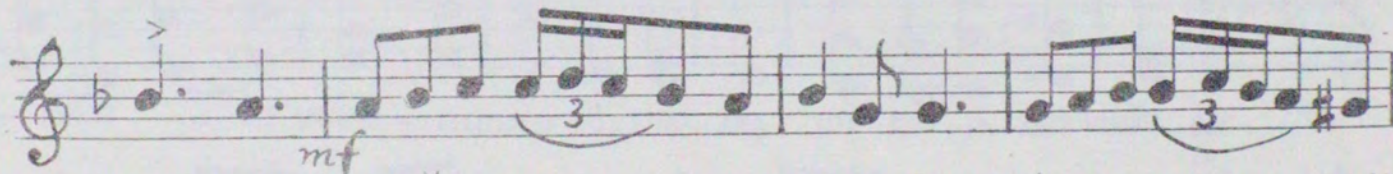
Andantino (εἰς 2 ἄργά).



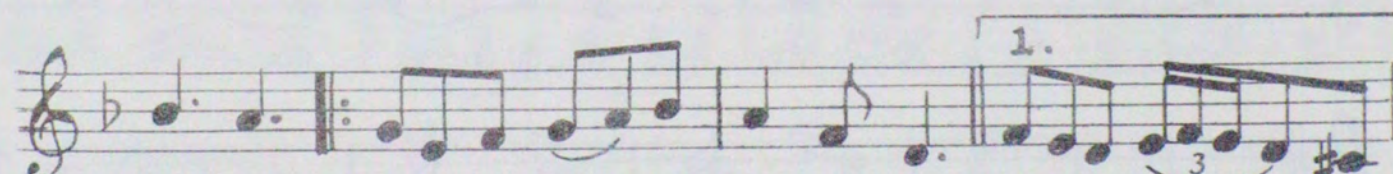
Εἰς τοῦ πελά — γου τὴν πλατεῖά τῆ γαλανῆ — ἀχ-



γκάλῃ μιὰ βάρκα μ' ἀνοιχτά πανιά γλυστρά ἀπ' τ' ἀ- κρο-



σιάλι. Ἡ αὔρα τρέχει τῆ φιλεῖ, τό κῦμα τῆ — χαι-



δεύει, ὁ μπάτης τῆς γλυκομιλεῖ κι' ἐκείνη πιά χο-

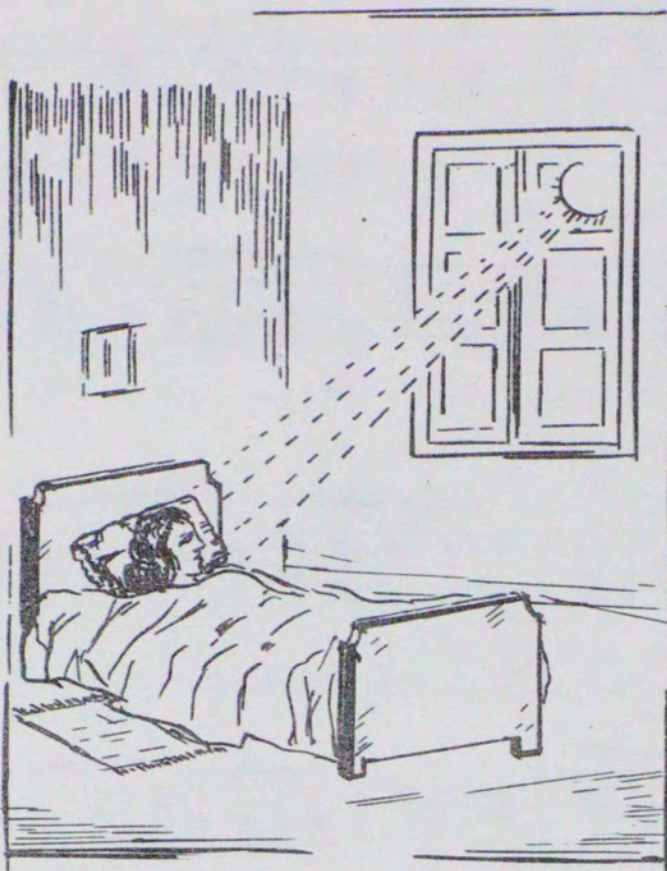


ρεύει κι' ἐκείνη πιά χο- ρεύει

(Εἰς 2 ἄρχα) *mf* ΧΟΡΩΔΙΑ

« φεύγω καὶ ἔ — — — — — χε χειά στε-ρηά
 λέει στή γλυκειά — — — — — μα-νού-λα « θά-χω γιά πάντα
 φυ-λαχτό τή στοργική σου εὐ-χούλα, « ὠ-ρακα-λή » — — — — — λέει
 ἡ στερηά « νά πᾶς, χρυ-σῆ-βαρκούλα, νά ξαναρθῆς — μέ
 τό κα-λό, εὐ-φρό-νη παι-δού-λα, καί ξαναρθῆς μέ
 τό κα-λό εὐ-φρό-νη παι-δού-λα.
 Per finale *Maestoso.*
ff εὐ-φρό-νη παι-δού-λα — — — — — *ff*

Σημείωσις: Στήν ἐπανάληψη, ἡ χορωδία, μέχρι καί τῆς φράσεως « τή στοργική σου εὐχούλα », ἐκτελεῖ τό τραγούδι μέ κλειστό στόμα (Μμ), τό δέ υπόλοιπο ἀποδίδεται πάλι μέ τά λόγια του.



36. Ξύπνα τώρα, χαιδεμένη.

(Νανούρισμα)

Μέσ' ἀπ' τὶς χαραμαδίτσες τοῦ
κλειστοῦ μας παντζουριῦ
κρυφομπαίνουν ἀχτιδίτσες ἀπ' τὰ πλά-
για τοῦ στοριῦ.

Ἡ μιά πάει νά γεμίση τὴ μικρούλα
μέ φιλιά,
ἄλλη πάει νά καθήση στά ξανδιά της
τά μαλλιά.

Στό κρεβάτι τριγυρίζουν καί γλυ-
κά τῆς ψιθυρίζουν:
« Ξύπνα τώρα, χαιδεμένη, μέ τῆς μά-
νας τό φιλί
τό βιβλίό σέ προσμένει, τό σχολεῖό
σέ καρτερεῖ. »

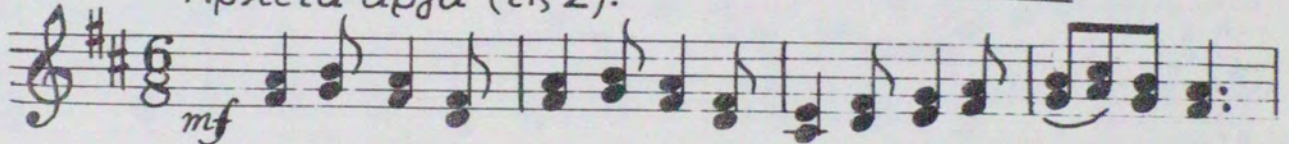
Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

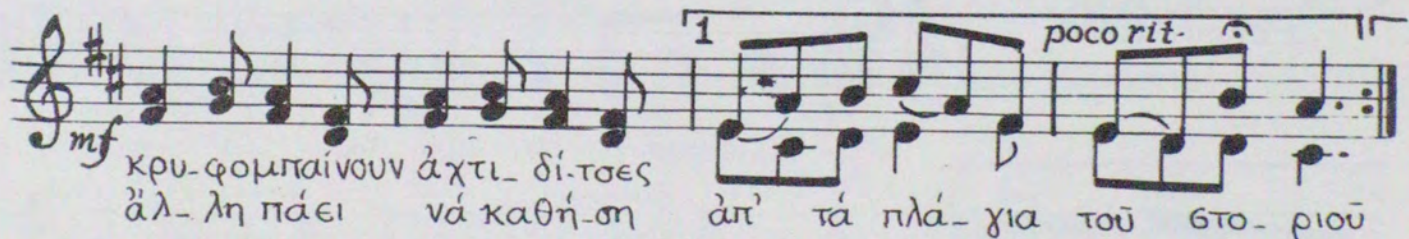
Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Ἄρκετά ἀρχά (εἰς 2).



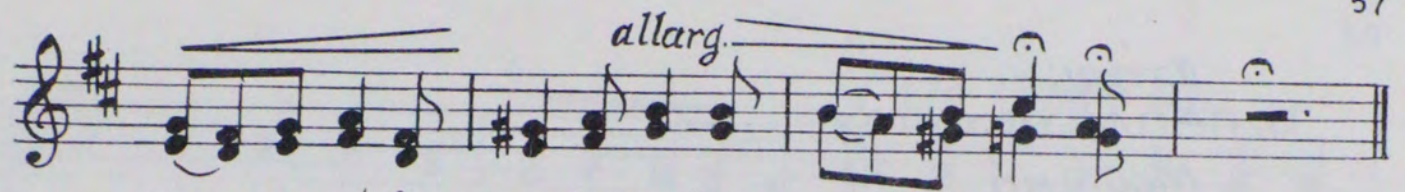
Μέσ' ἀπ' τὶς χα- ρα-μαδί-τσες τοῦ κλειστοῦ μας πα-τζουριῦ
Ἡ μιά πά-ει νά γε-μίση τὴ μι-κρούλα μέ-φι-λιά,



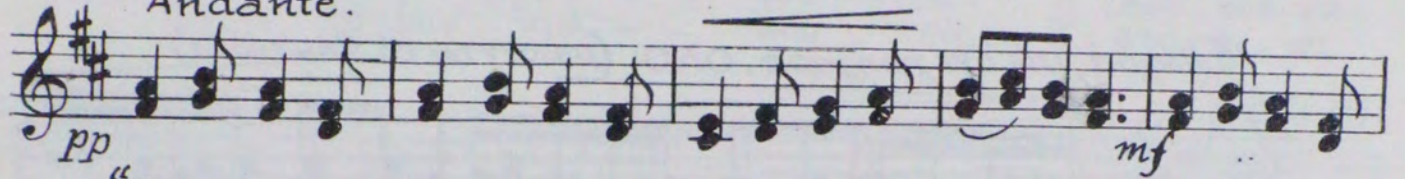
κρυ-φομπαίνουν ἀχτι-δί-τσες
ἄλ-λη πάει νά καθή-ση ἀπ' τὰ πλά-για τοῦ στο-ριῦ



στά ξανδιά της τά μαλλιά. Στό κρεβά-τι



τρι-χυ-ρί-ζουν και γλυκά της ψι-θυ-ρί-ζουν:
Andante.



«Σύπνα τώρα, χαιδε μέ-νη, μέ της μάνας τό-φι-λί τό βιβλίο



δέ προσμέ-νει, τό-σχο-λειόσέ καρ-τε-ρεί».



37. Βρυσούλα κρυστάλαχτη.

(Φυσιολατρικό)

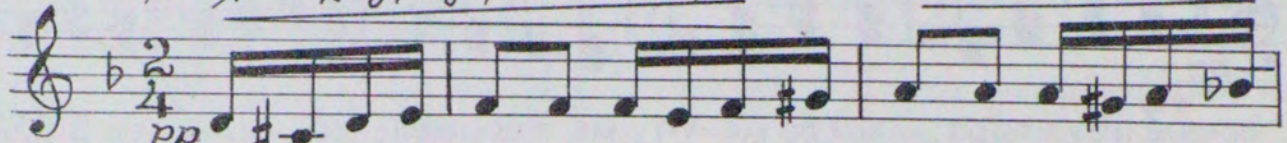
Βρυσούλα κρυστάλαχτη, στην
ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
στή ρίζα πλατανιοῦ,
στεφάνι ἔχει ἀπό κισσό και χύνει τό
νερό της γῆς τό δροσερό.
(Μιά μικρή ταινία, μιά μικρούλα ἱστο-
ρία).

Κέρνα τό κορφογέννητο, βρυσού-
λα μου, νερό σου
ζωή, δροσιά, χαρά Θεοῦ
κ' ἄς μουρμουρίζει χαρωπά ρυάκι τό μικρό σου
τίς ἱστορίες τοῦ χωριοῦ.
Στ' ἀπόβραδο τ' Ἄλωναριοῦ οἱ νῆες καμαρωτές,
ξανθές, μελαχροινές
στ' ἀπόσταμα τοῦ ἡλιοῦ πιά τίς στάμνες ἀ-
κουμποῦν και πάντα τραγουδοῦν.

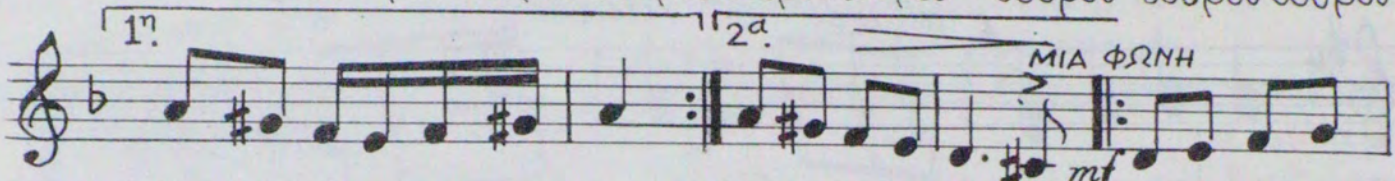
(Ἡ μουσική, ὀπισθεν)

Στίχοι:
 Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
 Μουσική
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

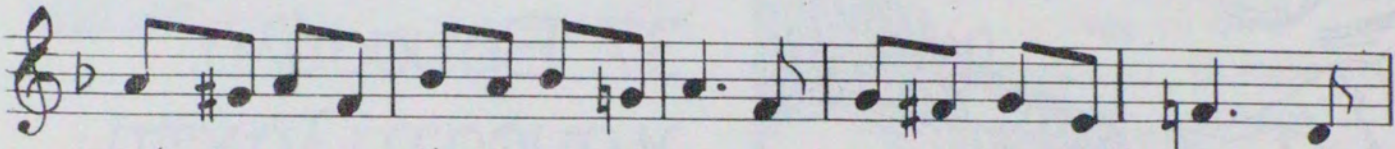
Έλαφρά, αλλά όχι γρήγορα. ΟΛΟΙ (μιμούνται τη βρυσούλα)



1.2. Βου-ρου βουρου βουρου βουρουβουρου βουρου βουρουβουρου



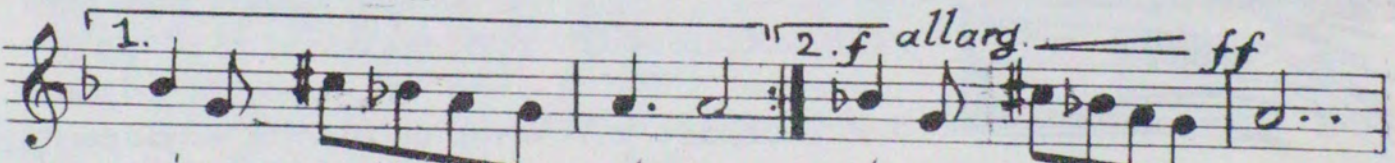
βου-ρουβουρουβουρου βου βου-ρουβουρουβου. 1. Βρυ-σούλα κρυο-
 φά-νι έ-χεισά-
 2. Στά-πόβρα δοτ' Ά-
 πόστα-μα τού



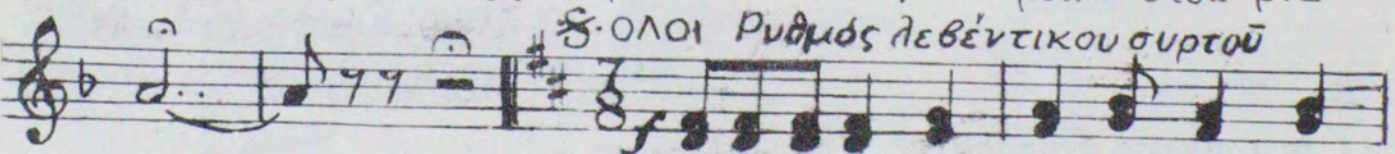
στά-λαχτη, στήν ά-κρη τού χω-ριού, στή ρί-ζα πλατα-νιού, στή
 πό κισσό και χύ-νει τό νε-ρό της γής τό δρο-σε-ρό, της
 λω-ναριού οί νειέςκαμαρω-τές, ξαν-θές με-λαχροι-νές, ξαν-
 ή-λιου πιά τίς στάμνες άκουμπούν και πάντα τραγου-δούν και



1. ρί-ζα πλατα-νιού, στε-
 γής τό δροσε-ρό
 2. (τη 2η φορά p) ρί-ζα πλατα-νιού, στε-
 γής τό δροσε-ρό
 1.2. Μιά μικρήται-νί-α,
 πάντα τραγου-δούν.



1. μιά μι-κρούλαί-στο-ρί-α. μιά μι-κρούλαί-στο-ρί-
 2. f allarg. ff



α ———
 Κέρνα τό κορφο-γέννη-το, βρυ-
 1.2. κι' ασμουρμυρίζει χαρω-πά ρυ-

f (Τῆ 2^η φορά *p*)

σού-λα μου, νε-ρό - - - σου ζω-ή, δρο-σιά χα-
 ά-κι, τό μι-κρό-- - σου τής ἱ-στο-ρί-ες

(Τῆ 2^η, *p*)
f

ρά Θε-οῦ ζω-ή, δρο-σιά, χα-ρά Θε-οῦ — ζω-
 τοῦ χω-ριοῦ, τής ἱ-στο-ρί-ες τοῦ χω-ριοῦ — τής

ή, δροσιά χα-ρά Θεοῦ ζω-ή, δροσιά, χαρά Θε-οῦ —
 ἱ-στορί-ες τοῦ χωριοῦ τής ἱ-στορί-ες τοῦ χω-ριοῦ —

Ἐξ ἀρχῆς ΟΛΟῖ
Per finire allarg.

ἱ-στορί-ες τοῦ χω-ριοῦ —

Σημειώσεις: Στό φινάλε τοῦ τραγουδιοῦ μαζί μέ τή χορωδία καί κείνος πού εἶπε τή μονωδία.

38. Ο γέρο- τσέλιγκας.

Τί καμάρι στο γέρο τσοπάνο πῶχει χιούους
δεκατρείς τσελιγκάδες
στοῦ βουνού τῆς κορφάδες ἀπάνω καί σφαχτά
δεκαπέντε χιλιάδες.
Προβατίνες, μιλιώρια, κριάρια μέ κουδούνια
τρανά στο λαιμό
πυκνωμένα βοσκούνε κ' ἀνάγια τά κατσίκια
πηδοῦν στόν γκρεμό.
Γύρω-γύρω οἱ ράχες χιονίζου τῆς σκεπάζει
πυκνή καταχνιά
πιστικοί στά μαντριά τους χυρίζουν Ἄϊ-
Βασίλης, καινούργια χρονιά.
Τό χρυσό μας τό λάγιο μανάρι, πούναί πρώτο
σ' αὐτό τό μαντρί

Ἀπ' τό γέρο τσοπάνη δά πάρη ποιός τῆς πῆττας δάβρη τό φλωρί.
Τῆ φλογέρα, πιστικέ μου, παίξε, παίξε στο μαντρί
καί γιά πληρωμή σου δίνω μιά τσαντήλα μέ τυρί.

Στίχοι:

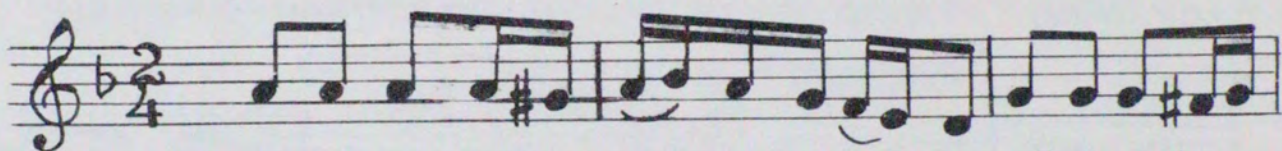
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

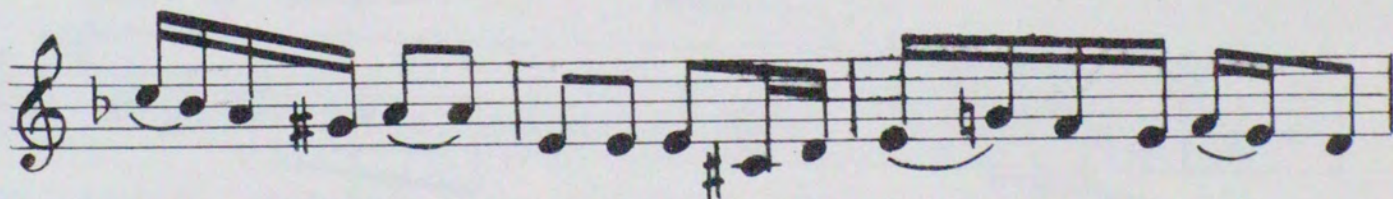
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

(Χαρακτηριστικό τραγούδι τῆς
ποιμενικῆς ζωῆς).

Μιά βαρεία φωνή (μέ κίνηση, ἀλλ' ὄχι γρήγορα)

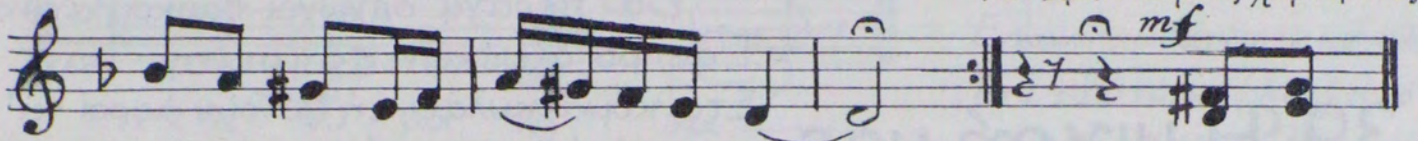


1. Τί καμά-ρι στο γέ-ρο τσοπά-νο πῶχει χιούους δεκα-
Προβατί-νες, μι-λιώ-ρια, κριά-ρια μέ κουδούνια τρα-
2. Γύ-ρω γύ-ρω οἱ ρά-χες χιονί-ζουν τῆς σκεπάζει πυ-
Τό χρυσό μας τό λά-γιο μανά-ρι, πούναί πρώτο δάυ-



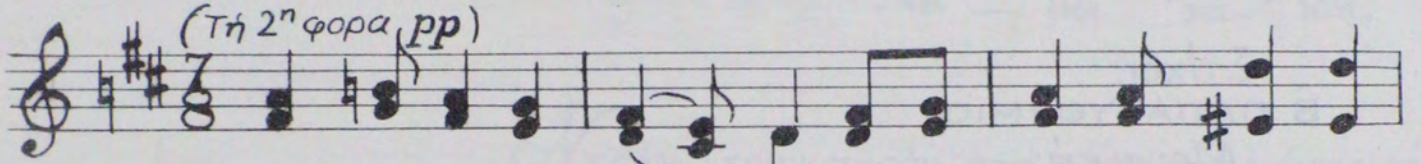
τρείς-τσε-λιγκάδες στοῦ βουνού τῆς κορφά-δες ἀ-πά-νω
νά- στο λαιμό- πυκνωμένα βο-σκοῦ-νε κ' ἀ-νά-ρια
κνή-κα-τα χνιά- πιστι-κοί στά μαντριά- τους χυ-ρί- ζουν
τό τό μαντρί- ἀπ' τό γέρο τσο-πά-νο δά πά-ρη

ΧΟΡΩΔΙΑ Συτός χαρούμενος



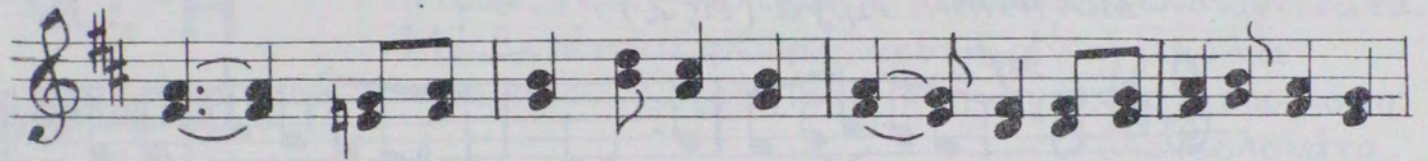
καί σφαχτά δεκα πέν-τε χι-λιά-δες
τά κασι-κιαπη-δούν στον κρεμό —
“Αι Βασι-λης, και-νούρ-για χρονιά —
ποιός τής πηττας δά θρη-τό φλωρί —

1.2. Τή φλό-

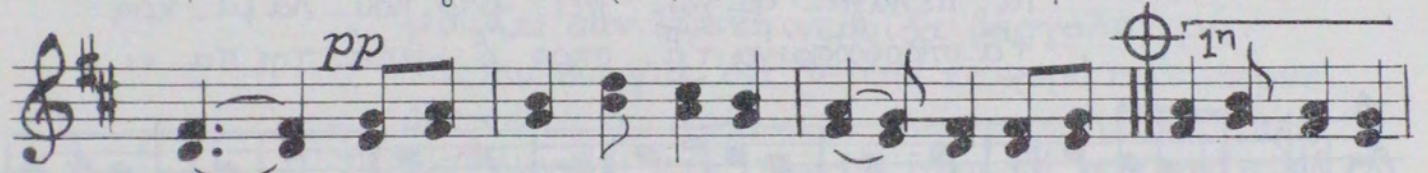


(Τή 2^η φορά *pp*)

γέ-ρα, πιστι-κέ-μου, παίζε; παίζε στο μαν-



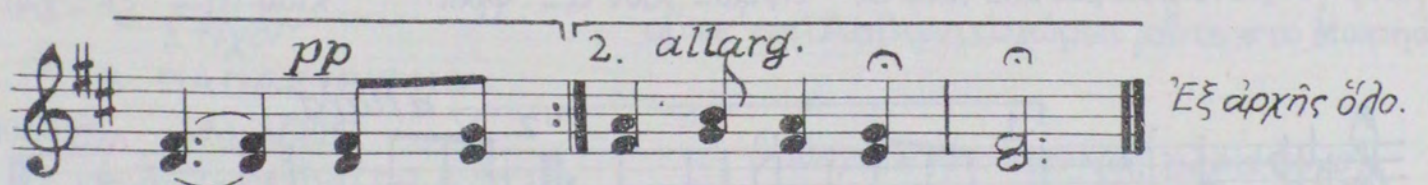
τρί- και για πληρωμή σου δί-νω μιά τσαντήλα μέ τυ-



pp

1^η

ρί- και για πληρωμή σου δί-νω μιά τσαντήλα μέ τυ-

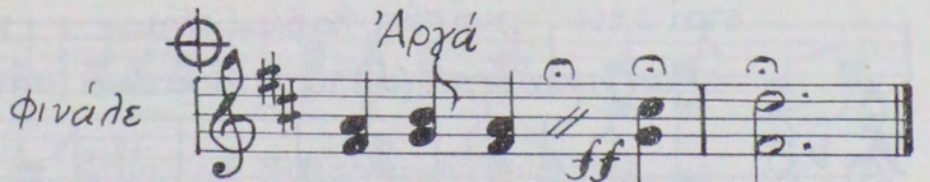


pp

2. *allarg.*

Εξ αρχής όλο.

ρί- Τή φλο- ντί-λα μέ τυ- ρί.



φινάλε

Αρχά

ff

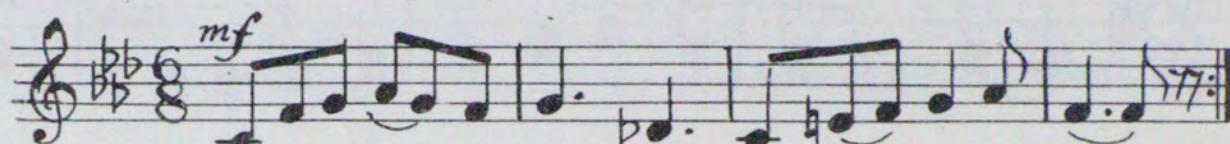
ντήλα μέ τυ- ρί.

39. 'Η μικρή μας ψαροπούλα.

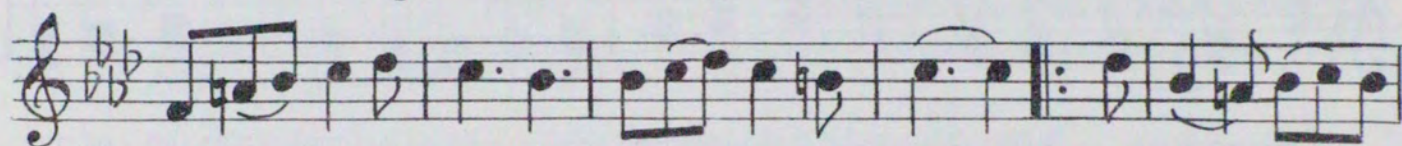
(Βαρκαρόλλα)

Στίχοι:
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
Μουσική:
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

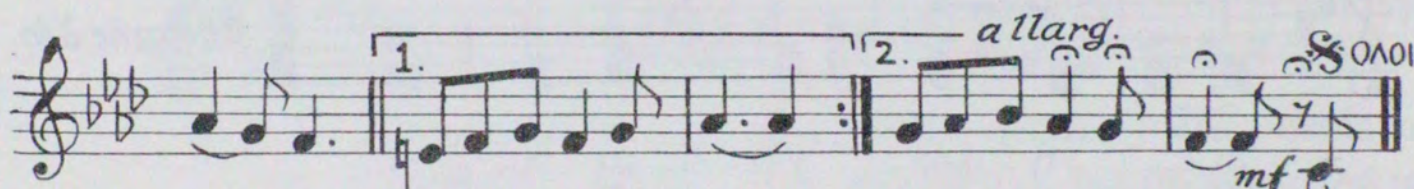
ΜΙΑ ΦΩΝΗ. Άργά (είς 2).



Τά πέλαχα - ὀρ - χώ - νει βαρ - κού - λα μι - κρή
τ' ἄ - σπρο φουσκώνει τ' ἄ - σπρο ὁ μπά - της πα - νί -

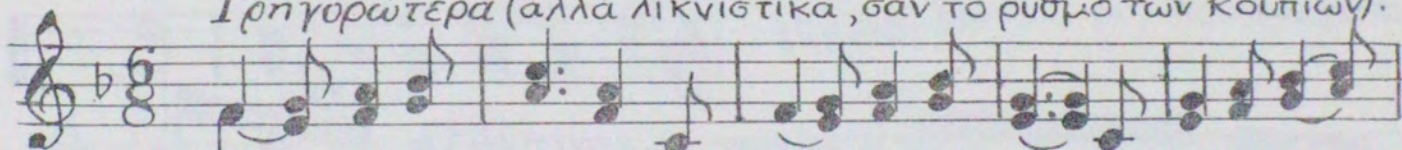


Στό κῦ - μα κυ - λά - ει τή ζώ - νουν ἄ - φροί κιά - ὑ - τή - ξε - γλυ -

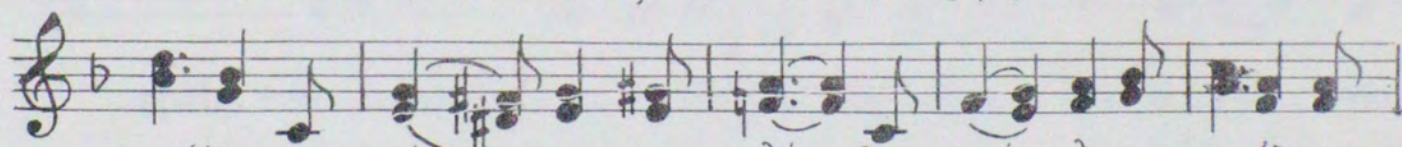


στρά - ει καί πάει χαρω - πή - καί πάει χαρω - πή. Μι -

Γρηγορώτερα (ἀλλά λικνιστικά, σάν τό ρυθμό τῶν κουπιῶν).



κρή - ψαρο - πούλα, σάν τρέ - χεις χορρή - τῆς θάλασσας

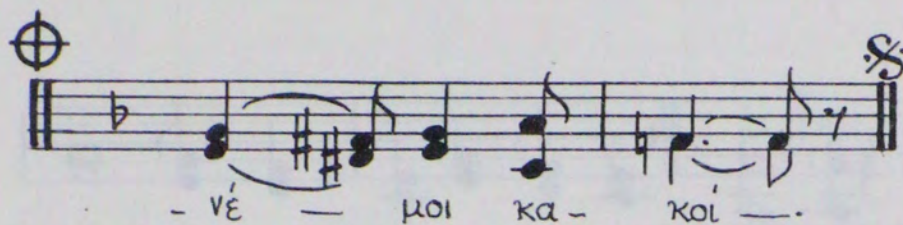


μοιάζεις χα - μέ - νο που - λί - Βαρ - κού - λα μι - κρούλα, νε -

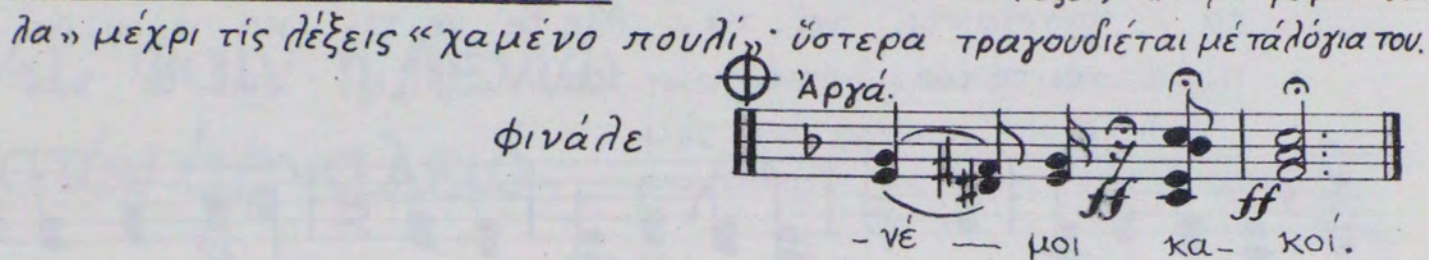


ράι - δα μας χρυ - σή - πο - τε - νά μή σ' εὐρουν ἄ -

Τά πέλαγα ὀρχώνει βαρκούλα μικρή
Τ' ἄσπρο φουσκώνει ὁ μπάτης πανί.
Στό κῦμα κυλάει τή ζώνουν ἀφροί κι'
αὐτή ξεγλυστράει καί πάει χαρωπή.
Μικρή ψαροπούλα, σάν τρέχεις χορρήτης
θάλασσας μοιάζεις χαμένο πουλί.
Βαρκούλα μικρούλα, νεραίδα χρυσή,
ποτέ νά μή σ' εὐρουν ἀνέμοι κακοί.



Ἐπαναλαμβάνεται με κλει-
στό τό στόμα (Μμ) ἀπό
τίς λέξεις «Μικρή Ψαρουπού-
λα» μέχρι τίς λέξεις «χαμένο πουλί», ὕστερα τραγουδιέται με τάλόγια του.



40. Ἡ χωριανή.

Ντράν, ντράν, ντράν στά χέρια της κάνουν τά
βραχιόλια

ντράν, ντράν, ντράν στήν κεφαλή τά κωνσταντινάτα.
Μέ βενέτικα φλουριά κεντημέν' ἤ μπόλια
κι ἡ ποδιά ζωγραφιστή κι ἡ σιγκούνα πλουμιστή
μ' ὄλο κολονάτα.

Στό χορό γώ δέν ξανάειδα τέτοια χωριανή
μοιάζει σάν βωστή νεραΐδα βερχολυγερή.

Πώπω πώ για 'δες τε την τό χορό σάν σέρνει
'δες τε μέ τί λεβεντιά πιάνει τό μαντήλι
καί λυγίζει σάν ἰτιά τή στροφή σάν παίρνει

Ζούρλανε στήν ὀμορφιά καί μέ τήν κορμοστασιά ἕνα πανηγύρι.
Στό χορό δέν ξανάειδα τέτοια ὀμορφιά,
οὔτε στ' Ἀρβανιτοχώρια, οὔτε στό Μωρηά.

Στίχοι:

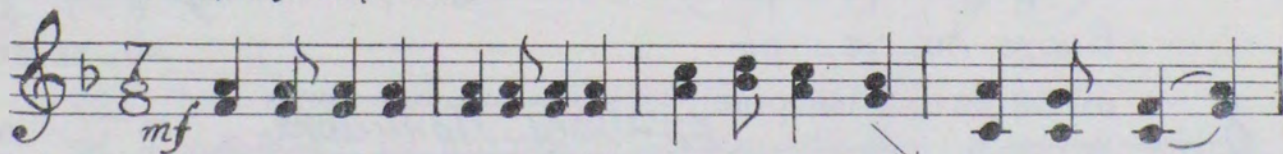
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

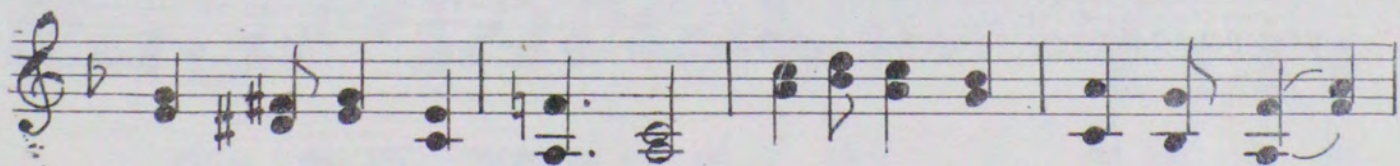
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

(Χαρακτηριστικό, χωριάτικο).

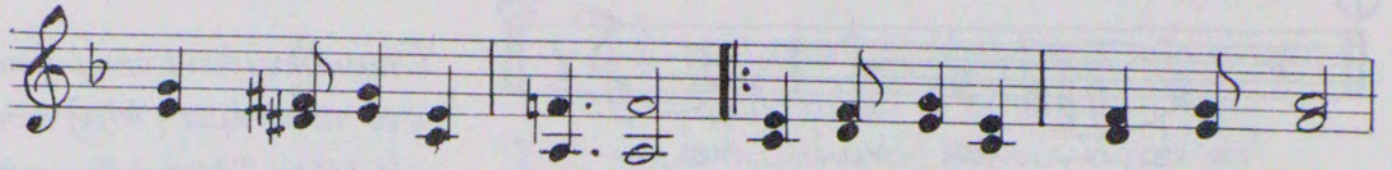
Ρυθμός σурτου



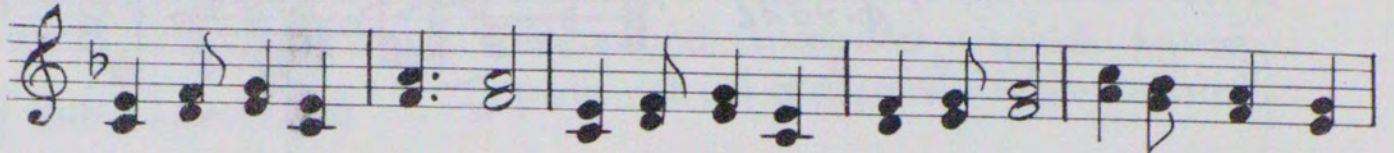
1. Λα λα λα λα λα λα λα Ντράν ντράν ντράν στά χέ- ρια- της —
2. Λα λα λα λα λα λα λα Πώ-πω πώ για 'δες τε την —



κά- νουντά βρα- χιό- λια ντραν ντραν στήν κε- φα- λή —
τό χο- ρό σάν σέρ- νει 'δες τε μέ τί λε- βεν- τιά —



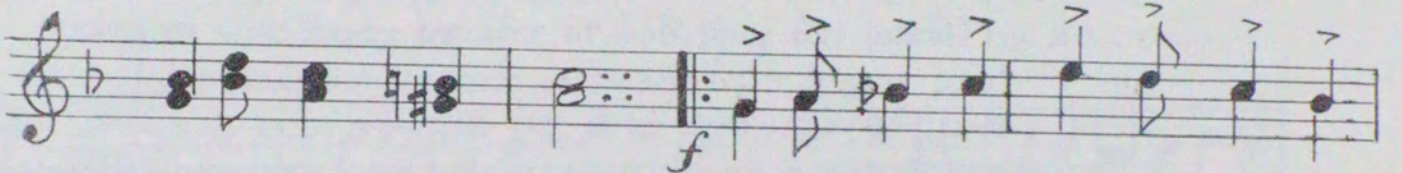
τά κωνσταντι- νά- τα. Μέ-βε- νέ-τι- κα φλου-ριά
πιά- νει τό μα- ντή λι και λυ-γίζει σαν ι- τιά



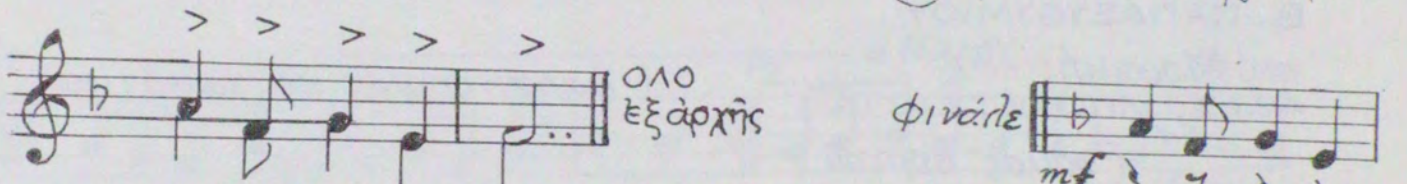
κεν-τημένῃ μπόλια κῆ ποδιά ζω- γραφιστή κῆ σιγκούνα
τή στροφή σαν παίρνει ζούρλανε στην ό- μορφιά και μέ την κορ-



πλουμιστή μ'ό- λο κολονά τα. Στο χορό'χώ δέν ξα-νάει-δα
μοστασιά ἔ- να πανηγύρι. Στο χορό'χώ δέν ξα-νάει-δα

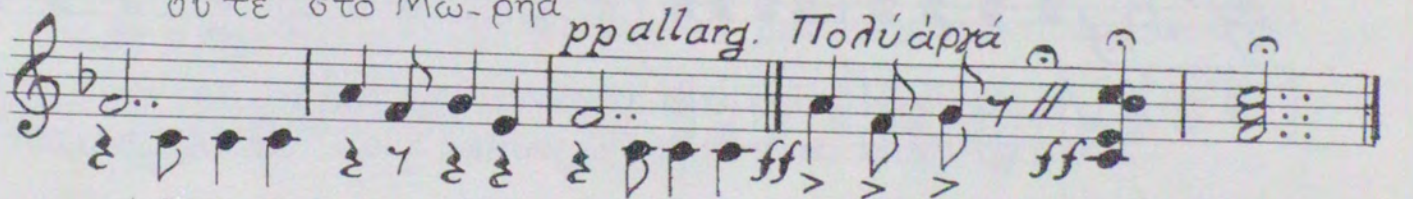


τέτοια χω- ρια- νή μοιάζει σαν σω-στή νε- ραί-δα
τέτοια ό- μορ- φιά, ού-τε στ'Άρβα- νι- το- χώ- ρια



βερχο λυ- γε- ρή
ού-τε στο Μω-ρηά

φινάλε
mf 7 7 7 7
ού-τε στο Μω-



ρηά λα λα λα ού-τε στο Μωρηά λα λα λα ού-τε στο Μω- ρηά.

41. Φαίν' ἡ Λενιώ στόν ἀργαλειό.

Φαίν' ἡ Λενιώ στόν ἀργαλειό καί
τραγουδάει γλυκό σκοπό
καί ἡ σαίτα φτερωτή περνάει μέσ' ἀπό
[τ' ἀντί
τάκ τάκ τά χτένια μέ ρυθμό
μέσ στα χεράκια της τά δύο
ἀκολουθοῦνε τῆ Λενιώ στό τραγουδάκι
[τό γλυκό.
Πέτα σαίτα μου χρυσή γιά νά τό ὑφάνῳς
τή Λαμπρή

νά τό φορέσω νά χαρῶ στό πανηγύρι, στό χορό.
Καί δόσ' του φαίνει ἡ Λενιώ θράδυ πρῶί στόν ἀργαλειό
τήν προκομένη νά χαρῶ πούναί κορίτσι ἔρχατικό.

Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Τρίφωνο

Ρυθμός ευρτοῦ

ΟΛΟΙ *f* (τῆ 2^η φορά *p*) ΜΙΑ ΦΩΝΗ

mf

Φαίν' ἡ Λε- νιώ στόν
τάκ τάκ τά χτέ νια

ἀρ- γα- λειό καί τραγουδάει γλυκό- σκο- πό καί ἡ σα- ί- τα
μέ- ρυ- θμό μέσ στα χεράκια της- τά δύο ἀ- κο λου- θού- νε

1. ΟΛΟΙ

φε- ρω- τή περ- νά εἶ- ἀ- πό - τ' ἀν- τί λα λα λα λα
τή- Λε- νιώ



42. Ο Πύργος

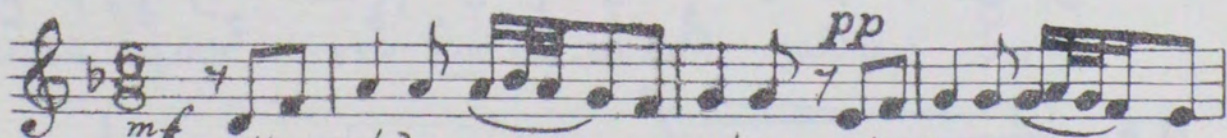
Ἐ' ἓνα ψήλωμα χτισμένος καί
 χλιοτραγουδισμένος
 στέκ' ὁ πύργος ὁ παλῆς μιᾶς ζωῆς
 παλῆς σημάδι.
 Μπόρες τόν χτυποῦν καί χιόνια χρό-
 νια τώρα τόσα χρόνια,
 κι' ὁ βορῆς ὁ δυνατός τόν τραντά-
 ζει σάν ρημάδι.
 Μά σάν κάστρο στέκει ὁ Πύργος καί
 διηγάται τά παλιά του
 κλειέται μέσ στα σάδικά του τῆς πεν-
 τάμορφης ὁ θρύλλος.
 Μιά φορά κι ἓναν καιρό - παραμύ-
 δι δά σᾶς πῶ -
 μέσ σ' ἀπάτητο τό κάστρο ζοῦσε
 μιά βασιλοπούλα -

πούλαμπε, γιαγιά, σάν τ' ἄστρο; - πούλαμπε ὅπως ἡ πούλια.
 Εἶναι πιά εἰρηωμένος, ἔρημος καί χαλασμένος,
 μά στίς ὥρες τίς μικρές τραγουδοῦν ἐκεῖ νεραίδες.
 Μιά ζωή θρηνοῦν φευγάτη, μιά ζωή νειάτα γεμάτη
 κι' ἓνα γύρω ἀπό ἑλῆες παραστέκουν σάν κυράδες.

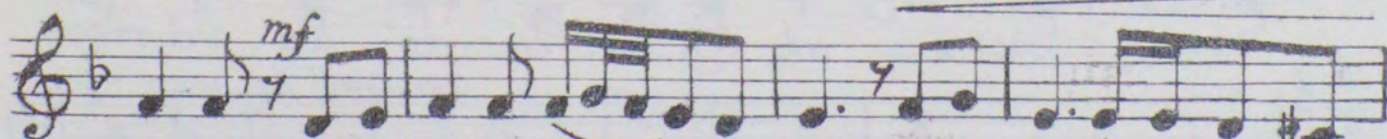
Στίχοι:
 Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ
 Μουσική:
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Γιά σοπλό & χορωδία

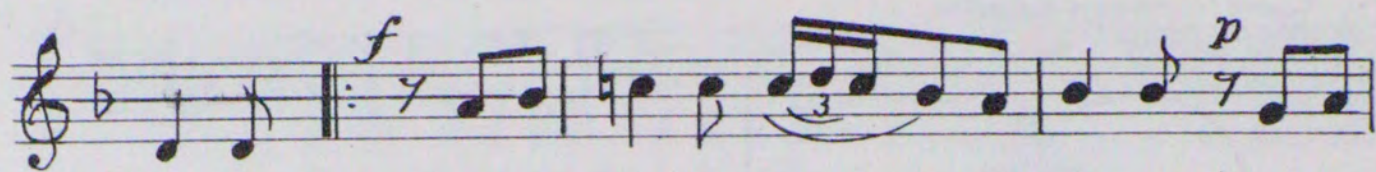
Ἄρκετά ἀργά (εἰς 6). ΜΙΑ ΦΩΝΗ (σόλο) *Μ' ἔκφραση*



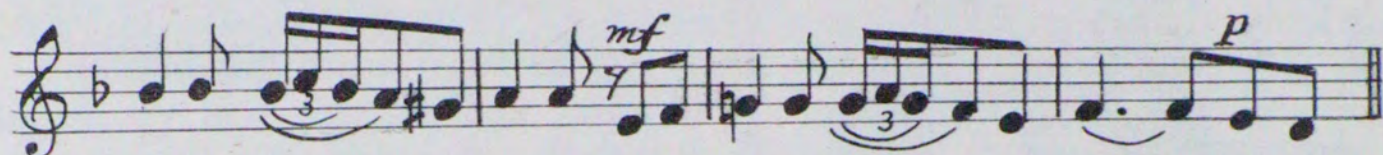
1. Σ' ἔ-να ψή-λω-μα — χτισμένος καί χλιοτραγου-δη
 2. Εἶ-ναι πιά εἰ-ρη-ω-μένος ἔ-ρη-μος καί χα-λα-



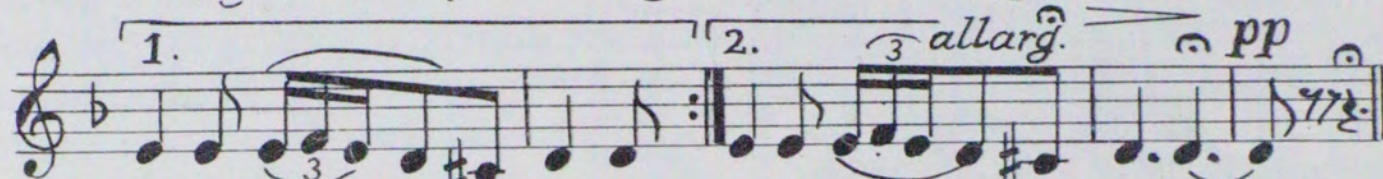
μέ-νος στέ-κ' ὁ πύργος ὁ — πα-λῆς μιᾶς ζω-ῆς — πα-λῆς ση-
 σμένος, μάς στίς ὥ-ρες τίς — μι-κρές τραγου-δοῦν — ἐ-κεῖ νε-



μά-δι. Μπόρες τόν χτυ-πούν και χιό-νια χρόνια
 ράι-δες. Μιά ζω-ή θρη-νοῦν φευ-γά-τη, μιά ζω-

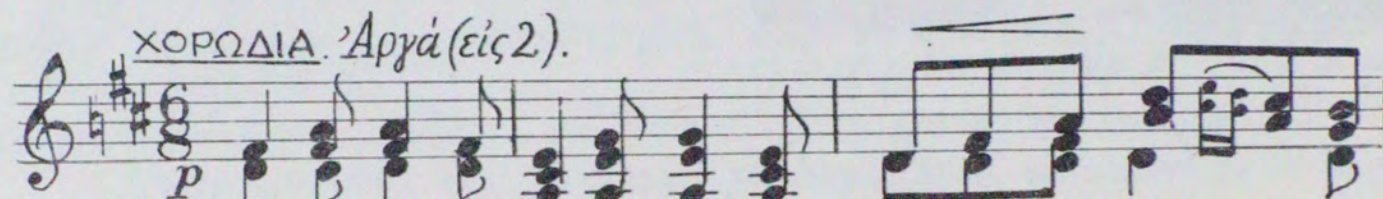


τώ-ρα, τό — βα χρόνια κι' οβριᾶς ὁ δυ να-τός — τόν τραν-
 ἠ νειά τα — γε-μάτη κι' ἕνα γύ-ρωτου ριέ-λιές — παρα-

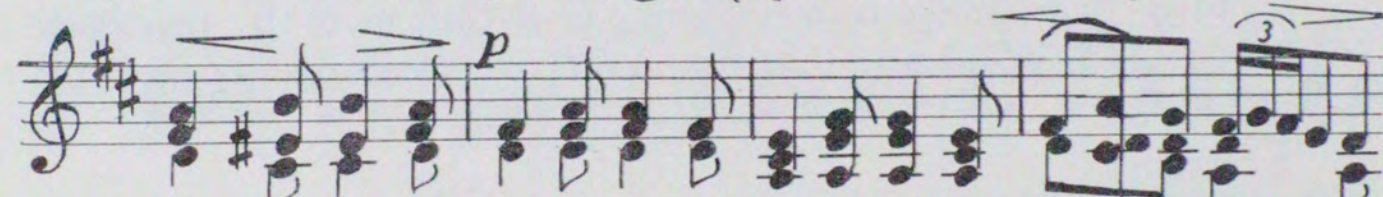


τά-ξει σάν — ρη-μάδι — ντάξει σάν — ρη-μάδι —
 στέκουν σάν — κυ-ρά-δες στέκουν σάν — κυ-ρά-δες —

ΧΟΡΩΔΙΑ. Ἀργά (εἰς 2).

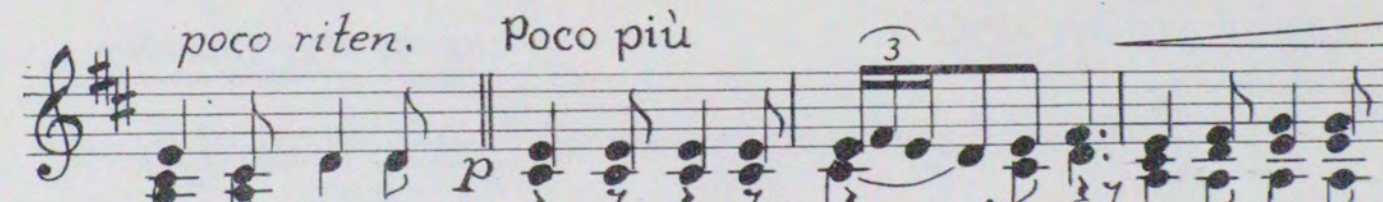


1.2. Μά σάν κάστρο στέκει ὁ πύρ-χος και δι-η-γά — ται

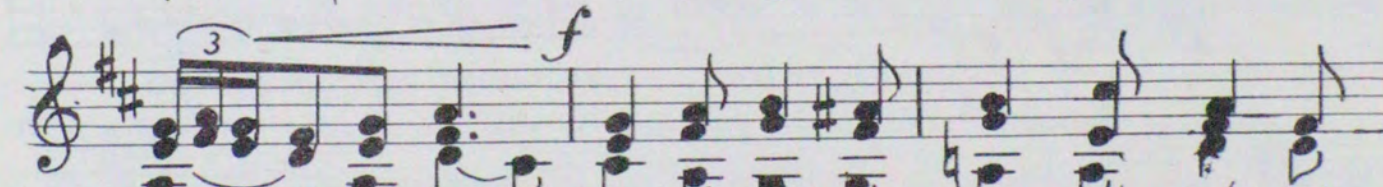


τά πα ληά του κλειέται μέσ τὰ σω-δι-κά του σῆς — πεντά-μορ-

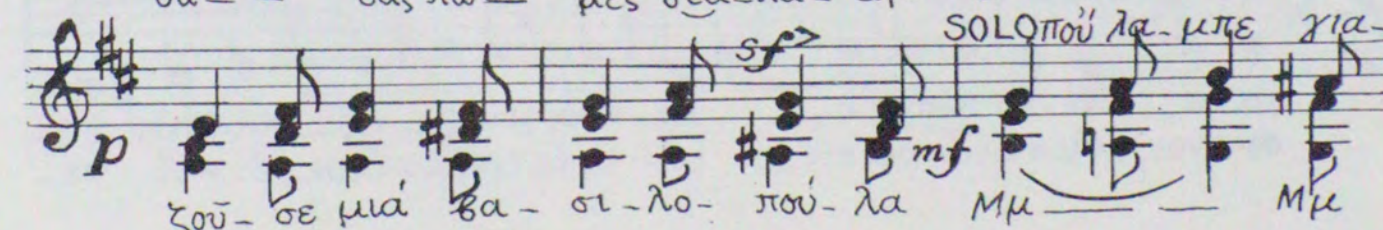
poco riten. Poco più



φης ὁ θρύλλος. Μιά φο-ρά κι' ἕ-ναν καιρο-παραμύδι



θά — — σὰς πῶ — μέσ σὰ πά-τη-το τὸ κάστρο



ζου-σε μιά θα-σι-λο-πού-λα Μμ — — Μμ

SOLO ΠΟΥ ΛΑ-ΜΠΕ ΓΙΑ-

για σαν τ'α-ερω; ΟΛΟΙ *pp* *a tempo*
 Μι — Μι — πού — λα — μπε, ο —

allarg. *a tempo* SOLO *mf* πούλαμπε, για- για, σαν τ'α-ερω; *riten.*
 πως ή πού-λια Μι — Μι Μι — Μι

ΟΛΟΙ *pp* *a tempo* *f* 'Εξ αρχής ὄλο. *ppp*
 πού — λαμπε, ο — πως ή πού — λια —

Per finire. Αρχά *ff*
 πού — λα — μπε, ο — πως ή πού — λια —



(ΓΙΑ ΣΟΛΟ ΚΑΙ ΧΟΡΩΔΙΑ)

43. 'Ο ζευγᾶς

Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ
 τ' ἀλογάκια μας γυρνοῦν
 Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ μες
 στ' ἀλώνια καί πατωῦν.
 Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ μέ
 καμτσίκι τά χτυπᾶ
 Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ
 μιά κοπέλλα καί γελά.
 Στάχυ ἀσῆμι καί χρυσάφι χόπ, χόπ
 χόπ ψαρῆ κι' Ἀράπη
 κι' ὁ ζευγᾶς χαμογελάει κι' ὄλους
 γύρω τούς κερνάει.
 "Αἴντε, ἀλογάκια μου, σπάστε ὅλα
 τὰ στάχυα μου
 κάντε νάβγη τό σιτάρι, νά λυχνί-
 σω μέ τό φτυάρι.

ΣΤΙΧΟΙ:
 Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.
 Μουσική
 ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Εὐθύμα, μὰ ὄχι γρήγορα.

ΧΟΡΩΔΙΑ

La la la la la la la la la la la la la la la la

rit... a tempo

la la la la la la la la la la la la la la la

SOLO

Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ { τὰ-λο-γά-κια μας γυρνοῦν. — Χόπ χόπ
 μέ καμτσί-κι τά χτυπᾶ — " "

CORO

Mu Mu

χοπ χοπ χοπ χοπ χοπ μέσ'σ'ά-λώ να και πα τούν *f* (φωνα-
 χοπ χοπ χοπ χοπ χοπ, μιά κο-πέλ-λα και γε-λα "Αϊντ'άλο

Mm χοπ χοπ χοπ χοπ χοπ χοπ

χτά και χτυπώντας τό καμτσικι στον αέρα)

γάκι μου χοπ χοπ χοπ Νερβι-
 τ'ά-λο γάκια μας χρ-νούν, χοπ χοπ χοπ χοπ χοπ
 μέ καμτσικι τ'ά χτυ-πά, " " " " " "

βάγια μου *f* (τή 2^η φορά *p*)
 1. Στά χυά-θήμι και χρυσά-φι χοπ χοπ
 2. Κι'ό ζευ-γας χαμογε-λα-ει κι'όλους
mf (τή 2^η φορά *p*)

χοπ μέσ'σ'ά-λώ να και πα-τούν *Mm*
 " μιά κο-πέλ-λα και γε-λα

1. *p* 2.
 χοπ Ψαρή κι'Α-ρά-πη. Στά χυά-ρά-πη-
 χύ-ρω του κερνά-ει κι'ό ζευ-να-ει. *f* (τή 2^η φορά *p*)

Mm 1. Στά χυά-θήμι και χρυ-
 2. Κι'ό ζευ-γας χα-μο-γε-

κουράχιο'Αρα - πάκη μου "Αι - ντε

σά - φι, χόπιχόπι χόπι ψα - ρή κι'Α - ρά - πη,στάχια. ρά - πη
 λά - ει κιό - λους γύ - ρω του κερ - νά - ει κιό ζω. νά - ει
ben cantato.

ά - λο γά κια μου, σπάσζ'ό - λα τά στάχια μου,κάντε νάβη τό σι -
 Μμ Μμ Μμ

τά - ρι νά λυ - χνί - σωμέ τό φτυάρι "Αιντζ'άλο
 "Αι - ντε ά - λο γά κια
 Μμ "Αι - ντε

γά κια μου ντερβι - βά κια μου
 μου σπάσζ'ό - λα τά στάχια μου,κάντε νά - βη τό σι -
 "Αι - ντε "Αι - ντε ντε.
 (Χτυπάει τό καμ -)

τρίκι στον αέρα πολλές φορές).

(1^η φωνή)
τά - ρι νά λυχνί - σω μέ τό φτυάρι - χόπ χόπ χόπ χόπ χόπ χόπ χόπ
p f (2^η & 3^η φωνή) χόπ χόπ

CORO. 1. χοπ χοπ 2. S. lunga χόπ χόπ χόπ χόπ χόπ
TUTTI ΓΙΑ ΦΙΝΑΛΕ φωναχτά ff 'Αΐντε!

44. Οί χαρούμενοι κυνηγοί.

Μέ δίκανο και τσάντα στον
ώμο κρεμασμένα και τσικουλιά

[λυμένα
τό ύστερο τ'άστέρι θαμπά σαν τρε-

[μοσβύνει
σαν ή αύγή χαράζει κι' άσπμι γύρω

[χύνει
στη γη και την σκεπάζει
στά διάσελα γυρνῶ, γυρνῶ και κυνηγῶ.

Γλυκό φυσάει τ'άχέρι, τό ταπεινό θυμάρι μοσχοβολάει μέ χάρη
τό πρωινό τραγούδι τ'αηδόνια πιά αρχίζουν, νεράκια κελαρίζουν
τά πεύκα όλα βουίζουν ζωή καινούργια αρχίζουν
στά διάσελα γυρνῶ, γυρνῶ και κυνηγῶ.

Στίχοι:

Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ.

(Τρίφωνο κυνηγετικό τραγούδι)

Μουσική:

ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

1-2-3 φωνή f pp f pp
Ο - Ε Ο - Ε Ο - Ε Ο - Ε

p ήχώ *ppp* **Εὐδύμα** **σφυρίζοντας** **(A)**

έ έ ο έ ο

1. 2. *p* (τή 2^η φορά *mf*)

1. Μέ δί-κα-νο και τσάντα στόν
 ύ-στερο τά-στέ-ρι δα-
 2. Γλυ-κά φυσάει τὰ-γέ-ρι, τό
 πρωϊ-νό τρα γού-δι τ'άη-

1. ᾠ-μο κρε-μα-σμέ-να και τὰ σκυλιά λυ-μέ-να και
 μωά σάν τρεμο-σβύ-νει σαν η̄ αυ-γή χα-ράζει κιά-
 2. τα-πει-νό θυ-μά-ρι μο-σχοβο-λάει μέ χά-ρη μο-
 δό-νια πιά ἄρ-χί-ζουν νε-ράκια κε-λα-ρί-ζουν τὰ

1. 2. *f* 2^α φωνή

1. τὰ σκυ-λιά λυ-μέ-να τό
 σῆ-μι γύ-ρω χύνει κιά-σῆμι γύρω
 2. σχοβο-λάει μέ χά-ρη τό
 πεῦκα ᾠ-λα βου-ί-ζουν τὰ πεῦκα ᾠ-λα βου-

ff 1^η φωνή

χύνει στή γῆ και τήν σκε-πά-ζει στα διά-σε-λα γυρ-
 ί-ζουν ζω-ή καινούργιά-ρχί-ζουν στα διά-σε-λα γυρ-

3^η φωνή *ff* ΟΛΟΙ

νῶ γυρ- νῶ καί κυ-νη- γῶ στα διά σε.. λα γυρ- νῶ γυρνῶ καί
 νῶ γυρ- νῶ καί κυ-νη- γῶ στα διά σε- λα γυρ- νῶ γυρνῶ καί

ff *f* FINALE (Τῆ 2^η φορά *mf*)

κυ- νη- γῶ .
 κυ- νη- γῶ .

Ἐπαναλαμβάνεται ἀπό τό (A)

f σφυρίζοντας

σφυρίζοντας

σφυρίζοντας

pp *ppp* *lunga*

Σημείωσις: Τό τραγούδι τοῦτο εἶναι μιά μουσική εἰκόνα παρμένη ἀπ' τήν κυνηγετική ζωή.

45. Καί ἐπί γῆς Εἰρήνη.

Πέτα γοργόφτερο πουλί μικρό
μου περισσότερι
μέ τῆς ἑλπᾶς κλωνί καί μήνυσε σ' ὅλη
τή γῆ
πώς πάει πιά τ' ἀχριοκαίρι, εἰρήνη
θέλ' ἡ γῆ.
"Ὅπλα μαχαίρια καί σπαδιά ὑνιά δά
γίνουν τώρα
ἀλέτρια καί σφυριά.
"Ἔρχεται δαφνοστέφανη πίσ' ἀπ' τήν ἄ-
χρια μπόρα
γλυκειά ἡ Λευτεριά.

Χρυσᾶ τά δῶρα της σκορπάει ἡ ποθητή γαλήνη
κι' ὅλος ὁ κόσμος τραγουδάει «καί ἐπί γῆς εἰρήνη».
Τό μήνυμα εἶναι γλυκό κι' αἰώνιο θά μείνη
Δόξα ψηλά στόν οὐρανό «καί ἐπί γῆς εἰρήνη».

Στίχοι:

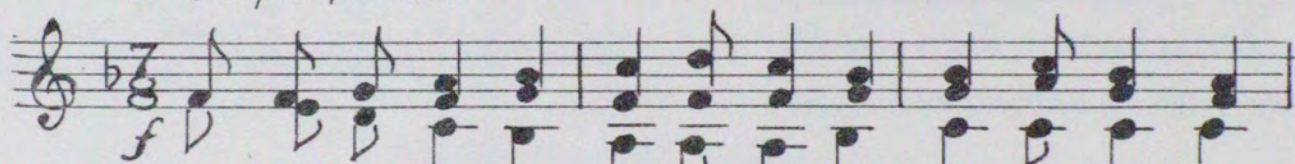
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

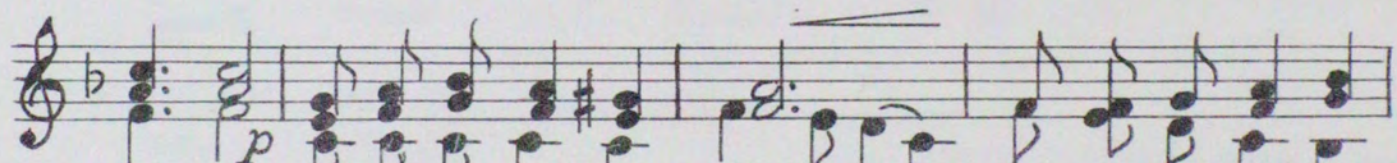
ἌΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Συρτός

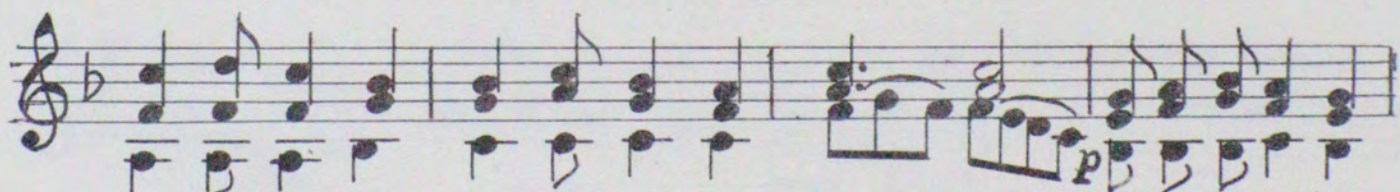
Χαρούμενα.



Πέ- τα γοργό- φτε- ρο πουλί μι- κρό μου πε- ρι-
"Ὀ- πλα μαχαί- ρια καί σπαδιά ὑ- νιά δά γί- νουν



στέ- ρι μέ τῆς ἑ- λπᾶς κλω- νί [κλωνί-] καί μή- νυ- σε σ' ὅ-
τώ- ρα, ἀ- λέ- τρια καί σφυ- ριά [σφυριά] "Ἐρ- χε ται δα- φνο-



λη τή γῆ πώς πάει πιά τ' ἀ- χριο- καί- ρι- εἰ- ρή- νη θέλ' ἡ
στέφα- νη πί- σ' ἀπ' τήν ἄ- χρια μπό- ρα- γλυκειά ἡ λευτε-

χρή- ριά ————— *mf*
 Λα λα λα λα λα λα λα. Χρυ-

σά τά δω- ρα της σκορπάει ή πο- θη- τή χα-
 μή νυ- μα εί- ναι γλυ- κό κιάι- ώ- νι- ο δά

λή ————— νη κίθ- λος ό κό- σμος τρα - χου - δάει και
 μεί ————— νη

1. 2. *allarg* *ff*
 έ- πί χῆς εί- ρή- νη » Τό έ- πί χῆς εί- ρή- νη —

Σημείωσις: Τό ἔργο τούτο τραγουδιέται καί σάν μονόφωνο τραγούδι.

46. Ἡ ἐπανάστασις τῶν λουλουδιῶν.

Μουσικό σκέτς.

Στίχοι: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ.

Πρόσωπα:

Τριαντάφυλλο
Μενεξές
Βιολέττα

Γαρυφαλλο
Κρίνος
Βασιλικός

Περιοβολάρης

Ἡ μουσική τοῦ σκέτς βρίσκεται στό τέλος τοῦ ἔργου.

Τό κορίτσι ἢ ἀγόρι, πού θά ὑποδυθῇ καθένα ἀπό τά ἀνθη αὐτά, θά ντυθῇ θέβαια ἀνάλογα μέ τό λουλούδι πού ἀντικαθιστᾷ.

Μέ τήν εἰσαγωγή τῆς ὀρχήστρας, μπαίνουν στή σκηνή, χορεύοντας σάν μπαλέτο, ὅλα τά ἀνθη. Ὑστερα ἀπ' τήν εἰσαγωγή τραγουδᾷνε τό παρακάτω τραγούδι.

1. Τ' ἀνθη τά καυμένα δέστε τὰ π' ἀνδρῶν.

Ρόδα καί βιολέττες, κρίνα, μενεξές.

Μέ τά χρώματά τους τή χαρά σκορποῦν

καί χαρίζουν πάντα μέθη στίς ψυχές.

1ον Ρεφραίν.

Εἴμαστε ὅλα δροσερά, εἴμαστε μυρωμένα
καί ἀπό μᾶς καδ' εὐωδιά γεμίζει τόν ἀέρα.

2. Μέσ' στίς γλάστρες τώρα πῶς χαμογελοῦν

τά γαρυφαλλάκια κι' οἱ βασιλικοί.

Τά ματάκια ὅλα τ' ἀνθη λαχταροῦν

καί τήν εὐωδιά τους τή γλυκειά κι' ἀγνή.

2ον Ρεφραίν.

Τ' ἀνθη τ' ἀδῶα καί λευκά τά χιλιοπλουμισμένα
σκορποῦν παντοῦ γλυκειά χαρά κι' εἶν' ἀγαπημένα

Τριαντάφυλλο (χωρίς νά τό τραγουδῇ)

Τό τριαντάφυλλο, πού τόση δυνατή εὐωδιά σκορπῶ

εἴμ' ἐγώ πού προτιμᾶτε τ' ἀνθος σας τ' ἀγαπητό.

Μέ τή μυρωδιά τήν τόση μ' ἓνα χρώμα ζωηρό

τήν ἀγάπη στήν ψυχή σας, τή χαρά σας δίν' ἐγώ.

Σάν ἀνδίζω μέσ' στούς κήπους καί προβάλλω ὅλο ζωή

τί ἀπόλαυσι μεγάλη, τί εὐμορφάδα ζηλευτή!

Ὅλα

Τριαντάφυλλο κλειστό
 χαρωπό καί μυριστό
 Κρίνος

Εἶμαι τ' ἄνθος, πού ἀπ' ὅλα ἔχω χάρι περισσή,
 μέ τό ἄσπρο μου τό χρώμα μέ μιά μυρωδιά λεπτή.
 Συμβολίζω τήν ἀγάπῃ, τήν ἀδωά τήν ψυχῇ
 πού δέν εἶναι πληγωμένη ἀπ' τοῦ κόσμου τή ντροπή.
 Εἶμαι τ' ἄνθος πού μέ δαῦτο ὁ ἄγγελος εἰς τά παλῆα
 γιά τήν ἔλευσι τοῦ Πλάστου ἔδωκε στήν Παναγιά.

Ὅλα

Μέ τοῦ κρίνου προσφορά
 εὐαγγελίζου γῆ χαρά.

Μενεξές

Ἐνα ὡμορφο μπουκέτο μενεξέδες δροσερούς
 εἶναι δῶρο πού προσφέρουν σ' ἐσπερίδες καί χορούς.
 Δέστε μέ τή μυρωδιά μου καί τό χρώμα μου αὐτό
 ποιός δέ δά μεθύση τάχα σάν κοντά του ἔχω βρεθῶ;
 Εἶν' μαγεῖα ἢ μυρωδιά μου, ἔχω εὐχάριστη θωριά
 καί γιά τοῦτο ζετρελλαίνω νέους γέρους καί παιδιά.

Ὅλα

Μενεξές χαριτωμένος
 σέ μπουκέτο ὀλανθισμένος.

Βασιλικός

Μέ γνωρίζετε, πιστεύω. Εἶμ' ὁ σγουρός βασιλικός.
 Καί πλατύφυλλος συνάμα μυριστός καί δροσερός.
 Εἶμαι τ' ἀγιασμένο ἄνθος. Πρῶτο μεσ' στήν Ἐκκλησιά!
 πού ποτέ μου ἔχω δέν χάνω τή λεπτή μου μυρωδιά.
 Μέσ' στίς γλάστρες σάν φαντάζω, πράσινος καμαρωτός
 τρέχουν, ὅλοι νά μ' ἐγγίσουν, ὅπως εἶμαι φουντωτός.

Ὅλα

Βασιλικός κι' ἄν μαραθῆ
 ἢ μυρωδιά δέν δά χαθῆ.

Γαρύφαλλο

Χρώματα χιλιάδες τόσες, κόκκιν' ἄσπρα καί λιλά
 τά γαρύφαλλα χερμίζουν τή ματιά ἀπό χαρά.
 Εἶμαι ἄνθος πού σκολίζω κάθε σπίτσι καθ' αὐλή
 καί μέ κόβει μέ λαχτάρα κάθε κόρη πεταχτή.
 Ἐνα-ἕνα μέσ' στό βάζο σᾶς δαμπώνουν τή ματιά,

ποικιλόχρωμα κι' ὠραῖα μυρωδάτα, διαλεχτά.

Ἔολα.

Ποιά εἶν' αὐτή, ποιά εἶν' αὐτή
μέ τό χαρύφαλλο στ' αὐτί.

Βιολέττα.

Εἶμαι τό ἄνθος ὅπου θαλλῶ μέσ' στίς γλάστρες .χαρωπό
κι' εὐωδιά γλυκειά σκορπίζω σ' ὅποιο μέρος κι' ἂν θρεθῶ.
Ὁ λαός μέ ἀγαπάει καί μέ θέλει πιδό πολύ
κι' εἶμ' ἀχώριστο λουλούδι στήν αὐλή τή χωρική.
Ποιός ὡς τώρα ἔχει μυρίσει τῆς βιολέττας μυρωδιά
καί δέν ἔχει ἀναστενάξει ἀπό μέσα ἀπ' τήν καρδιά.

Ἔολα.

Τῆς βιολέττας τόν ἀνθό
πῶς τόν ἀγαπῶ κι' ἐγώ.

Τριαντάφυλλο.

Καλημέρα σας ευνερόφοι. Πῶς περνάτε τόν καιρό;

Μενεξές.

Καλημέρα, ἀγαπητέ μου. Τήν ἀλήθεια νά σοῦ πῶ;
Γώ τοῦλάχιστο δέ μένο εὐχαριστημένος χρί
ἀπ' τήν ἄνοστη αὐτή μας καί ἐλεεινή ζωή.

Τριαντάφυλλο.

Τό περίμενα καί ξέρω ἤ ἀπελπισιά αὐτή
ποιό μεγάλο λόγο ἔχει, ποιά σπουδαία ἀφορμή.
Γιατί εἶμαι, μενεξέ μου, ὁμοιοπαθής κι' ἐγώ.

Μενεξές.

Εἶναι βάσανο μεγάλο καί μαρτύριο σωστό
κάθε τόσο μπρός νά βλέπης ἕναν ἄγριο κηπουρό,
πότε νά σέ ψαλιδίση, νά σοῦ κόβη τόν κορμό,
πότε πάλι νά ξεχώνη τίς ριζοῦλες ἀπ' τή γῆ.

Τά ἄλλα

Λέει ἀλήθεια ὁ μενεξές, εἶναι τρομερές στιχμές!

Τριαντάφυλλο.

Μά μέ λόγια, ἀγαπητοί μου, δέν τελειώνουν οἱ δουλειές.
Πρέπει σ' ἔργα πιά νά μποῦμε, νά ἰδοῦμε τί μπορεῖ,
τί ἀπόφασι μεγάλη ἐδῶ πέρα νά ληφθῆ.

Μενεξές

Τό τριαντάφυλλο τά λέει γνωστικά θαρρῶ πολύ
ὡς ἀφήσωμε τό κλάμα γιά νά ἰδοῦμε τί θά βγῆ.

Βασιλικός

Ἄς φροντίσωμε νά θροῦμε τήν ἐλευθεριά καί μεῖς
νά κυβερνηθοῦμε μόνα κι' ὅπως θέλει ὁ καθεῖς.

Βιολέττα

Ναί! Ἄς φύγουν ἀπ' τή μέση ὅλοι οἱ καλοθελητές
πού μᾶς πνίχουν τή ζωή μας, ὅπως λέει ὁ μενεξές

Γαρύφαλλο

Κάτω ὁ περιβολάρης πού' ναι τύραννος σωστός.
Μά ὁ κρίνος βλέπω στέκει. Δέ μιλάει μόνο αὐτός.
Σύ δέν ἔχεις τάχα γνώμη στή συζήτηση αὐτή;

Κρίνος

Δέν μιλάω, μά ἂν θέτε ἔχω γνώμη πιά καλή.

Γαρύφαλλο

Πές μας, κρίνε, μή διστάξης, εἴμαστ' ὅλο προσοχή.

Κρίνος

Νά καθήσουμε σ' αὐγά μας, μήν ἀνοίξουμε πληγή.
Δέν εἶν' εὐκόλο, νομίζω, νά σταθοῦμε στή ζωή,
ἂν δέν ἔχουμε καί κάποιον νά φροντίζη γιά αὐτή.

Μενεξές

Εἶναι αἷσχος καί μεγάλο, τέτοιος λόγος ν' ἀκουσθῆ
ἀπ' τοῦ κρίνου μας τό στόμα. Τί κατάντια! Τί ντροπή!

Ρόδο

Μά δαρρῶ, τάχεις χαμένα κι' ἔτσι δά παραληρεῖς.
Σαπουνόφουσικες, καλέ μου, ἤρθες τώρα νά μᾶς πῆς;

Κρίνος

Μά τήν ταπεινή μου γνώμη εἶπα, φίλοι μου καλοί
Δέν ἀρέσει; τότε πέστε πώς δέν λέχθηκε κι' αὐτή.
Ἐγώ πάντα δέν χαλάω τῶν συντρόφων τήν καρδιά.

Ὅλα

Ζήτω! Τώρα μίλησες καλά!

Μενεξές

Τώρα εἰς τό ἔργον! Πρέπει ἐπανάστασι χερή
νά κηρύξουμε τά ἄνθη ἐν τῷ ἄμα, στή στιχμή!

Ὅλα

Ἐπανάστασι εὐδύς!

Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

Μενεξές

Τώρα ἀκοῦστε τί δά γίνη καί προσέξατε παιδιά!
Ἄμα ὁ περιβολάρης μᾶς ἐμφανισθῆ ἐδῶ

νά τοῦ ποῦμε νέτα-σκέτα, πρῶτος τοῦ μιλῶ ἐγώ,
πῶς δέν ἔχει πλέον δέση εἰς τὰ ἄνθη πιά αὐτός
κί ἦσυχά νά μᾶς ἀφήσῃ, ἦρθε πλέον ὁ καιρός.

Ὅλα

Μάλιστα! Σύμφωνοι. Ὅλοι δά τὰ ποῦμε ἀπ' τήν καλή.

Μενεξές

Πίστη θέλω ἀπό ὅλους καί ἀπόφαση γερή.

Ὅλα

Παί! Μᾶς ἔχεις στό πλευρό σου. Τράβα, μενεξέ, ἔμπρός!

Μενεξές

Κάτω ὁ τύραννος καί ἦρθε τῆς ἐλευθεριᾶς καιρός!

Ὅλα

Κάτω ὁ δεσπότης κάτω! Ζήτω ἡ ἐλευθεριά!

Μενεξές

Στό χορό γιά νά χαροῦμε στό χορό ἔμπρός παιδιά!

(χορεύουν) Τραλαλά, λάλα, τραλαλαλά!

Μενεξές

Μάτος, ἔρχεται ὁ φίλος! Περιφρόνηση παιδιά!

Περβολάρης (τραγουδεῖ ἀπ' ἔξω)

Περβολαριά, περβολαριά

ξύπνα τόν περβολάρη

γιατ' εἶν' ἡ ὥρα δώδεκα

νά πάη στό παζάρι.

(στά ἄνθη). Καλημέρα λουλουδάκια! Πῶς ἐπῆγε ἡ βραδυά;
Μπά! Σάν θυμωμένα εἶσθε. Δέν μοῦ λέτε πῶς αὐτό;

Μενεξές

Ἄφοῦ θέλεις νά τό μάθῃς σου μιλῶ πρῶτος ἐγώ.

Τά λουλούδια ἀποφασίσαν νά στό ποῦν ὀρθά-κοφτά
πῶς ἐλεύθερα θά ζήσουν, δέ σέ θέλουν πιά κοντά.

Περβολάρης

Ἐπανάσταση σπουδαία μοῦ κηρύξατε λοιπόν;

Ἡ ἐλευθεριά — δέν λέω — εἶναι δῶρο θεϊκό.

Σύμφων' ὅμως εἶσθε ὅλα στήν ἀπόφαση αὐτή;

Μενεξές

Σύμφωνα καί ὠρμισμένα νά ἐπιμείνωμε σ' αὐτή!

Περβολάρης

Ἔ, καλά! Ἄφοῦ τό θέτε τήν καρδιά σας δέν χαλῶ!
φεύγω ἀμέσως, σᾶς ἀφίνω (εἰρωνικά). Ταπεινά σᾶς χαι-

[ρετῶ. (φεύγει)]

Ὅλα

Ζήτω! Ζήτω λευτεριά χρυσῇ
καί χαρούμενη ζωῇ!

(χορεύουν). Τί ώραία, τί καλά δά περνοῦμε μιά χαρά
μιά ζωῇ εὐτυχισμένη χωρίς θάνατα πλασμένη.

Μενεξές

Ἄ! (λιποθυμῆ).

Ὅλα

Λίγο νερό!

Βιολέττα

Ἄ! (λιποθυμῆ).

Τά ἄλλα

Λίγο νερό! λίγο νερό!

Ρόδο

Κί ἐγώ... Κί ἐγώ λιποθυμῶ!

Περιβολάρης. (μπαίνει, τὰ θιλέπει, χαμογελᾷ καί τὰ ραντίζει)

Τί συμβαίνει, κύριοι στασιασταί;

Μενεξές

Ἄ! (συνέρχεται)

Βιολέττα

Ἄ! (συνέρχεται)

Περιβολάρης

Λοιπόν, πέστε μου, λουλούδια, σᾶς ἀρέσ' ἡ λευτεριά;

Μενεξές.

Τέτοια λευτεριά δέν εἶναι παρά μία ἀναρχία
π' ἀποτελέσμα της ἔχει τή φθορά στήν κοινωνία.

Τά λουλούδια κᾶναν λάδος καί συχνώμη σοῦ ζητοῦν
γιατί νοιώσαν πῶς νά ζήσουν μοναχά τους δέν μποροῦν.

Περιβολάρης

Τότε ἄς ἀκούσουν μία συμβουλή ἀπ' τά λουλουδάκια
ὄλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες κί ὄλα τά μικρά παιδάκια:

Δίχως τόν τσοπάνη

δέν κρατιέται στάνη.

(Τραγουδοῦν ὄλοι τό ἀρχικό τραγούδι καί κλείνει ἡ αὐλαία)

(Ἡ μουσική, ὀπισθεν)

(Ἡ μουσική τοῦ μουσικοῦ σκέτες τῆς σελ. 78).

46. Ἡ ἔπανάστασις τῶν λουλουδιῶν.

Γιά εἰσαγωγή παίζεται ἀπό τὴν ὀρχήστρα ὁλόκληρο τὸ παρακάτω τραγούδι. Ἄν δέν ὑπάρχη ὀρχήστρα, τραγουδιέται ἀπὸ τὰ παιδιά μέ τις συλλαβές λα λα λα λα.

Στίχοι:

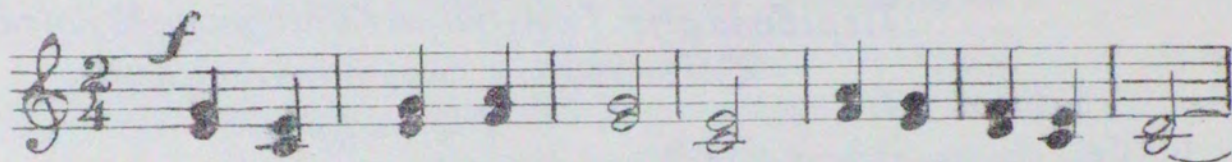
Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική:

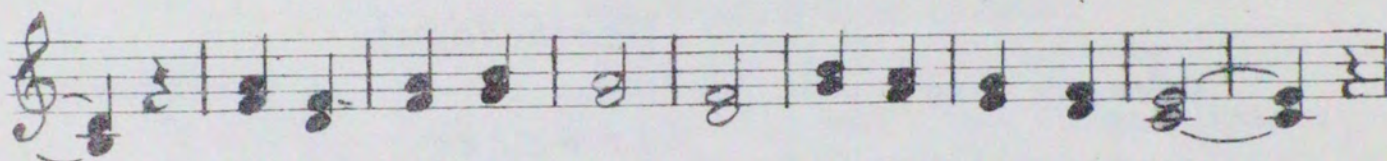
ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Ρυθμός γοργοῦ ἔμβατηρίου.

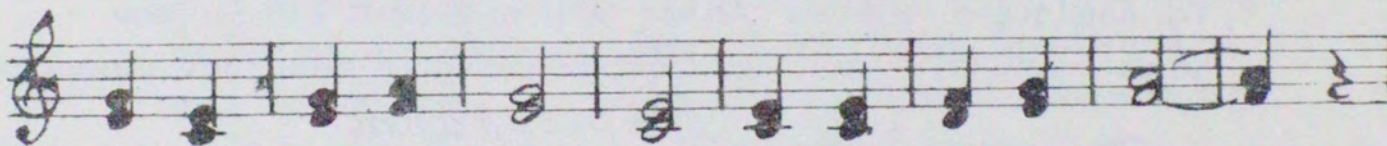
Μέ πολύ μπρίο



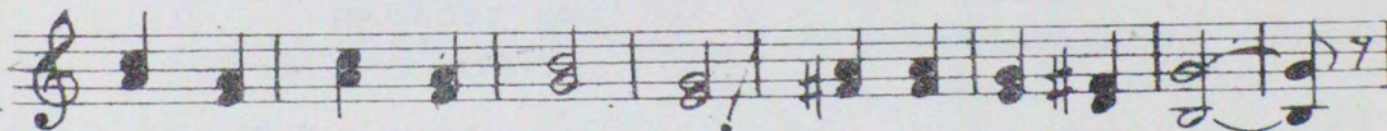
1. Τάνθη τὰ καὶ μέ- να δέστε τα πᾶν-θουν-
2. Μέσ' σίς γλά-στρες τώ- ρα πῶς χα-μογε- λούν-



— Ρό-δα καί βιο-λέτ-τες, κρίνα, με-νε-ξές —
— τὰ γα-ρὺ-φαλ-λά-κια κροῖβα-σι-λι-κοί —



Μέ τὰ χρώμα-τά τους τῆ χα-ρά σκο-ποῦν —
Τὰ μα-τάκια ὅ-λα τάνθη λαχτα-ροῦν —

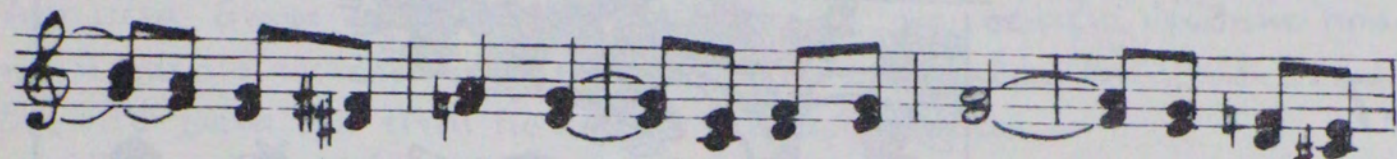


καί χα-ρί-ζουν πᾶν-τα μέ-θη σίς ψυ-χές —
καί τὴν εὐ-ω-διά τους τῆ γλυ-κειά κιά-γνή —

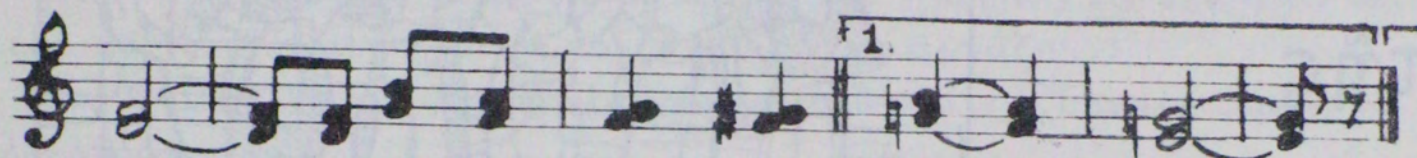
♩ REFRAIN



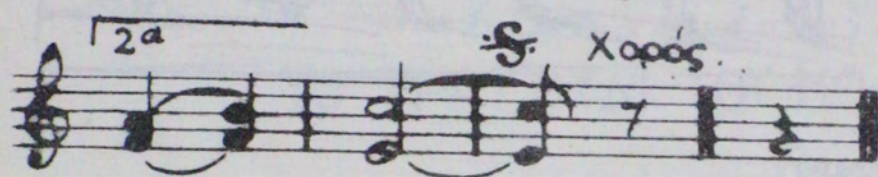
Εἰ-μα-στεῶ — λα δροσε-ρά — εἰ-μα-στε —
Τάνθη τὰ-θῶ — α καί λευ-κά — τὰ — χι —



— μυ- ρα- μέ- να — και ἀ- πό μᾶς — κά- θεύ-ω-
 — λιο- πλου-μι- σμέ- να — σκορποῦν παν- τοῦ — γλυ- κειάχα-

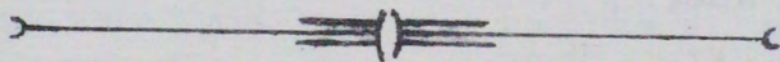


διά — γε- μί- ζει τὸν ἀ- έ — ρα —
 ρά — και εἶ- νά- χα- πη- μέ — να —



έ — ρα —
 με — να —

Ἐξ ἀρχῆς ὄλο (για τὰ δεύτε-
 ρα λόγια).



47
 Ὁ χορός
 τῆς
 ΚΥΠΡΟΥ



ΣΚΕΤΣ

Κείμενο: Β. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (Ἀπό δημοτικά μας τραγούδια).

Πρόσωπα:

Ἑλλάς, Πελοπόννησος, Μακεδονία, Στερεά Ἑλλάς, Ἡπειρος,
 Ὑδρα, Κύπρος, Θ. Κολοκοτρώνης, Αθ. Διάκος, Μέγας Ἀλέξαν-
 δρος, Μάρκ. Μπότσαρης, Α. Μιαούλης, Διγενής, Ἐλευθερία, Ἑλ-
 ληνικός λαός.

ΣΚΗΝΗ Α΄

(Στή σκηνή, ὅταν ἀνοίξη ἡ αὐλαία, εὐρίσκονται ἡ Πελοπόννησος,
 ἡ Στερεά Ἑλλάς, ἡ Μακεδονία, ἡ Ἡπειρος καί ἡ Ὑδρα, ντυμένες μέ τίς
 τοπικές τους ἐνδυμασίες. Γιά καλύτερη διάκρισι, μποροῦν νά φέρουν καρ-
 φισωμένη ταινία μέ τό ὄνομά τους ἢ κάθε μιά. Μαλώνουν μεταξύ τους
 ποιά θά χορέψῃ πρώτη).

ΠΕΛΟΠ. — Ἐγώ θά χορέψω πρώτη.

ΣΤΕΡΕΑ. — Ὅχι! Ἐγώ!

ΜΑΚΕΔ. — Ἐγώ! Ἐγώ!

ΗΠΕΙΡ. — Ἐγώ!

(Γίνεται μιά ἀναταραχή)

ΠΕΛΟΠ. — Σᾶς εἶπα πῶς ἐγώ θά χορέψω πρώτη!

ΣΤΕΡΕΑ. — Καί γιατί, κυρά μου, θά χορέψῃς πρώτη;

ΠΕΛΟΠ. — Δέν τό ξέρεις τάχα;

ΣΤΕΡΕΑ. — Ὅχι! Νά μᾶς τό πῆς.

ΠΕΛΟΠ. — Γιατί εἶμαι ἡ χώρα τῶν ἀνδρείων καί τῶν παλληκαριῶν

Ἄπό μένα ἀναφε πρῶτα τό τουφεκίδι στό 21 καί σέ μένα ὑψώθηκε πρῶτα ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας. Ἄν δέν ἤμουν ἐγώ, ἀπόμα δά ἤμασταν σκλάβες. Τό χῶμα μου εἶναι ποτισμένο μέ ἀφθονο αἷμα.

ΣΤΕΡΕΑ — Μπά! Καί μεῖς δέν δώσαμε αἷμα;

ΠΕΛΟΠ. — Δώσατε, ἀλλά δέν γεννήσατε ἕνα Κολοκοτρῶνη, δέν βγάλατε ἕνα στρατηγό σάν τόν γέρο τοῦ Μωρηᾶ. Ἄν δέν ἦταν αὐτός, πού τόν ἔτρεμαν, ὅταν τόν ἀκουγαν νά φωνάζη...

ΚΟΛΟΚΟΤΡ. — (Ἀπό μέσα). Τουῦρκοι, χαθήνατε! Ἐρχομαι, ἐγώ, ὁ Κολοκοτρῶνης!

ΠΕΛΟΠ. — Νάτος! Νά ὁ ἥρωας τῆς Καλαμάτας, τῶν Δερβενακίων, τῆς Τριπολιτσᾶς!...

(Τραγουδοῦν)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ: ΑΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (μεταγραφή)

Λίγο ἀργά, μά λεβέντικα.

λάμ-πει ὁ — ἦ. ὁ ἦ — λιος σιά-βου —
νά λάμπει καί — σιά λαχ — νά — δια ἔ — τσι λάμ — πει, λάμ —
πει — κιῆ — κλε — φτου- ριά ἔ — κλε-φτου- ριά.

ΚΟΛΟΚ. — (Μπαίνει). Ὅρέ, μή φοβᾶσθε! Ἡ Ἑλλάδα δά ἐλευθερωθῆ! Ὁ Θεός ἔδωκε τήν ὑπογραφή του καί δέν τήν παίρνει πίσω! (Στέκεται δίπλα στήν Πελοπόννησο, πού τόν ἀγκαλιάζει).

ΣΤΕΡΕΑ. — Καλά, μέ τί δικαίωμα ὅμως ξεχνᾶς τί προσέφερα ἐγώ, κυρά μου; Ξεχνᾶς τήν Ἀλαμάννα, τήν Ἀράχωβα, τό Χάνι τῆς Γραβιάς; Ξεχνᾶς τό μεγάλο μου πρωτοπαλληναρο, τόν Ἀθανάσιο Διάκο, ὅταν πηγαίνοντας γιά τό σουβλί ἔλεγε...

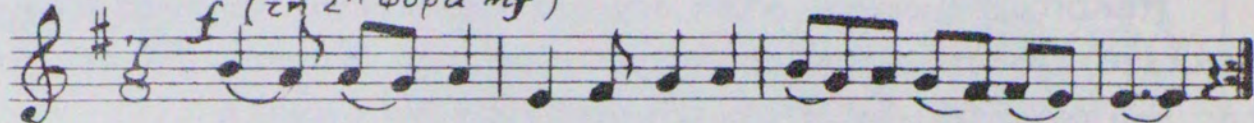
ΔΙΑΚΟΣ. — (Ἀπό μέσα). Γιά ἰδέσ ναιρό πού διάλεξε ὁ χάρος νά μέ πάρη, τώρα π'ἀνδίζουν τά κλαριά καί βγάζ' ἡ γῆ χορτάρι.

ΣΤΕΡΕΑ. — Νά ὁ ἥρωάς μας, τό σουβλισμένο παλληκάρι, ἡ ἀληθινή Ἑλληνική ψυχή.

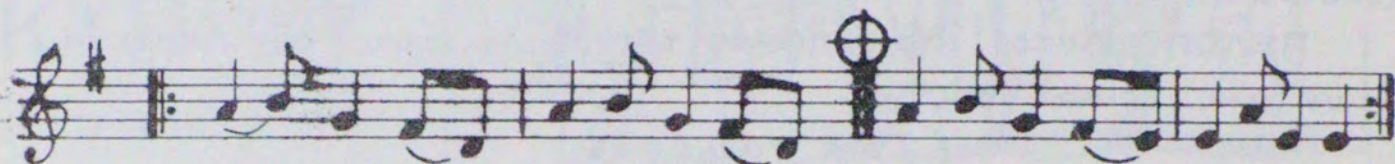
ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ.

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (μεταγραφή)

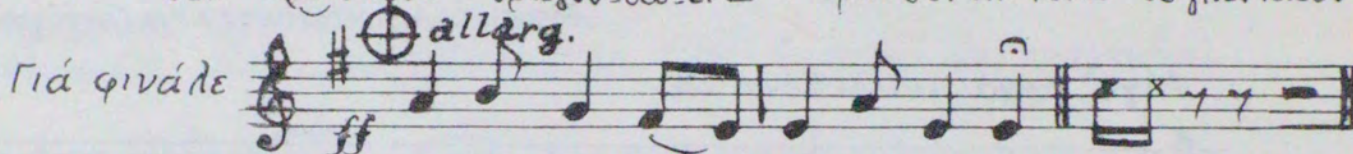
Ρυθμός ουρτού
(στη 2^η φορά *mf*)



1. Μά_ να_ μου τὰ μά_να μου τὰ_ κλεφτό_ που_ λα_
2. Μά_ε_ να_ μι_ κρό, ε_ να μι_ κρό_ κλεφτό_ που_ λο_



τρῶ_ νε καί_ τραγουδᾶ_νε_ αἶντε πί_νουν_ καί_χλεντᾶνε.
δέν_ τρώει δέν_ τραγου_δά_ει_ βᾶι δέν_πί_νει_ δέ_χλεντάει.



Βᾶι δέν_πί_νει_ δέ_χλεντάει ^{αἶντε} (φωναχτά).

ΔΙΑΚΟΣ. — (ἐνῶ μπαίνει βλέποντας πρὸς τὰ παρασκήνια καὶ μέθυ-
μό). Πᾶτε καὶ σεῖς κ' ἢ πίστι σας, μουρτάτες, νὰ χαθῆτε! Ἐχῶ χραι-
κὸς γεννήθηκα, χραικὸς δέ νὰ πεθάνω. (Στέκεται δίπλα στὴ Στερεὰ
Ἑλλάδα, πού τὸν ἀγκαλιάζει).

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ — Ἐχετε κ' οἱ δύο σας μεγάλο ἐχθισμό καὶ ξεχνᾶ-
τε πῶς κἀθε βράχος μου, κἀθε κλαρί, κἀθε πορφὴ ἦταν καὶ μιά
φωλῆ κλεφτῶν καὶ καπεταναίων. Πῶς ὁ Ὀλυμπος κ' ὁ Κίσαβός μου
ἐμάλωναν ποῖός ἔχει τοὺς περισσότεροὺς καπεταναίους.

« Ὁ Ὀλυμπος κ' ὁ Κίσαβος τὰ δύο θουνά μαλώνουν... ».

Κ' ἔπειτα, ἐχῶ, ἔχω τὰ περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τοὺς πρὸ πα-
λπούς χρόνους. Ἀνέδρεψα καὶ μεγάλωσα τὸν Ἐνα, τὸν μεγάλο ἄν-
δρα, τὸν μεγαλύτερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄνδρες, αὐτὸν πού κατέκτησε ὅ-
λον τὸν κόσμον, τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρο. Θυμᾶστε τί τοῦ ἔλεγε ὁ
πατέρας του;

ΦΩΝΗ — (ἀπὸ μέσα). Παιδί μου, ἡ Μακεδονία εἶναι μικρὴ
γιὰ σένα. Ζήτησε μεγαλύτερο βασίλειο.

Μ. ΑΛΕΞ. — (ἐνῶ μπαίνει). Ναι, πατέρα, τὸ βασίλειο αὐτὸ
θα γίνῃ παγκόσμιο στὰ χέρια μου!

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μουσική: ΑΛ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (μεταγραφή)

Λίγο αργά, μά λεβέντικα.

1. Τιέ-χουν τις Ζί-χνας - τά θου - νά - καημένε
2. Μή-να χα-λά-ξι - τά θα - ρεί -
(τῆ 2^η φορά ρ)

Νι - κο - τσάρα - μου καί - στέκουν - μα - ρα -
μή - να θα - ρύς - χει -

μέ να; Νι - κο - τσά - ράν - τρει - ω - με νε
μώ - νας; *allarg. ff* με - νε.

ΜΑΚΕΔΟΝ. - Νά ὁ μεγάλος κατακτητής, τό παιδί μου. (Τόν ἀγκαλιάζει καί ἐκείνος στέκει δίπλα της).

ΗΠΕΙΡΟΣ. - "Αδικες εἶσθε καί οἱ τρεῖς σας, ἀδελφές μου. θέλετε νά θγῆτε μπροστά σ' ἐμένα, μπροστά στή λεβεντογέννα, τή μάνα τῶν Σουλιωτῶν, τή μητέρα τοῦ Μάρκου Μποτσάρη καί τῶν Τζαβελαιῶν; Ποιά ἀπό σᾶς, πείστε μου, ἔχει νά δείξη ἕνα χορό, σάν τό χορό τοῦ Ζαλόγγου; Τόν ἀκοῦτε;

ΤΡΑΓΟΥΔΙ. - (ἀπό μέσα). "Ἐχε χειά καῦμένε κόσμε, κ.λ.π.

ΗΠΕΙΡΟΣ. - Νά τό ἀτρόμητο παλληκάρι μου, ὁ Μάρκος Μποτσάρης.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (μεταγραφή)

Σέ ρυθμό λεβέντικου τσάμικου.
(τῆ 2^η φορά σιγά).

1. Τραλαλαλα λα Κά-τω σοῦ Βάλ - του -
2. " " " " " Τούρκα δέρ - νει - τή -

τά - χω - ριά καί σά πέν - τε
σκλά - θα - της. Βαί τή δέρ - νει

Βι- λα- έ- τια φᾶ — τε πιέ — τε —
τή μα- λώ- νει καί πο- λύ τή

μῶρ ἄ- δέρ- φια
βα- λαν- τώ — νει

ΟΛΟ ἔξ ἀρχῆς

Σημείωσις. Στό φινάλε, οἱ 5 τελευταῖοι φθόγχοι ἀποδίδονται *allargando* μέ κορώννα (♩) στόν τελευταῖο.

Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. — (Ἐνῶ μπαίνει ἀκούεται νά λέη): Τί εἶν' αὐτά, ὀρέ; Ἐγώ δέν θέλω δίπλωμα καί τιμές! Ὅποιος εἶναι ἄξιος (μπαίνει) παίρνει τό δίπλωμα μέ τό σπαδί του. (φιλεῖ τό δίπλωμα καί τό σχίζει. Ἡ Ἥπειρος τόν ἀγναλιάζει).

ΥΔΡΑ. — Τά παραείπατε, χωρίς νά λοχαριάσετε κι' ἐμένα, πού ἀντιπροσωπεύω ὅλα τά νησιά. Ἄν δέν ἦμασταν ἐμεῖς, ἄν τά παιδιά μου δέν ἀνοιγαν τά πουχγιά τους καί δέν ἔναναν καράβια, πῶς θά νικούσαμε; Ἄν δέν ἦταν ἕνας Ἀνδρέας Μιαούλης, τί θά γινόμασταν ὅλες μας; Ἐ; Ζεχνᾶτε αὐτόν πού λοχάριαζε εἰς ὄβιδες τῶν Τούρκων τόσο πολύ, πού ἔλεγε ...

ΜΙΑΟΥΛΗΣ. — (ἀπό μέσα) Βαρᾶτε τους, μωρέ, τοὺς μουρτάτες! Ρίχτε τους! Τά παλινόσκυλα, μου ἔχυσαν μέ τήν ὄβίδα τους πού ἔρριξαν, τήν κατσαρόλα μέ τή φασολάδα μου. (μπαίνει κοιτάζοντας πρὸς τά μέσα καί μέ ὑψωμένο τό γρόνθο καί ὡς τά μάτια τό φέσι:). Ἐννοια σας, μωρέ γουρούνια, καί θά μου τό πληρώσετε! (ἀγναλιάζεται μέ τήν Ὑδρα).

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ. — Δέν ξέρω τίποτα! Ἐγώ θά χορέψω πρῶτη! Ὅχι, ἐγώ! ... Ἐγώ.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ (Ροδίτικος μπάλος)

Μουσική: ΑΛΕΞ. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ (μεταγραφή)

1-2. Λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα. 1. Γαῖ-τάνν' ἔ-χω
στό- μπλε-χρίν καί τσόχαν εἰς τόν ρά- φτην ᾶ! καί

τόσαν εἰς εἰς τὸν ρα — φτην. Γαῖ — ρα — φτην. Γαῖτα — νάκι μου — πλε-
νέ-μη τω — λι- ολο ἐξ ἀρχῆς

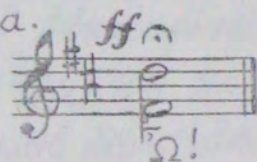
χμέ — νο στήνά — νέ μη τω — λι χμέ — νο στήνά —
χμέ — νο ὁμορ-φο-εὐ-χυ — ρι- σμέ νο.

2. Λα, δα, δα, δα, δα

Καί ξένον εἰς τὴν ξενητείᾳ καὶ καρτερῶ τον νάρτη
ᾠ! καὶ καρτερῶ τον νάρτη.

Δωδεκάνησα καύμένα καὶ στὸν κόσμο ξακουσμένα.

ΦΙΝΑΛΕ



ΕΛΛΑΣ — (μπαίνει, ἐνῶ ἀπὸ μέσα ἡ μουσική ἢ τὰ παιδιά, τραγου-
δοῦν τό « Μαύρ' εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά »).

ΟΛΕΣ. — Ἡ Μητέρα μας. (Σκύνθουν μέ σεβασμό).

ΕΛΛΑΣ. — Σὰς ἀκουσα ὄλες, θυγατέρες μου. Εὖχε σας! Μ' ἀρέσει ἕ-
νας τέτοιος ναυγᾶς, πού ἔχει τόσο μεγὰλα ἐλατήρια. Ἄλλὰ γιατί τσα-
κῶνεοθε; Εἶσοθε ὄλες ἀγαπημένες κόρες μου καὶ εἶμαι ὑπερήφανη
γιά σας. Καμμιά δέ στάθηκε μικρότερη καὶ κατώτερη ἀπὸ τίς ἄλ-
λες. Καὶ ὄλες καλὰ τραβήξανε τὸ χορό, τὸ μεγὰλο χορό, πού μᾶς ἔφε-
ρε στήν ἐλευθερία. Ἦταν δύσκολος καὶ κουραστικός. Ἄλλες τσακι-
στήκατε μέσα σέ βράχους καὶ λαγκάδια. Ἄλλες μαυρίσατε ἀπὸ τοὺς
καπνοὺς τοῦ μπαρουτιοῦ. Ἄλλες θαλασοπνιγήκατε στὰ πέλαγα καὶ
ἄλλες ξερριζωθήκατε, γινήκατε ἐρείπια καὶ στάχτη, ἀλλὰ σταθήκα-
τε ἀλύγιστες. « Ἐμπρός », ἐλέγατε, « πάντα ἔμπρός, κι' ὁ χορός κα-
λά κρατεῖ! » Καὶ καλὰ κρατήσατε τὸ χορό ὡς τὴν ὥρα πού δέλησε
ὁ Θεός νά ὀδηγήσῃ ἐμένα, τὴ Μάνα σας, στή μεγὰλη ἐκκλησία, στήν
Ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Λαύρας, γιὰ νά χορέψω ἕναν ἄλλο χορό, τὸ χορό
τοῦ Ἡσαΐα, ἔχοντας δίπλα μου γιὰ ταῖρι μου τὴ λευθερία, μέ τὴν ὁ-
ποία ἐνώθηκα γιὰ πάντα.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

Μουσική: Α. ΜΠΟΤΕΤΖΑΓΙΑ

Σέ ρυθμό ἐμβατηρίου ΜΕ ΨΥΧΗ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ἐλ- λά δα μουάνα-στή-θη- κες ἐ- κεῖ στήν Ἁ-για Λαύ-

ρα τό λά θα- ρό Σουεὺ-λό-γη- σε τῆς Λευτε-ριᾶς ἡ αὐ-
 ρα τῆς Λευτε-ριᾶς- τῆς Λευτε-ριᾶς- τῆς Λευτε-ριᾶς-
 ἡ αὐ- ρα

Σημειώσεις: Καί τά 6 τραγούδια τοῦ σκέτς τούτου, μποροῦν νά τραγουδηθοῦν ὄχι ἀποκλειστικά καί μόνον ἀπ' τό μονωδόν, ἀλλά κάθε πρώτη φορά, ἀπό αὐτόν καί κάθε δεύτερη, ἀπό ὄλους μαζί.

ΕΛΛΑΣ. — Σ' ὄλες, λοιπόν, ἀξίζει τό στεφάνι τῆς δόξας καί τῆς νίκης. Μά στόν σημερινό χορό μιά κόρη μου ἔχει τήν πρώτη θέσι. Γιατί αὐτή πρέπει νά τόν χορεύη καί δά τόν χορεύη καλά. Ἡ Κύπρος. Νά την!

(Μπαίνει ἡ Κύπρος σστηριζομένη στόν βραχίονα τοῦ Διγενῆ. Πλησιαζει καί γονατίζει μπρός στήν Ἑλλάδα).

ΔΙΓΕΝΗΣ. Ἐνωσι ἢ θάνατος. Κί ὅποιος θέλει ἄς ἔλθῃ νά δοκιμάσῃ.

ΕΛΛΑΣ. Σήκω ἔπάνω κόρη μου, ἡ πιό ἀγαπημένη καί ἡ πιό ἀδικημένη, μά καί ἡ πιό περήφανη.

ΚΥΠΡΟΣ. Μητέρα, γλυκειά μου μάννα. Γιατί μέ κρατεῖς μακριά σου; Γιατί δέ σφίγγεις κι ἐμένα στήν ἀγκαλιά σου, ὅπως τίς ἄλλες ἀδελφές μου; Δέν εἶμαι τάχα ἄξια κόρη σου ἐγώ; Σέ τί ἔφταξα καί τί κακό ἔκανα γιά νά μου στερῆς τά χάρδια σου; Μάννα ἀγαπημένη μου, θέλω τά χάρδια σου, τά φιλιὰ σου, τή στοργή σου! Θέλω νά θρῖσκω, ἀντιπρῶξοντας τά γαλανὰ σου μάτια, τήν εὐτυχία, τή χαρά, τήν ἀγάπη! Θέλω κι ἐγώ νά μέ ζεσταῖνῃ ἡ ἀγκαλιά σου, νά μέ φωτίξῃ τό χαμογελό σου, νά μέ κοιμίξῃ τό γλυκό νανούρισμά σου. Σέ θέλω πάντα κοντά μου. Πονῶ, ὑποφέρω, κρυώνω μακριά ἀπό τῶν χαδιῶν σου τή ζεστασιά. Δέ θέλω νά ζῶ μακριά σου.

Ἄνοιξε μάννα μου γλυκειά τήν ἀφθαρτή ἀγκαλιά σου
 κι ἀγκιάλασέ με τή φτωχή μέ τ' ἄλλα τά παιδιὰ σου.

Σφίξε με μάννα, σφίξε με!

ΕΛΛΑΣ. Δοξασμένη μου κόρη! Πάντα εἶναι ἀνοιχτή γιά σένα ἡ ἀγκαλιά καί ἡ δική μου καί ὄλων τῶν ἀδελφῶν σου. Καί δέ δ' ἀρχήσῃς νά πέσῃς εὐτυχισμένη σ' αὐτήν. Ἄς μάθουν ὄλοι, ὅτι δέν

Εἶσαι ὀρφανή. Ἄς μάθουν πῶς ἔχεις μάννα καὶ τῆς μάννας ἡ καρδιά καὶ θεριά ἡμερεύει καὶ νικάει. Ἐχεις μιά μεγάλη μάννα, πού ὄχι μόνο μέ τή ρομφαία της ἐπέρασε νικητρία ὅλους τούς αἰῶνες, ἀλλά, καί μέ τό γάλα της ἐθύζαξε καί ἀνάθρεψε ὅλους τούς λαούς. Καί οἱ καλοί λαοί ξέρουν τί ὀφείλουν σ'αυτήν. Οἱ καλοί λαοί, ὄχι οἱ ἀχάριστοι! Καί δά μέ βοηθήσουν καί στό νέον αὐτό χορό πού ἀρχίσα. Καί στό χορόν αὐτό πρώτη σου ἀξίζει νά χορέψης σύ τώρα...

ΜΑΚΑΡΙΟΣ (ἔρχεται)

ΕΛΛΑΣ. Νά καί ὁ νέος Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός! Νά ὁ μέγας ἥρωας τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἔθνους. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος! (ὑποκλίνονται ὅλες).

ΜΑΚΑΡΙΟΣ. Μητέρα! Σ' ὀρκίζομαι πῶς γρήγορα, μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, δά φέρω τήν ἀγαπημένη Κόρη σου στήν ἀγκαλιά σου.

(Πιάνονται στό χορό, πλὴν τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ Μακαρίου. Χορεύουν ἕναν ὁποιοδήποτε κυπριακό χορό. Στή μέση τοῦ χοροῦ προβάλλει ἡ Ἐλευθερία, τήν ὁποία ὑποδέχονται μέ τό: « Ζήτω ἡ Ἐλευθερία », Πιάνεται κι' αὐτή σ'αὐτόν καί χορεύει πρώτη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ (πού μπαίνει). Σέ γνωρίζω, Λευθεριά· σέ γνωρίζω...

(Ἐθνικός ὕμνος)

Σέ γνωρίζω ἀπό τήν κόφι
τοῦ σπαδιοῦ τήν τρομερή,
Σέ γνωρίζω ἀπό τήν ὄφι
πού μέ βιά μετράει τή γῆ.

(Αὐλαία).



48. ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Κείμενο: ΒΑΣ. ΠΑΠΑΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΠΡΟΣΩΠΑ:

Μαντώ Μαυρογένους

Ὁ Παπᾶς

Ἡ μητέρα τῆς Μαντῶς

Ἄνέστης, ὁ Θεῖος τῆς Μαντῶς

Κύρ-Ἀζορμπᾶς

Κύρ-Νικολός

Κύρ-Νάζος

Κύρ-Ἀρχύρης

Κύρ-Θωμάς

Καπεταναῖοι, προύχοντες

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Σάλα στό ἀρχοντικό τοῦ Μαυρογένους. Ἡ Μαντώ Μαυρογένους, ὁ παπᾶς, ἡ μητέρα τῆς Μαντῶς, ὁ θεῖος Ἀνέστης. Κατόπιν οἱ καπεταναῖοι).

ΜΑΝΤΩ. Πέστε μου, πάτερ μου, ποῦ θρίσκειται τώρα ὁ ἀγώνας μας;

ΠΑΠΑΣ. Εὐχὴ Θεοῦ, παιδί μου. Ὅλη ἡ Ἑλλάδα εἶναι στό πόδι, καί στή ξηρά, καί στή θάλασσα. Τά νησιά μας γύρω, ἡ Ὑδρα, οἱ Σπέτσες, τά ψαρά ξεσηκώθηκαν. Ἐβαλαν ὅτι εἶχαν καί δέν εἶχαν καί ἔκαναν στόλο νά πολεμήσουν τόν τύραννο. Εὐλογητός ὁ Θεός (σταυροκοπιέται).

ΜΑΝΤ. Καί μεῖς, γιατί καθόμαστε, Πάτερ μου;

ΠΑΠΑΣ. Ἐμεῖς τί νά κάνουμε, κόρη μου;

ΜΑΝΤΩ. Νά ξεσηκωθοῦμε καί μεῖς. Νά ἐξοπλίσωμε πλοῖα, νά πολεμήσωμε! Τί περιμένομε;

ΠΑΠΑΣ. Μέ τί λεπτά, Μαντώ μου;

ΜΑΝΤΩ. Λεπτά; Νά δώσωμε ὅτι ἔχομε καί δέν ἔχομε γιά τόν ἀγώνα. Δέν εἴμαστε καί μεῖς Ἕλληνες; Δέν ἔχομε στίς φλέβες Ἑλληνικό αἷμα; Θά εἶναι ντροπή μας νά ὑστερήσωμε.

ΠΑΠΑΣ. Καλή μου κόρη! Πόσο μέ συχινεῖ ὁ ἐνδουσιασμός σου! Γι' αὐτό κι ἐγώ ἐνάλεσα ἐδῶ, στό δικό σας ἀρχοντικό, τούς προύχοντες γιά νά συζητήσωμε τί θά γίνη. Ὅλος ὁ λαός τοῦ νηιοῦ ἀνάστατος.

ΜΑΝΤΩ. Καλά ἔκανες, μά δέν χρειάζεται μεγάλη συζήτηση. Τό καθήκον μας τὸ ξέρομε.

ΜΗΤΕΡΑ. Μαντώ, τί παίρνεις μέρος σὺ σέ τέτοια ζητήματα; Αὐτά εἶναι δουλειά τῶν ἀνδρῶν.

ΜΑΝΤΩ. "Όχι μητέρα. Είναι δουλειά όλωνών μας, ανδρών και γυναικών. Η ελευθερία είναι γενικό καλό και γενικό είναι τό καθήκον νά δουλέψουμε γι'αυτή. Και πίο πολύ είναι δουλειά επεινών, πού η μοίρα τούς 'έταξε νά είναι πάντα εμπρός και νά οδηγούν.

ΜΗΤ. Και ποιοί είναι αυτοί;

ΜΑΝΤΩ. Είμαστε εμείς μητέρα. Η γενιά τών Μαυρογέννηδων! Δέν τό ξέρεις; Είναι θαρύς ο κλήρος πού μās έπεσε!

ΜΗΤ. Δέν τά ξέρω έχω αυτά. Ξέρω μόνο πώς οί γυναίκες είναι για τού σπιτιού τίς δουλειές και σε παρακαλώ νά πάψης νά ανακατεύεσαι σε τέτοια πράγματα. Γι' αυτά είναι οί άνδρες, σάν πίο μυαλωμένοι.

ΜΑΝΤΩ. Οί γυναίκες όμως μητέρα, για νά είναι ελεύθερες στη δουλειά τους, πρέπει νά έχουν ελεύθερο σπίτι και τό σπίτι για νά είναι ελεύθερο, πρέπει νά είναι πρώτα ελεύθερη η Πατρίδα!

ΜΗΤ. Ούφ! Σύ δέν έπρεπε νά γεννηθής κορίτσι, αλλά άγόρι. Τί φυτρώνεις εκεί πού δέ σε σπέρνουν; Κοίτα νά κάνης κανένα πλεχτώ και νά ύφάνης κανένα πανί! Αυτές οί δουλειές είναι για τίς γυναίκες.

ΜΑΝ. Σε άλλες συγχμές! "Όχι σήμερα. Σήμερα χρειάζεται και άλλο.

ΜΗΤ. Σάν τί;

ΜΑΝ. Χρειάζονται δυοίς για τόν άχώνα. (Τραγουδει) "Για τού Χριστού τήν πίστη τήν άχία, για τής Πατρίδος τήν ελευθερία. Γι'αυτά τά δύο πολεμώ, γι'αυτά νά ζήσω επιθυμώ. Κι' αν δέν τά αποχτήσω, τί μ' άφελει νά ζήσω; - Έχω πηρα τήν άπόφασί μου.

ΜΗΤ. Καμμιά τρέλλα δά κάνης.

ΜΑΝ. "Ισως για όσους δέν πονούν τήν Πατρίδα, όχι όμως και για τούς αληθινούς Έλληνες. (Πρός τόν παπά). Άκούστε, πάτερ μου, και σύ μητέρα, και εύ δείτε. Άποφάσισα νά δώσω όλη τήν περιουσία μου για τόν Έθνικό Άχώνα.

ΜΗΤ. (Έκπληκτη). Πώς;

ΑΝΕΣΤ. (Επίσης). Τί είπες;

ΜΑΝ. Αυτό πού είπα κι' αυτό πού άκούσατε: χαρίζω όλη τήν περιουσία μου στην Πατρίδα.

ΜΗΤ. Θεότρελλη! Παλάθωσες στ' αλήθεια. Πρέπει νά σε δέσωμε. Θα πετάξης τήν περιουσία μας στον άνεμο;

ΜΑΝ. "Όχι στον άνεμο, μητέρα, αλλά στην Πατρίδα. Και όχι τήν περιουσία σας, αλλά τήν περιουσία μου!

ΑΝΕΣΤ. Τί είπες, Μαντώ;

ΜΑΝ. Αυτό πού άκουσες, θεΐε.

ΑΝΕΣΤ. Ούτε άκουσα, ούτε θέλω ν' άκούσω παλαβομάρες. Ποιά περιουσία θά δώσης; Πού τήν βρήκες;

ΜΑΝ. Εκείνην πού μου άφησε ο πατέρας μου και πού αν ήταν τώρα ζωντανός θα μ' άγκάλιαζε στοργικά και θα με φιλούσε, ένω σύ μητέρα και σύ θεΐε, μέ αποπαίρνετε. Τί κρίμα! Λυπάμαι γι' αυτό πολύ. Δεν έχετε λοιπόν καταλάβει, ότι σήμερα χρειάζονται πιο πολύ καράβια και όπλα, παρά κτήματα και χρυσαφικά;

ΜΗΤ. Ζέρεις, πώς αυτή είναι η προΐκα σου;

ΜΑΝ. Ναι! Κι' έχω μ' αυτήν προικίζω τήν Πατρίδα μου, για να τήν ιδω νυφούλα έλευθερη και μέ τά γιορτινά της. (Μιμείται τις κινήσεις της στέφως). Στέφεται η δούλη του Θεου Πατρίδα τήν δούλην του λαου Έλευθερίαν εις τό όνομα του Πατρός και του Υιου και του Αγίου Πνεύματος, Αμήν. "Ε, πάτερ;

ΜΗΤ. Κι' εμείς; Τί θα γίνωμε, εμείς;

ΜΑΝ. Θα ζήσωμε, αν επιτύχωμε, κάτω από τον έλευθερο ολόγαλανο ελληνικό ουρανό. Κι' αν πεδάνωμε, θα ταφούμε πάλι κάτω από τον ίδιο ουρανό! "Ελα, μητέρα, η Πατρίδα μας τό ζητεί. Μή ξεχνās πώς είσαι γυναίκα του Μαυροχένους. Ναι! Μή ξεχνās μητέρα, πώς έρχάστηκε εκείνος για τήν Πατρίδα και πώς σ' όλη του τή ζωή ένα είχε όνειρο και σκοπό: τήν απελευθέρωσι της Πατρίδος. "Ελα! Δώσε τή συγκατάθεσί σου!

ΜΗΤ. (Καθ' έαυτήν). Ναι... Εκείνος... αλήθεια... (Στή Μαντώ) Παιδί μου συχώρεσέ με! "Ας με συχωρέση κι' εκείνος για τό δυστυχμό μου.

ΜΑΝ. (Τήν άγκαλιάζει). Μητέρα μου!

ΠΑΠΑΣ (δακρυσμένος). Νά σε φιλήσω, κόρη μου. (Τήν φιλεί) Δίνεις τό πιο συγκλονιστικό παράδειγμα της μεγάλης θυσίας! Εύλογημένο τό όνομα του Θεου!

ΑΝΕΣΤ. Πάψε και σύ, παπά! "Εσύ της φύσκωσες τά μυαλά μέ τά λόγια σου.

ΠΑΠΑΣ. Παραφέρεσαι, Αλέξη. Για τό χρήμα άς μή ξεχνουμε τήν Πατρίδα.

ΜΑΝ. "Αφησε τό θεΐο, πάτερ μου, μή τον παρεξηγής. Θα καταλάβη τι μεγάλο πράγμα αποφασίζομε αυτή τή στιγμή.

ΠΑΠΑΣ. Ναι, κόρη μου. Πίσω σου θα ακολουθήσουν και όλοι οι άλλοι. (Κοιτάζει έξω). Νά! "Ερχονται οι προύχοντες και έξω έχει συγ-

κεντρῶδῃ ὁ λαός, πού δά περιμένῃ τίς ἀποφάσεις μας.
(Εἰσέρχονται οἱ προύχοντες).

ΣΚΗΝΗ Β΄
(Οἱ ἀνωτέρω καί οἱ προύχοντες)

ΠΑΠΑΣ. Καλῶς τόν καπετάν Ἀζορμπά. Καλῶς ὄρισες, καπετάν Νικολό. Καλημέρα, καπετάν Νάζο. Καλημέρα, καπετάν Ἀρχύρη. Καλῶς τόν καπετάν Θαμᾶ. (φιλοῦν ὅλοι τό χέρι τοῦ παπᾶ καί χαιρετοῦν μέ σεβασμό τή Μαυρογένενα, τή Μαντώ καί τόν Ἀνέστη καί κάθονται).

ΠΑΠΑΣ. Ἐν κονταλοῦν, ἄς τά εἰποῦμε ἀμέσως. Σᾶς ἐκάλεσα ἐδῶ, προύχοντες καί καπεταναῖοι γιά νά πάρωμε μιά μεγάλη ἀπόφασι. Ὅπως ξέρετε, ἡ Πατρίδα μας ξεσηκώθηκε. Ὅλα τά νησιά γύρω μας εἰτοιμάζονται γιά τό μεγάλο ἀγῶνα. Πρέπει κι ἔμεῖς νά τοῦς ἀκολουθήσωμε.

ΚΑΠ. ΑΖΟΡΜΠ. Τί νά κάνωμε, Πάτερ μου;

ΠΑΠΑΣ. Νά βοηθήσωμε τόν ἀγῶνα. Νά πολεμήσωμε.

ΚΑΠ. ΑΖΟΡΜΠ. Αὐτά εἶναι κουταμάρες. Θά φᾶμε τό κεφάλι μας.

ΚΑΠ. ΝΙΚΟΛ. Ναί! Ἐτσι λέω κι ἐγώ. Δέ συμφωνῶ καθόλου καί δά κάνετε καλά, παπά μου, νά ἀφήσετε τόν κόσμον ἤ ψυχοστίς δουλειές του.

ΚΑΠ. ΑΡΓΥΡ. Πολύ σωστά! Ἐμεῖς εἴμαστε ἕνα μικρό νησί. Τί μπορούμε νά κάνωμε;

ΠΑΠΑΣ. Ὅτι κάνουν καί τά ἄλλα νησιά. Νά ἀρματώσωμε καί μεῖς δύο-τρία καράβια

ΚΑΠ. ΑΖΟΡΜΠ. Μέ τί λεπτά;

ΠΑΠΑΣ. Μ' ἐκεῖνα πού ἔχουμε. Νά δώσωμε ὅ,τι μπορεῖ ὁ καθένας.

ΚΑΠ. ΘΩΜΑΣ. Τρελλάθηκες, παπά; Τό νησί μας εἶναι φτωχό, δέν ἔχομε νά ζήσωμε.

ΠΑΠΑΣ. Σὺ τί λές, κύρ-Νάζο;

ΚΑΠ. ΝΑΖΟΣ. Ξέρω κι ἐγώ;

ΠΑΠΑΣ. Σὺ καπετάν Ἀνέστη;

ΚΑΠ. ΑΝΕΣΤ. Τί νά πῶ, παπά μου, κι ἐγώ δέν ξέρω.

ΜΑΝΤΩ. Τότε, θά πῶ ἐγώ. Ντρέπομαι γιά ὅ,τι βλέπω. Ντρέπομαι νά βλέπω καπεταναῖους καί προύχοντες νά μῆ σιέπτανται τίποτε ἄλλο, παρά τόν παρά καί τό χουζούρι τους. Ναί, ἀ-

δέρφια! Είναι ντροπή μας νά διατάζωμε καί νά λέμε τέτοια λόγια, πού δέν ἀρμόζουν σέ Ἑλληνες. Ἡ φωτιά ἀναψε ἀπό τή μιάν ἀκρη ὡς τήν ἄλλη. Τί περιμένομε ἐμεῖς; Δέν εἴμαστε κι' ἐμεῖς σάν τούς ἄλλους Ἑλληνες; Δέν ἔχομε τήν ἴδια Πατρίδα καί τόν ἴδιο πόθο γιά τή λευθεριά; Είναι πιο πατριῶτες οἱ Ὑδραῖοι καί οἱ Σπετσιῶτες; Ὅχι! Ἐγώ δέν τό δέχομαι. Τό καθῆκον μας εἶναι νά δώσωμε ὅ,τι ἔχομε γιά τόν ἀγῶνα. Ἐγώ δίνω ὅλη μου τήν περιουσία. Ὅλην! Πάρτε την καί κάντε την καράβια, ὄπλα, μπαρούτι. Πάτερ μου, ἀπ' αὐτή τή στιγμή ὅλη ἡ περιουσία μου εἶναι στά χέρια σου! Τή δίνω γιά τήν Πατρίδα μου.

(Σιγή)

ΠΑΠΑΣ. Νά σέ φιλήσω, κόρη μου, μεγάλη, ἀγνή Ἑλληνοπούλα! Καί τώρα; Τί λέτε τώρα ὅλοι σας; Ξέρω τί λέτε, τό βλέπω στά μάτια σας, πού εἶναι πλημμυρισμένα ἀπό τά δάκρυα στά πρόσωπά σας, πού κοκκινίζουν ἀπό τόν ἐνθουσιασμό καί τή συγκίνηση. Ὑστερα ἀπό τή μεγάλη αὐτή προσφορά τῆς ἀχαρημένης Μαντῶς ἔχομε ὅλοι ὑποχρέωσι νά δώσωμε. Ἐκείνη τά ἔδωσε ὅλα. Ἡμεῖς ἄς δώσωμε ὅ,τι μπορούμε (ἀρπάξει ἕνα μαντήλι). Κόρη μου! Πάρε τή προσφορά ἑνός φτωχοῦ παπαῦ. Δέν ἔχω τίποτε ἄλλο νά προσφέρω. Ἄς γίνη αὐτό παράδειγμα γιά τό δρόμο τῆς θυσίας (ξεκουμπώνει καί ἐναποθέτει στό μαντήλι τόν σταυρό).

ΚΑΠ. ΑΝΕΣΤ. Ἐμπρός! Ἄς δώσωμε ὅ,τι μπορούμε ὁ καθένας. Πάρτο, παπά, εἶναι τοῦ προπάπου μου. Μά χαλάλι τό δίνω γιά τήν Ἑλλάδα. (Δίνει τό ἄρολόγι).

ΠΑΠΑΣ. Εὔχε, καπετάν Ἀνέστη.

ΚΑΠ. ΑΖΟΡΜΠ. Πάρε κι' ἀπό μένα 100 ναπολεόνια, τά μάζεψα ἕνα-ἕνα καί τά φύλαγα γιά τά γεράματά μου. Πάρτα μ' ὅλη μου τήν καρδιά.

ΜΑΝΤΩ. Τά γεράματά σου, καπετάν Νικολῆ, θά εἶναι τιμημένα καί χαρούμενα στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

ΑΡΓΥΡΗΣ. Κι' ἀπό μένα τούτα τά λίγα. Ἦταν ἡ προίκα τῆς κόρης μου!

ΠΑΠΑΣ. Εὐχαριστῶ, καπετάν Ἀργύρη. Ἡ κόρη σου θάχη μιά ἀτίμητη προίκα σέ λίγο. Τήν ἐλευθερία!

ΚΑΠ. ΝΑΣΤ. Μαντῶ, συχώρα μας γιά ὅ,τι εἶπαμε προτῆτερα. Ἦταν λόγια ἀκαιρα κι' ἔπρεπε νά ἀκούσωμε ὅσα εἶπες, νά ἰδοῦμε

τόν ένθουσιασμό καί τήν πατριωτική σου φλόγα γιά ν' ανάψουν κίοι δικές μας καρδιές. Σ' εύχαριστοῦμε. Νά, πάρε αὐτά. Εἶναι τριακόσια κολωνάτα. Κι' ὅσα ἄλλα ἔχομε ὅλα θά εἶναι γιά τήν Πατρίδα (Ἡ Μαντώ τούς φιλεῖ ὅλους).

ΜΑΝΤΩ. Σᾶς εύχαριστῶ πατριῶτες μου. Ἡ Πατρίδα θά σᾶς εύγνωμονεῖ.

ΠΑΠΑΣ. Εὐλογημένοι νά εἶσθε! Ζήτω ἡ Πατρίδα!

ΟΛΟΙ. Ζήτω!

ΜΑΝΤΩ. Μπράβο σας, γενναῖοι μου! Μέ τά λεπτά μας θά φτιάξωμε δύο καράβια καί θά πολεμήσωμε τήν ἀρμάδα. Τό ὄμορφο νησί μας ἀκολουθεῖ τά ἄλλα νησιά στό δρόμο τῆς τιμῆς. Ἀδέλφια, σᾶς εύχαριστῶ.

ΠΑΠΑΣ. Τώρα ἄς δοῦμε ποιός θά κυβερνήσῃ τά δύο αὐτά καράβια.

ΜΑΝΤΩ. Γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ζήτημα. Σεῖς οἱ δύο, καπετάν Ἀζορμπά καί καπετάν Νάστο, θά τά κυβερνήσετε. Αὐτό θά εἶναι ἡ ἠθική ἀμοιβή τῆς μεγάλης θυσίας σας.

Κ. ΑΖΟΡΜΠ. Ὅχι, Μαντώ! Σὺ θά κυβερνήσῃς καί μαζί σου θά εἶμαστε ὅλοι.

ΜΑΝΤΩ. Ἐγώ; Τί λές καπετάν Ἀζορμπά; Ἐγώ, μιά γυναίκα; Σεῖς πρέπει, σεῖς πού εἶσθε ἄνδρες γεροί καί θαρραλέοι.

Κ. ΝΑΣΤΟΣ. Ὅχι, Μαντώ. Ἡ δική σου ψυχὴ εἶναι ἱκανή γιά ὅλα. Αὐτή πού ξέρεῖ ἔτσι ν' ἀνάβῃ σάν μπουρλότο καί νά φουσκώνῃ τίς ἄλλες ψυχές. Σὺ θά μᾶς κυβερνήσῃς.

ΜΑΝΤΩ. Μά πῶς εἶναι δυνατό νά κυβερνήσω ἐγώ ἄνδρες ἄξιους σάν καί σᾶς;

ΟΛΟΙ. Εἶναι! Εἶναι!

ΜΑΝΤΩ. Ἡ τιμὴ πού μου κάνετε εἶναι μεγάλη καί ἡ εὐδύνη βαρειά. Δέ μπορῶ νά τήν δεχθῶ.

Κ. ΑΖΟΡΜΠ. Νά τήν δεχθῆς, Μαντώ, ὄχι γιατί εἶναι τιμὴ δική σου, ἀλλά γιατί εἶναι ἀνάγκη.

ΜΑΝΤΩ. (ὕστερα ἀπό σκέψη). Σάν τό θέλετε, σάν τό κρίνετε πῶς εἶναι ἀνάγκη νά γίνῃ, θά τό δεχθῶ.

Κ. ΑΖΟΡΜΠ. Εἶσαι μεγάλη ψυχὴ, Μαντώ.

ΜΑΝΤΩ. Θέλω ὅμως νά τό ζητήσουν ὅλοι, ὅλο τό νησί! Νά ὀργανωθοῦμε ἔτσι σ' ἓνα πειδαρχημένο σύνολο καί νά δημιουργήσωμε καί στρατιωτικὴ πειδαρχία.

ΠΑΠΑΣ. Νά τούς ρωτήσωμε ὅλους. Ὅλοι εἶναι συγκεντρωμένοι

κάτω (πηγαίνει στό παράθυρο). Ἀδέλφια! Ἔχω νά σᾶς ἀναγγεῖλω μιά μεγάλη ἀπόφασι, πού λάβαμε αὐτή τή στιγμή ἐμεῖς πού συγκεντρωθήκαμε ἐδῶ. Ἀποφασίσαμε νά λάβωμε μέρος στόν ἀγῶνα!

ΑΠ' ΕΞΩ. Ζήτωωω!

ΠΑΠΑΣ. Τό νησί μας δά ἀκολουθήση στήν ἱερή θυσία τᾶ ἄλλα νησιά. Τό θέλετε;

ΟΛΟΙ. Ναί! Ναί! Ζήτω ἡ ἐλευθερία! Ζήτωωω!

ΠΑΠΑΣ. Ἐπειδή ὅμως γιά τόν ἀγῶνα αὐτόν χρειάζομαστε χρήματα, ἀποφασίσαμε νά δώση ὁ καθένας ὅ,τι μπορεῖ.

ΟΛΟΙ. Μάλιστα! Μάλιστα!

ΠΑΠΑΣ. Πρώτη ἡ εὐγενική καί ἡρώϊκή ἀρχοντοπούλα μας, ἡ Μαντώ, προσέφερε γιά τήν Πατρίδα ὅλη τή μεγάλη περιουσία της.

ΟΛΟΙ. Ζήτω ἡ Μαντώ Μαυρογένους! Ζήτω ἡ ἀρχοντοπούλα μας!

ΠΑΠΑΣ. Ἐπίσης καί ὅσοι ἄλλοι εἴμαστε ἐδῶ ἐδώσαμε ὅ,τι μπορούμε. Τώρα εἶναι ἡ σειρά σας!

ΟΛΟΙ. Μάλιστα! Μάλιστα! Θά τᾶ δώσουμε ὅλα!

ΠΑΠΑΣ. Σέ λίγο δά κατεβῶ κάτω γιά τόν ἔρανο. Δόστε ὅ,τι θέλετε, δόστε ὅλοι γιά τήν τιμή καί τήν ἐλευθερία.

ΟΛΟΙ. Ὁλοί! Ὁλοί! Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

ΠΑΠΑΣ. Μά τώρα δά μᾶς χρειασθῆ ἕνας ἀρχηγός γιά νά κυβερνήη. Ποιόν θέλετε;

ΟΛΟΙ. Τή Μαντώ! Τή Μαντώ!

ΜΑΝΤΩ. Συμπολίτες μου, ἀδέλφια μου σᾶς εὐχαριστῶ! Αὐτή ἡ στιγμή εἶναι ἡ πιό εὐτυχισμένη τῆς ζωῆς μου! Εἶναι μεγάλη ἡ τιμή, πού μου κάνετε, μά ὀρκίζομαι νά ἀγωνισθῶ μ' ὅλη μου τή δύναμι, νά δώσω καί τήν ἴδια τή ζωή μου γιά τό καλό τῶν νησιῶν μας, γιά τό καλό τῆς Πατρίδος! Ἐλπίζω μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ πρώτα, καί μέ τούς γενναίους προκρίτους μας πού δά ἔχω δίπλα μου νά σᾶς ὀδηγήσω στή Νίκη!

ΟΛΟΙ. Ζήτωωω!

ΜΑΝΤΩ. Ἐμπρός λοιπόν! Ἐλευθερία ἢ θάνατος!

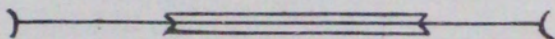
ΟΛΟΙ. Ζήτωωω ἡ Μαντώ! Ζήτω ἡ ἡρώϊδα μας! Ζήτω ἡ Πατρίδα!

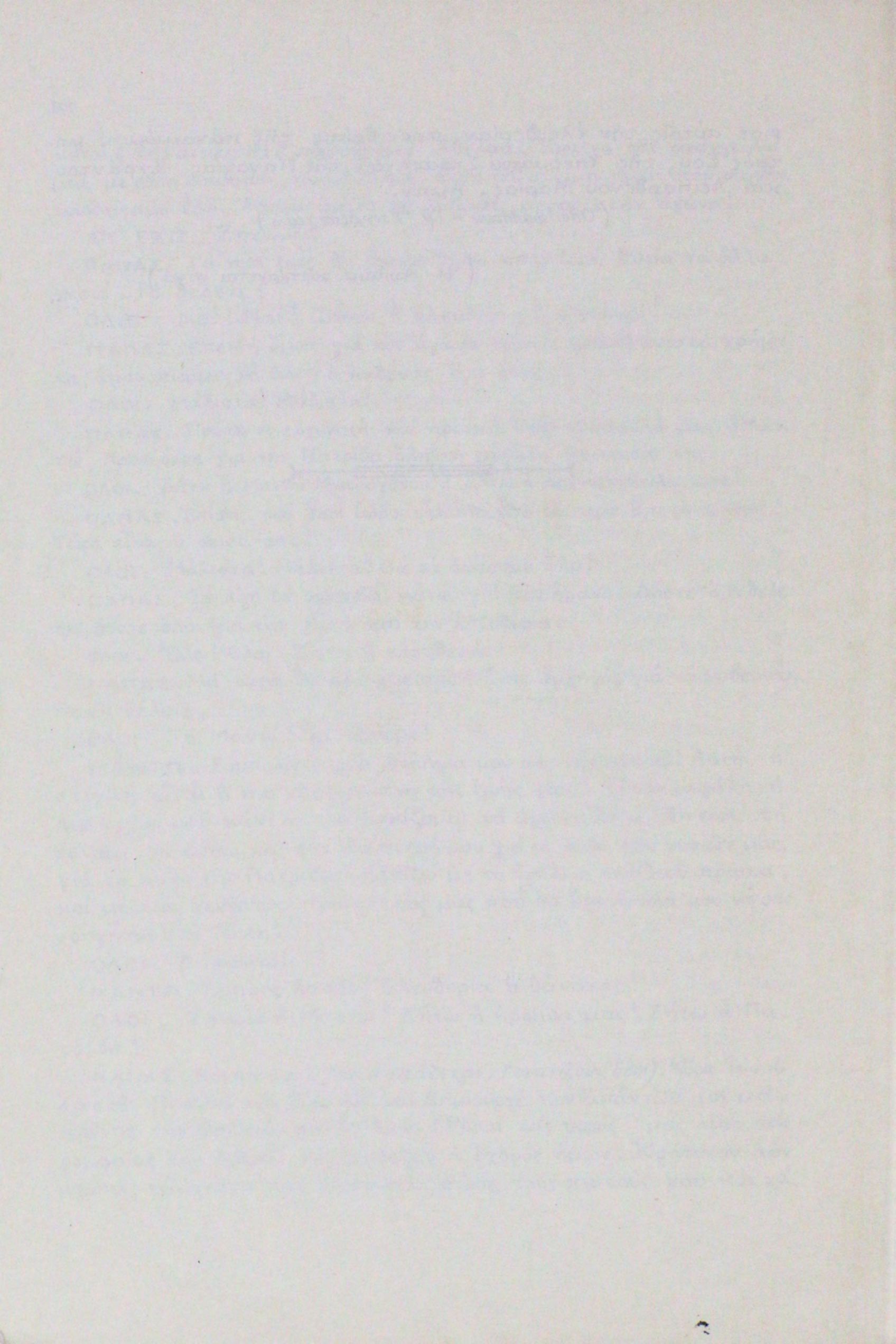
ΠΑΠΑΣ. Κόρη μου! (Τήν ἀσπάζεται. Γονατίζουν ὅλοι). Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Βασιλεῦ τῶν Οὐρανῶν καί Δημιουργέ τῶν ἀπάντων, μή μακρύνης τήν βοήθειάν σου ἀφ' ἡμῶν. Ρῦσαι τᾶς ψυχᾶς μας ἀπό τᾶς ρομφαίας τοῦ ἐχθροῦ, ὅτι ἐφρύαξεν ὁ ἐχθρός ἡμῶν. Κράτυνον τόν ἀγῶνα, εὐλόγησον τόν λαόν σου, σῶσε τούς πιστούς σου καί χά-

ρισε αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν, πρεσβείαις τῆς παναμώμου μη-
 τρός Σου, τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, τῆς Παναχίας ἀχράντου
 καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἀμήν.

(Ὅλοι ψάλλουν «Τῇ Ὑπερμάχῳ»)

(Ἡ Αὐλαία κατέρχεται σιγά)





ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελίς
Πρόλογος	3
Α' ΘΡΗΣΚΕΙΑ	
1. Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι τό φῶς (ἐκκλησιαστικόν)	11
2. Σέ ὑμνοῦμεν	12
3. Ἅγιος ὁ Θεός	12
4. Ὅλος ὁ κόσμος τώρα (προσευχή)	13
5. Θεέ μου.	14
6. Δέξου ἀπ' τήν ἀγνή καρδιά μας (προσευχή)	14
7. Μάνα μεγάλη τοῦ Χριστοῦ (προσευχή)	15
8. Στή Μεγαλόχαρη (προσευχή)	16
9. Ἅγια νυχτιά (χριστουγεννιάτικο τρίφωνο)	17
Β' ΕΛΛΑΔΑ	
10. Ἑλλάδα δοξογέννητη	19
11. Ἡ Μακεδονία μας	20
12. Ὁ δρόμος τῆς δοξας	22
13. Ὁ ὕμνος τῆς φυλῆς μας	23
14. Ἡ Ἑλλάς - Ἰδέα	24
15. Τραγούδια ἐδῶ σοῦ πλέκουμε	26
16. Στούς ἥρωες νεκρούς μας (ἐλεγεῖο - πένθιμο)	27
17. Ὡ! θεία Ἑλλάδα. (ἐμβατήριο)	29
18. Ἡ «Ἑλλη» μας	30
19. Τῆς ντροπῆς δέ γνωρίζεις τό δρόμο (ἐμβατήριο)	32
20. Στήν 28 ^η Ὀκτωβρίου 1940 (δούριος)	33
21. Ὑμνος στήν Ἑλληνική Παιδεία.	34
Γ' ΦΥΣΙΣ & ΖΩΗ	
22. Ὅμορφα ποῦναι στά βουνά (συρτός, φυσιολατρικός)	36
23. Σάν ἡ αὐγούλα γλυκοχαράζει (φυσιολατρικό)	37
24. Ὁ γερο-Πλάτανος (τό τραγούδι τῆς ἑλληνικῆς λεβεντιᾶς)	38
25. Ἡ σπορά (χαρακτηριστικό τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς)	40
26. Νάμωνα τώρα ἤθελα (τσάμικος λεβέντικος)	41
27. Τό παραμύδι τῆς γιαγιᾶς (χαρακτηρ. οἰκογεν. ζωῆς)	42
28. Ἐνας χέρος ἀπτός (λεβέντικο)	44
29. Ἡ Βλαχοπούλα (χαρακτηρ. τῆς ποιμενικῆς ζωῆς)	45
30. Ἡ μικρή χωριατοπούλα (εὐθύμο, χιουμοριστικό).	47
31. Νάτην ξανάρδε ἡ χαρά (συρτός)	48
32. Ὅρέ χειμῶνα μέριασε (δημοτικοφανές τῆς κλεφτουριᾶς)	49

33. Ὕμνος στὴ Γυμναστική	50
34. Ὕμνος στὴν Εἰρήνη (Θριαμβευτικὸ ἔμβατήριον)	52
35. Ἔχε γειὰ στερηὰ (βαρκαρόλλα)	54
36. Ζύπνα τῶρα χαϊδεμένη (νανούρισμα).	56
37. Βρυσούλα κρυστάλαχτη (φυσιολατρικόν)	57
38. Ὁ Γεροτσέλιγκας (χαρακτηριστικὸ τῆς ποιμ.ζωῆς)	60
39. Ἡ μικρὴ μας ψαροπούλα (βαρκαρόλλα)	62
40. Ἡ χωριανὴ (χωριάτικος συρτός)	63
41. Φαίν' ἡ Λενιώ στὸν ἀρχαλειό (τρίφωνο)	65
42. Ὁ Πύργος (τῆς πεντάμορφης ὀθρύλλου - τρίφωνο)	67
43. Ὁ ζευγᾶς (τρίφωνο).	70
44. Οἱ χαρούμενοι κυνηγοί (τρίφωνο)	73
45. Καί ἐπὶ γῆς εἰρήνη (τρίφωνο)	76
46. Ἡ ἐπανάστασις τῶν λουλουδιῶν (μουσικὸ σκέτς)	78
47. Ὁ χορός τῆς Κύπρου (μουσικὸ σκέτς)	86
48. Μαντῶ Μαυρογένους	94

Σημείωσις. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ δημιουργήθη-
καν ἔτσι, ὥστε νὰμποροῦν νὰ φιγουράρουν καλὰ σὲ συναυλίες.

- Δέν ἔχει σημασία, ἂν δένμποροῦν νὰ τραγουδηθοῦν τρίφωνα ἢ
δίφωνα. Ἄς τραγουδηθοῦν μονόφωνα.

- Ἄν κανένα τραγούδι ἀπ' αὐτὰ ἔρχεται χαμηλό ἢ ψηλό, ἄς με-
ταφερθῇ σὲ ἄλλο κατάλληλο τόνο.

- Τὸ λα λα λα στὴν εἰσαγωγὴ τῶν ἔμβατηρίων, τὸ ἀποδίδει
ἢ φιλαρμονική, ὅταν ὑπάρχη.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ



005400027928

